

Begroting 2021-2024

Zeewolde

Programmabegroting 2021-2024

Gemeente Zeewolde

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Algemeen	3
1.1 Aanbiedingsbrief	3
1.2 Samenstelling bestuursorganen	9
1.3 Kernegegevens	10
2. Programmaplan	12
2.1 Programma 0 - Zeewolde Bestuurt	13
2.2 Programma 1 - Veilig Zeewolde	17
2.3 Programma 2 - Zeewolde is schoon, heel en bereikbaar	21
2.4 Programma 3 - Zeewolde economisch veerkrachtig	23
2.5 Programma 4 - Naar school in Zeewolde	26
2.6 Programma 5 - Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde	28
2.7 Programma 6 - Zeewolde zorgzaam en solidair	31
2.8 Programma 7 - Duurzaam en gezond Zeewolde	35
2.9 Programma 8 - Ruimte en wonen in Zeewolde	39
3. Paragrafen	42
3.1 Lokale heffingen	43
3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	49
3.3 Onderhoud kapitaalgoederen	59
3.4 Financiering	64
3.5 Bedrijfsvoering	68
3.6 Verbonden partijen	75
3.7 Paragraaf Grondbeleid	89
3.8 Uitgaande subsidies	93
4. Financiële begroting	95
4.1 Geraamde resultaat op hoofdlijnen	95
4.2 Toelichting op overzicht van baten en lasten in de begroting 2021-2024	96
4.3 Overzicht van algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	107
4.4 Totaal overzicht van het geraamde resultaat	108
4.5 Structureel evenwicht	109
4.6 Incidentele baten en lasten	109
4.7 Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	110
4.8 Geprognosticeerde balans en EMU saldo	111
5. Bijlagen	113
5.1 Overzicht reserves en voorzieningen	114
5.2 Staat van reserves en voorzieningen	118
5.3 Uitgebreide geprognosticeerde balans	119
5.4 Uitgebreid overzicht structureel evenwicht	120
5.5 Overzicht van geraamde lasten en baten per taakveld	121

1. Algemeen

1.1 Aanbiedingsbrief

Aan de gemeenteraad,

Hierbij bieden wij u de Programmabegroting 2021-2024 aan. Met de vaststelling van deze programmabegroting stelt u het toekomstig beleid vast. Tevens autoriseert u bij de vaststelling de bijbehorende financiën. Bij de opbouw van de programma's is zo veel als mogelijk aangesloten op de speerpunten in de vastgestelde Realisatieagenda 2018-2022. De Programmabegroting 2021-2024 is samengesteld op basis van de ons bekende gegevens en op basis van bestaand beleid. De structurele effecten uit de Voorjaarsnota 2020 (raadsbesluit juni 2020) zijn hierin verwerkt.

Voorjaarsnota 2020 <---> Programmabegroting 2021-2024

In onderstaande tabel is inzichtelijk gemaakt wat de afwijking is van de nu voorliggende begrotingscijfers ten opzichte van de inzichten bij de Voorjaarsnota 2020.

<i>-/- = voordeel</i>	2021	2022	2023	2024
Voorjaarsnota 2020	420	1.362	1.312	1.250
Bijstellingen na Voorjaarsnota 2020	-138	119	591	377
Uitkomst Programmabegroting 2021-2024	282	1.481	1.903	1.627

Het tekort na vaststelling van de Voorjaarsnota 2020 is voor het jaar 2021 licht verbeterd, maar voor de andere jaren is het perspectief verslechterd en ligt er een aanzienlijke financiële uitdaging. Een belangrijke mutatie die is opgenomen in de Programmabegroting 2021-2024 die bij de Voorjaarsnota 2020 enkel als risico was benoemd, is de aanpassing van de verdeelsleutel van de Veiligheidsregio Flevoland. Ondanks dat Zeewolde een geschillenprocedure is gestart, is het besluit tot aanpassing door het bestuur formeel genomen en hierdoor is Zeewolde gehouden om het financiële effect in de eigen begroting te verwerken. Andere relevante effecten zijn bijstellingen in de begrotingen van overige gemeenschappelijke regelingen, een bijstelling van de Algemene uitkering in samenhang met een herbeoordeling van de beschikbare stelposten en diverse overige mutaties in budgetten die elkaar in belangrijke mate opheffen.

Effecten die nog komen gaan

➤ *Herijking van het gemeentefonds*

Deze herijking is tweeledig: namelijk een verdeling van de budgetten voor de klassieke taken en voor de taken in het Sociaal Domein. In 2020 kwam er een eerste beeld van de effecten van de herijking. Op rijksniveau is besloten om nader onderzoek te verrichten, in afstemming met de VNG, met uitstel van een jaar van het invoeringsmoment naar 1 januari 2022 als gevolg.

- *Mogelijke compensatie Sociaal Domein*
Bij deze landelijke discussie staat niet de vraag centraal of de verdeling over de gemeenten de juiste is, maar of de totale vergoeding aan gemeenten passend is bij de zorgtaken die aan de gemeenten zijn overgedragen. Gemeenten hebben al wel tijdelijke compensatie ontvangen, maar het rijk heeft dit vooralsnog niet omgezet in een structurele compensatie.
- *Covid-19/Coronavirus*
Duidelijk is dat bepaalde sectoren (zoals de reisbranche, horeca en evenementen, kunst en cultuur) harder worden getroffen dan andere sectoren. De effecten op de (middel)lange termijn voor de gemeente blijven vooralsnog moeilijk in te schatten. Zeewolde heeft bij de Voorjaarsnota 2020 een bestemmingsreserve van € 4 miljoen getroffen om de negatieve effecten van het Coronavirus te kunnen dempen, zodat ingrepen in de samenleving van Zeewolde (vooralsnog) achterwege kunnen blijven.

Financiën Sociaal Domein

Het transformatieplan Sociaal Domein geeft de contouren weer om te komen tot een sluitende begroting op het onderdeel Sociaal Domein. Uiteraard maken de opbrengsten en kosten die verbonden zijn aan het Sociaal Domein onderdeel uit van de totale begroting van de gemeente. Echter door gebruik te maken van de bestemmingsreserve Transformatie Sociaal Domein is het onderdeel Sociaal Domein neutraal binnen de begroting opgenomen. De tekorten die verwacht werden en nog worden, worden opgevangen door inzet van de reserve. Helaas moet geconstateerd worden dat de investeringen in het voorveld financieel gezien nog niet het verwachte effect brengen in de kanteling van de kosten. Net als in veel Nederlandse gemeenten kampt Zeewolde met grote tekorten in het Sociaal Domein, de Jeugdzorg als belangrijkste oorzaak. In de Voorjaarsnota 2020 is dit door de gemeenteraad onderkend en is een evaluatie opgestart naar de oorzaken van de blijvende tekorten en maatregelen die eventueel bovenop het transformatieplan getroffen kunnen worden.

Het oorspronkelijke doel van het transformatieplan is ongewijzigd gebleven, namelijk het bereiken van het evenwicht tussen de opbrengsten en kosten in het Sociaal Domein. Mocht dit evenwicht niet bereikt worden dan neemt de financiële druk (op de overige onderdelen van de begroting) automatisch toe.

Het college heeft op 22 september 2020 het Transformatieplan 2020 vastgesteld. Hierin wordt de verbinding gelegd tussen “waar komen we vandaan en waar willen we naar toe” (situatie 2015), wat hebben we tot nu toe bereikt, waar zijn we tegen aan gelopen en wat is er nodig om te komen tot “waar willen we naar toe”. Conclusie is dat de uitgangspunten van de Transformatieplan 2018 nogmaals worden bevestigd. Investeringen in het voorveld moeten leiden tot minder uitgaven in de specialistische zorg. Wat hierbij gaat helpen is dat (met name rond de zomer 2020) er via ontwikkelde dashboards betere stuurinformatie beschikbaar is gekomen die reeds ondernomen acties gericht ondersteunen. Het Transformatieplan 2020 is als bijlage bij deze Programmabegroting 2021-2024 opgenomen.

In het hoofdstuk Uitvoering van de notitie “Naar een sluitende dekking van de uitgaven in het Sociaal Domein” staan de gerichte acties die zullen moeten leiden tot een afname van de tekorten binnen het Sociaal Domein. Deze is aan uw raad toegezonden. Het verwachte tekort op het Sociaal Domein bedraagt jaarlijks

€ 1,5 miljoen. 50% van dit tekort (€ 750.000) wordt meegenomen in het dekkingsplan bij de Programmabegroting 2021-2024. Hierdoor neemt het realiteitsgehalte van de ramingen in de begroting toe. Voor het overige, resterende tekort van € 750.000 wordt tijdens de transformatieperiode, 4 jaar langer dan in het Transformatieplan uit 2018 is opgenomen, gebruik gemaakt van de reserve Transformatie Sociaal Domein. Bij de aanbidding van de Voorjaarsnota 2021 zal over de voortgang worden gerapporteerd. Om de periode te kunnen overbruggen wordt uw raad voorgesteld om de bestemmingsreserve Transformatie Sociaal Domein aan te vullen met een bedrag van € 3 miljoen. Daarmee kan een zorgvuldig proces van uitwerking doorlopen worden.

Na het bepalen van de uitkomst van de Programmabegroting 2021-2024 geeft de onderstaande tabel het structurele tekort in enig jaar weer, conform de uitgangspunten uit het BBV.

(* € 1.000)	2021	2022	2023	2024
-/- = voordeel				
Bruto tekort (zie onderdeel 4.1 PB2021-2024)	282	1.481	1.903	1.627
Geschoond voor incidentele effecten (zie onderdeel 4.5 en 5.4 PB2021-2024)	372	1.308	1.775	1.497
Sociaal Domein: 50% van het tekort	750	750	750	750
Wegenbeheerplan (1)	30	60	90	120
Netto tekort	1.152	2.118	2.615	2.367

(1) Vaststelling van het nieuwe wegenbeheerplan vindt naar verwachting plaats in september 2020. Door deze regel hier bij het tekort te betrekken, ontstaat een volledig beeld van het totale te dekken tekort.

Voor het bovenstaande netto tekort dient een structurele dekking gevonden te worden, zie het onderdeel dekkingsplan.

Noodzaak tot vaststelling van een structureel sluitende begroting

Ondanks al onze onzekerheden en tekorten waarmee veel gemeenten geconfronteerd worden, is er ten tijde van de aanbidding van de Programmabegroting 2021-2024 nog geen formeel bericht dat het toezicht vanuit de provincie tijdelijk versoepeld wordt. Hiermee zijn de geldende uitgangspunten van toezicht van kracht en die schrijven in de basis voor alle jaren een structureel sluitende begroting voor. Dekking uit reserves is hiermee in het kader van toezicht geen structureel dekkingsmiddel. En vanzelfsprekend heeft het vanuit financieel oogpunt de voorkeur om enkel gebruik te maken van reserves als er geen andere opties meer mogelijk zijn.

Dekkingsplan

De financiële druk op gemeenten is al diverse jaren hoog, ook op Zeewolde. In het verleden zijn er meerdere ingrepen geweest in het gemeentelijke apparaat, zijn budgetten verlaagd en heeft prioriteitstelling en incidentele dekking uit reserves plaatsgevonden. Het is belangrijk om de begroting toekomstbestendig te houden, waarbij structurele lasten worden bekostigd uit structurele baten.

In afstemming met de klankbordgroep “Sluitend maken van de begroting” zijn dekkingsmogelijkheden onderzocht. Wij stellen u voor akkoord te gaan met het

volgende dekkingsplan. Het uitgangspunt hierbij is om de lastenverzwaring op een zo'n eerlijk mogelijke wijze te verdelen. Immers iedere belanghebbende (inwoner, bedrijf en toerist) heeft profijt van de voorzieningen binnen Zeewolde. Het is in een ieders belang om geen geweld te doen aan het voorzieningenniveau. Vanuit dat vertrekpunt is gekomen tot onderstaand dekkingsplan, waarbij iedereen een bijdrage levert aan het in stand houden van de voorzieningen.

Dekkingsplan Programmabegroting 2021-2024

(* € 1.000)

-/- = voordeel

	2021	2022	2023	2024		
BG 2021-2024 (nog te dekken tekort)	1.152	2.118	2.615	2.367	nadeel	Zie hierboven
Dubbel draaien windmolenpark	-97	-182	-239	-234	voordeel	(incidenteel)
Fasering integraal wijkbeheer aanpassen	-	-	-325	-325	voordeel	(structureel)
Verhoging toeristenbelasting	-368	-600	-600	-600	voordeel	
Verhoging OZB-opbrengst	-784	-1.518	-1.518	-1.518	voordeel	
Totaal dekkingsplan	-1.249	-2.300	-2.682	-2.677	voordeel	
Uitkomst Programmabegroting 2021-2024, na dekkingsplan	-97	-182	-67	-310	voordeel	

Toelichting op het dekkingsplan

Dubbel draaien windmolens

De komende jaren vindt er een vervanging plaats van oudere, kleinere windmolens naar nieuwe, grotere windmolens. Er is een periode van een aantal jaren dat de oude windmolens nog in gebruik zijn en de nieuwe windmolens al wel OZB-opbrengsten genereren. Dit "dubbel draaien" levert een incidentele opbrengst op die in dit dekkingsplan is opgenomen. Vanwege het incidentele karakter telt deze dekking echter niet mee in de beoordeling van de provincie of de begroting structureel sluitend is. Daarom sluit de Programmabegroting 2021-2024 na vaststellen van het dekkingsplan onder andere hierdoor met een positief saldo.

Integraal wijkbeheer

Op basis van ervaringen van wijken waarin wijkbeheer is uitgevoerd en een schouw van geplande wijken, is de inschatting dat structureel € 325.000 minder nodig is om hetzelfde niveau van wijkbeheer te behouden.

Toeristenbelasting

- Zeewolde kent een gedifferentieerd tarief: een hoger tarief voor vakantiebungalows c.a. (prijsspeil 2020 = € 2,20) en een lager tarief voor campingplaatsen c.a. (prijsspeil 2020 = € 1,15). De toeristenbelasting wordt vanaf het jaar 2022 vastgesteld op het landelijk gemiddelde van jaar T-1 (of anders het laatst bekende gemiddelde) voor wat betreft het **hogere** tarief. Voor het tarief 2022 gaat derhalve het landelijke gemiddelde van het jaar 2021 gelden. Ter indicatie: het landelijke gemiddelde prijspeil 2020 is € 2,98 p.p.n.

- Voor de stijging naar het landelijk gemiddelde geldt een ingroeipad van 2 jaar. Het voorgestelde tarief voor 2021 is € 2,60. Ten opzichte van het tarief 2020 is dit een stijging van afgerond 18%. Het definitieve tarief wordt bekrachtigd in de belastingverordeningen 2021 die u in december 2020 worden aangeboden.
- Voor campingplaatsen c.a. geldt een reguliere stijging zoals die normaal wordt doorgevoerd, maar voor deze groep wordt er geen extra stijging doorgevoerd.

OZB-opbrengsten

- De stijging van de OZB-opbrengsten wordt gelijkmatig verdeeld over de 3 groepen belastingplichtigen (eigenaren van woningen, de eigenaren van niet-woningen en gebruikers van niet-woningen). Het tarief voor 2021 stijgt met 13% voor elke groep. Hiermee wordt een extra OZB-opbrengst van jaarlijks € 784.000 behaald. Hiermee is in combinatie met de overige dekkingsvoorstellen het jaar 2021 sluitend.
- De verwachting is dat de WOZ-waarde van een gemiddelde woning in Zeewolde per 1 januari 2021 afgerond € 278.000 zal bedragen (2020: € 265.000). Rekening houdend met deze waarde(stijging) en een stijging van 13% in het tarief betekent dit een gemiddelde stijging van de OZB-aanslag van € 65 per jaar (ruim € 5 per maand).
- Bij niet-woningen worden andere methodieken toegepast bij de berekening van de WOZ-waarden. Hier wordt onder andere uitgegaan van gemiddelde huur, oppervlakte van het pand, afschrijving etc. Een gemiddelde WOZ-waarde van een niet-woning wordt (landelijk) niet bepaald, zoals bij woningen wel het geval is.
- Om de jaren 2022 tot en met 2024 ook sluitend te krijgen, is nog een opbrengststijging van € 734.000 benodigd, wat een tweede, procentuele stijging van ca. 12% inhoudt per 2022. De (financiële) gevolgen per belastingplichtige zijn vergelijkbaar met het gevolg over 2021.

Procesvoorstel

Zoals hierboven beschreven zullen diverse ontwikkelingen vanaf eind 2020 tot afronding gaan komen. Het betreft hier ontwikkelingen met mogelijk grote financiële effecten op de begroting van Zeewolde.

Bij keuzes die impact kunnen hebben op de samenleving van Zeewolde (inwoners, bedrijfsleven en bezoekers) is zorgvuldigheid vanzelfsprekend en noodzakelijk. Zorgvuldigheid betekent ook dat tijd genomen moet worden die nodig is voor de noodzakelijke keuzes. Wij stellen u daarom voor om het jaar 2021 te gebruiken om het takenpakket van de gemeente te beoordelen naar de huidige inzichten, behoeften en wensen. Het gaat dan om een afweging tussen de taken die de gemeente *moet* uitvoeren (wettelijke taken), die de gemeente *wil* (blijven) uitvoeren (niet-wettelijke, maar wel politiek gewenste taken) en het kwaliteitsniveau dat hieraan verbonden is. Het kwaliteitsniveau bepaalt immers in belangrijke mate het kostenniveau.

Het voordeel van deze aanpak is dat nu nog geen onomkeerbare besluiten genomen hoeven te worden, terwijl wel een structureel sluitende begroting wordt vastgesteld. Nadrukkelijk merken wij op dat de verzwaring van lasten

heroverwogen zal worden indien daartoe mogelijkheden zijn. Op deze wijze kan er een verantwoord proces doorlopen worden, gericht op het financieel gezond houden van het gemeentelijke “huishoudboekje”. Grote ingrepen in al het goede dat binnen de samenleving van Zeewolde is opgebouwd, blijven dan vooralsnog achterwege. De raad komt hiermee in positie om die politieke keuzes te maken die nodig zijn.

Gemeente Zeewolde,
Het college van burgemeester en wethouders

1.2 Samenstelling bestuursorganen

Samenstelling college van burgemeester en wethouders (sinds 28 juni 2018)

Burgemeester	G.J. Gorter	
Wethouders	W.C. Prins	Leefbaar Zeewolde
	W.P. van der Es	VVD
	E.J. de Jonge	CDA
	E.W. Suithoff	ChristenUnie
Gemeentesecretaris	R.C. van Nunspeet	

Samenstelling gemeenteraad

Voorzitter	G.J. Gorter
Griffier	L. van Heezik

Leden van de raad

Leefbaar Zeewolde	B.G.J.S. Sonneveld (<i>fractievoorzitter</i>) E. van Es H.L. Hermans E.S. Ekker T.S. Schaaf
VVD	J.M.A. Huckriede (<i>fractievoorzitter</i>) J.M. de Groot H.C. Visser
ChristenUnie	E.S.W. Bron (<i>fractievoorzitter</i>) E.L. van de Beld H.G.F. Hübbers
D66	W.J. Westerhuis (<i>fractievoorzitter</i>) W.L. Sierksma
CDA	B.C. van der Weide (<i>fractievoorzitter</i>) C.M.B. van Dongen
PvdA/GroenLinks	Y.M. van Bruggen (<i>fractievoorzitter</i>) E. van Lopik (tot en met 24 september 2020) J.A. Klop (vanaf 24 september 2020)
Zeewolde Liberaal	R.J. Smeets (<i>fractievoorzitter</i>)
BurgerBelang	R.E. Visser (<i>fractievoorzitter</i>)

1.3 Kerngegevens

A. Sociale structuur	2017 Werkelijk	2018 Werkelijk	2019 Werkelijk	2020 Begroot	2021 Begroot
<i>Aantal inwoners 1)</i>	22.408	22.310	22.656	22.679	22.993
- 0 - 4 jaar	1.178	1.180	1.168	1.083	1.072
- 5 - 19 jaar	4.723	4.451	4.405	4.369	4.321
- 20 - 64 jaar	13.766	13.823	14.077	14.132	14.364
- 65 jaar en ouder	2.741	2.856	3.006	3.095	3.236
<i>Aantal uitkeringsgerechtigden totaal 2)</i>	334	293	287	293	289
- Wwb (incl. WIJ)	271	259	258	269	260
- IOAW/IOAZ	24	29	29	24	29
- BBZ 3)	39	5	0	N.B.	N.B.

B. Fysieke structuur					
<i>Oppervlakte gemeente in hectaren 3)</i>	26.886	26.886	26.886	26.886	26.886
- oppervlakte land	24.715	24.714	24.710	24.714	24.710
- oppervlakte binnenwater	2.171	2.171	2.176	2.171	2.176
<i>Aantal woningen met woonfunctie 4)</i>	8.305	8.553	8.678	8.695	8.820

C. Financiële structuur					
<i>Opbrengst belastingen</i>					
- totaal OZB eigenaren (x € 1.000,-)	3.895	3.808	4.586	4.923	4.910
- per inwoner	173	171	202	217	214
- totaal precario, toeristen en forensen (x € 1.000,-)	3.633	3.593	3.700	3.785	3.835
- per inwoner	162	161	163	167	167
<i>Algemene uitkering Gemeentefonds</i>					
- totaal (x € 1.000, -) ex nabetalings	19.031	20.382	29.238	30.317	30.510
- per inwoner	849	914	1.291	1.337	1.327

1) Aantallen bij begroting o.b.v. voorjaarsnota 2020, bij jaarrekening 31 december

2) Begroting: Bron: Betaal maand 2020-05 Algemene uitkering, officieel gegeven, situatie 31 december, Bron: Meerinzicht, domein Sociaal en Zelfstandigen Loket Flevoland

3) Bron: Betaal maand 2020-05 Algemene uitkering, officieel gegeven

4) Excl. recreatiewoningen en bijzondere woongebouwen, basis BAG verblijfsobject met woonfunctie, voorjaarsnota 2020

1.4 Taakveldenmatrix

Programma 0 - Zeewolde Bestuurt

Taakveld	Omschrijving
0.1	Bestuur
0.2	Burgerzaken
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden
0.4	Overhead
0.5	Treasury
0.61	OZB woningen
0.62	OZB niet-woningen
0.64	Belastingen Overig
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds
0.8	Overige baten en lasten
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)
0.10	Mutaties reserves
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten

Programma 1 - Veilig Zeewolde

Taakveld	Omschrijving
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer
1.2	Openbare orde en Veiligheid

Programma 2 - Zeewolde is schoon, heel en bereikbaar

Taakveld	Omschrijving
2.1	Verkeer en vervoer
2.2	Parkeren
2.3	Recreatieve Havens
2.5	Openbaar vervoer

Programma 3 - Zeewolde economisch veerkrachtig

Taakveld	Omschrijving
3.1	Economische ontwikkeling
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur
3.3	Bedrijfsloket en -regelingen
3.4	Economische promotie

Programma 4 - Naar school in Zeewolde

Taakveld	Omschrijving
4.2	Onderwijshuisvesting
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Programma 5 - Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde

Taakveld	Omschrijving
5.1	Sportbeleid en activering
5.2	Sportaccommodaties
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
5.4	Musea
5.5	Cultureel erfgoed
5.6	Media
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Programma 6 - Zeewolde zorgzaam en solidair

Taakveld	Omschrijving
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie
6.2	Ondersteuningshuis (wijkteams)
6.3	Inkomensregelingen
6.4	Begeleide participatie
6.5	Arbeidsparticipatie instrumenten gericht op toeleiding naar werk
6.6	Maatwerk-voorzieningen (WMO)
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-
6.82	Geëscaleerde zorg 18-

Programma 7 - Duurzaam en gezond Zeewolde

Taakveld	Omschrijving
7.1	Volksgezondheid
7.2	Riolering en waterzuivering
7.3	Afvalverwijdering en -verwerking
7.4	Millieubeheer
7.5	Begraafplaatsen

Programma 8 - Ruimte en wonen in Zeewolde

Taakveld	Omschrijving
8.1	Ruimtelijke Ordening
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)
8.3	Wonen en bouwen

2. Programmaplan

Basis van de opzet van de programma's is de aansluiting die gezocht is bij het raadsprogramma en de hieruit geformuleerde realisatieagenda 2018-2022 "Een schone toekomst" van het college. Hieraan zijn de doelstellingen (ook meerjarig) gekoppeld.

De begroting is opgesteld volgens de kaders van bestaand beleid, op onderdelen aangevuld met besluitvorming door de raad voor zover deze nog niet verwerkt waren in het perspectief. Vanuit dit bestaande beleid zijn voor 2021 benoemde prestaties uitgewerkt.

Voor een nadere toelichting op de afwijkingen tussen begroting 2020 tot en met de 12^e wijziging en de begroting 2021 wordt verwezen naar paragraaf 4.2.

2.1 Programma 0 - Zeewolde Bestuurt

Algemeen

Het programma omvat de gemeentelijke dienstverlening, de kosten van de bestuursorganen (gemeenteraad, commissies en burgemeester en wethouders) en de ondersteuning daarvan.

Het programma omvat de zorg voor een in meerjarenperspectief sluitende begroting.

Hoofddoelstelling

Als bestuur en organisatie van Zeewolde werken wij vraaggericht, slagvaardig, oplossingsgericht en efficiënt. Inwoners worden zo vroeg mogelijk betrokken bij de voorbereiding van belangrijke beslissingen. Wij zijn terughoudend met gemeentelijke regelgeving. Dienstverlening wordt voor burgers en bedrijven zo dichtbij mogelijk georganiseerd.

Wij voeren een degelijk financieel beleid gericht op een structureel sluitende begroting. Het streven blijft de lasten voor inwoners en bedrijven zo laag mogelijk te houden, passend bij het gewenste voorzieningenniveau. Voor eventuele noodzakelijke ombuigingen gelden de daarvoor door de raad gestelde kaders.

Vastgestelde beleidskaders

Voor de uitvoering van het beleid zijn de volgende bestuurlijke kaders van belang:

Kader	Looptijd	Vastgesteld	Actualisatie
Coalitieakkoord en Collegeprogramma	2018 t/m 2022	2018	2022
Algemene subsidieverordening	Onbepaald	2012	Naar behoefte
Raadsbesluit kaders ombuigingen (juni 2015)	2016 e.v.	2015	Naar behoefte
Nota Reserves en Voorzieningen	2017 t/m 2020	2017	2021
Treasurystatuut gemeente Zeewolde 2015	Onbepaald	2015	Naar behoefte
Financiële verordening gemeente Zeewolde	Onbepaald	2017	Naar behoefte
Nota Waarden en afschrijven	2017 t/m 2020	2017	2021
Beheerplan Openbare gebouwen	2019 t/m 2022	2019	2022

Wat willen we bereiken (effecten)?

Speerpunten

1. Inwoners, bedrijven, organisaties c.a. worden bij de voorbereiding c.q. voorafgaand aan planvorming hierbij betrokken.
2. We ontwikkelen een moderne(re) vergadercultuur.
3. Democratische legitimatie van besluiten.
4. Voor 1 oktober 2019 in samenspraak met alle betrokkenen een Toekomstvisie 2040 op hoofdlijnen (zie "Wat gaan we daarvoor doen").
5. Wij zullen deugdelijke oplossingen vinden voor het te voorziene tekort

in de begroting 2019-2022.

6. De éénmalige opbrengst van leges van het nieuwe windpark wordt gedeeltelijk ingezet voor initiatieven op het gebied van energietransitie.
7. Uitgaven worden blijvend kritisch, en zonder uitzondering van enig beleidsterrein, bezien.
8. Lasten voor inwoners en bedrijven worden, passend bij het gewenste voorzieningenniveau, zo laag mogelijk gehouden.

Wat gaan we daarvoor doen (prestaties)?

1. Bij onder andere onderhoud in de wijken, bij de totstandkoming van nota's en de ontwikkeling van Zeewolde zijn vooraf inwoners, organisaties en bedrijven actief betrokken bij de planvorming. Door de coronacrisis kan een instrument als het Burgerpanel (een digitaal middel) aan belang winnen.
2. In 2019 heeft de gemeenteraad volgens een andere structuur vergaderd met een raadsinformatie – avond, één commissie vergadering en daarna de raadsvergadering. Dit blijft voorlopig zo. Door de coronacrisis komen misschien ook andere vergaderlocaties in beeld voor vergaderingen van de gemeenteraad.
3. Alle bestuursorganen van de gemeente Zeewolde nemen de besluiten waartoe zij verplicht zijn.
4. De Toekomstvisie is op 4 december 2019 aan de gemeenteraad aangeboden. In 2020 zijn in dit kader vervolgactiviteiten georganiseerd en het traject loopt door in 2021.
5. Na het Voorjaarsdebat zijn door het college, in afstemming met een klankbordgroep uit de gemeenteraad, in de zomermaanden van 2020 richtingen verkend voor het sluitend maken van de begroting. Zie verder punt 7.
6. Op voorstel van het college heeft de gemeenteraad besloten een bestemmingsreserve in het leven te roepen voor de energietransitie. Deze reserve wordt gevuld met de opbrengsten van de leges voor het nieuwe windpark. De ontwikkeling van het windpark loopt.
7. In de begroting 2021 is een dekkings- en procesvoorstel opgenomen voor de tekorten. Hierbij is zoveel als mogelijk een balans gezocht tussen enerzijds beperkte lastenverhoging voor de inwoners/bezoekers en anderzijds het terugdringen van de uitgaven.
8. Zie punt 7.

Verbonden partijen bij dit programma

Naam verbonden partij	Gevestigd	Doel	Soort deelname	Raadsbesluit	Inwerking-tredingsdatum
NV Alliander	Arnhem	Belegging	Aandelenbezit		
NV Vitens Flevoland (voorheen Hydron Flevoland)	Lelystad	Belegging	Aandelenbezit		
NV Bank Ned. Gemeenten	Den Haag	Belegging	Aandelenbezit		
Meerinzicht	Ermelo	Bedrijfsvoeringstaken; waaronder de heffing en invordering van belastingen en taken Sociaal Domein	Lid gemeenschappelijke regeling	12-12-2013	1 januari 2015: fase 1 Bedr. voering 1 januari 2018: fase 2 Bedr. voering en taken Sociaal Domein
Het Flevolands Archief	Lelystad	Archiefbeheer	Lid gemeenschappelijke regeling	30 mei 2002	1 februari 2004

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidsindicatoren bij dit programma

Besluit Begroting en Verantwoording									
		NL							
Indicator	eenheid	2017	2018	2019	2020	2021	in referentie jaar	Bron	Taakveld
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	5,38	4,67	4,70	4,59	4,65	Niet beschikbaar	Eigen gemeente	0
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	5,15	4,84	4,29	4,15	4,12	Niet beschikbaar	Eigen gemeente	0
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	547	374	357	375	383	Niet beschikbaar	Eigen gemeente	0
Externe inhuur	Kosten als % van de totale loonsom	4%	19%	14%	6%	6%	Niet beschikbaar	Eigen gemeente	0
Externe inhuur	Totale kosten inhuur externen	304.000	1.344.000	980.000	484.000	492.000	Niet beschikbaar	Eigen gemeente	0
Overheadkosten	% van totale lasten	16%	14%	14%	14%	15%	Niet beschikbaar	Eigen gemeente	0

Wat mag het kosten?

		Rekening 2019	Begroting 2020 (na wijzigingen)			Begroting 2021		
		Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG0 Zeewolde bestuurt								
01	Bestuur	1.986	1.311	0	1.311	1.324	0	1.324
02	Burgerzaken	392	558	-339	219	709	-285	424
03	Beheer overige gebouwen en gronden	785	22	-113	-91	18	-122	-104
04	Overhead	8.468	10.387	-5	10.382	10.508	-5	10.503
05	Treasury	-361	6	-201	-195	3	-130	-128
061	OZB woningen	-2.639	183	-3.242	-3.059	190	-3.218	-3.028
062	OZB niet-woningen	-2.854	0	-2.811	-2.811	0	-2.839	-2.839
064	Belastingen overig	-951	0	-951	-951	0	-951	-951
07	Alg.uitkeringen,ov.uitkeringen gem.fonds	-29.068	0	-30.317	-30.317	0	-30.510	-30.510
08	Overige baten en lasten	0	2.011	-25	1.986	2.560	-155	2.405
09	Vennootschapsbelasting (VpB)	-4	108	0	108	223	0	223
010	Mutaties reserves	4.024	11.502	-16.296	-4.794	997	-2.211	-1.215
011	Resultaat van de rek. van baten & lasten	-1.991	5.443	-718	4.725	0	0	0
PROG0 Zeewolde bestuurt - Totaal		-22.213	31.531	-55.018	-23.487	16.530	-40.427	-23.896
<i>(Bedragen x€ 1.000,-)</i>								
<i>-/- = voordeel</i>								

Zie paragraaf 4.2 voor een nadere toelichting op de afwijkingen tussen begroting 2020 t/m 12^e wijziging en de begroting 2021.

Meerjarenraming 2021 tot en met 2024

	Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG) Zeewolde bestuurt												
01 Bestuur	1.324	0	1.324	1.344	0	1.344	1.324	0	1.324	1.324	0	1.324
02 Burgerzaken	709	-285	424	714	-291	423	722	-297	425	728	-387	341
03 Beheer overige gebouwen en gronden	18	-122	-104	18	-122	-104	18	-122	-104	18	-122	-104
04 Overhead	10.508	-5	10.503	10.738	-5	10.733	10.588	-5	10.583	10.577	-5	10.572
05 Treasury	3	-130	-128	6	-130	-124	3	-130	-128	6	-130	-124
061 OZB woningen	190	-3.218	-3.028	190	-3.265	-3.076	190	-3.303	-3.114	189	-3.341	-3.152
062 OZB niet-woningen	0	-2.839	-2.839	0	-2.848	-2.848	0	-2.856	-2.856	0	-2.865	-2.865
064 Belastingen overig	0	-951	-951	0	0	0	0	0	0	0	0	0
07 Alguittkeringen,ov,uitkeringen gem.fonds	0	-30.510	-30.510	0	-30.662	-30.662	0	-30.808	-30.808	0	-31.054	-31.054
08 Overige baten en lasten	2.560	-155	2.405	2.739	-653	2.086	2.851	-784	2.067	2.946	-914	2.033
09 Vennootschapsbelasting (VpB)	223	0	223	107	0	107	106	0	106	177	0	177
010 Mutaties reserves	997	-2.211	-1.215	922	-1.374	-451	1.105	-1.346	-241	1.002	-1.295	-294
PROG) Zeewolde bestuurt - Totaal	16.530	-40.427	-23.896	16.778	-39.350	-22.572	16.906	-39.651	-22.746	16.968	-40.113	-23.145
<i>(Bedragen x€ 1.000,-)</i>												
<i>-/- = voordeel</i>												

2.2 Programma 1 - Veilig Zeewolde

Algemeen

Het programma omvat de zorg voor de openbare orde en veiligheid.

Hoofddoelstelling

Wij zorgen ervoor dat iedereen in Zeewolde zich in de openbare ruimte veilig voelt en veilig is. Uitgangspunt daarbij is dat inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en gemeente daar vanuit de eigen verantwoordelijkheid een bijdrage aan leveren.

Vastgestelde beleidskaders

Voor de uitvoering van het beleid zijn de volgende bestuurlijke kaders van belang:

Kader	Looptijd	Vastgesteld	Actualisatie
Nota Integrale Veiligheid	2018 t/m 2022	2018	2022
Integrale handhavingnota en uitvoeringsprogramma handhaving	2013 t/m 2017 (verlengd tot en met 2020)	2013	2020 (*)
Regionaal Beleids- en Crisisplan	2021 t/m 2024	2020	2024

(*) Nota wordt nog in 2020 herzien. Nieuwe looptijd zal zijn tot en met 2024. Geplande actualisatie in 2024.

Wat willen we bereiken (effecten)?

Speerpunten

In deze collegeperiode zal het beleid op vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) worden herzien.

Wat gaan we daarvoor doen (prestaties)

(Strategische) Doelstellingen:

De (strategische) doelstellingen van het veiligheidsbeleid in de gemeente Zeewolde zijn:

- Het waarborgen van vitale, leefbare wijken, wegen en gebieden, waar de inwoners, maatschappelijke organisaties, ondernemers en recreanten zich veilig voelen;
- Terugdringen van zaken als overlast, geweld en criminaliteit, door zowel de oorzaken hiervan weg te nemen als ook de negatieve aspecten te bestrijden;
- Het versterken van de aanpak van risicovolle jongeren zodat deze jongeren niet verder afglijden;
- Een adequate politie-, brandweer- en ambulancezorg en rampenbestrijding/crisisbeheersing in de gemeente Zeewolde.

Strategische) Randvoorwaarden:

1. Werken aan veiligheid vanuit de eigen kracht van iedereen die bij veiligheid is betrokken

Veiligheid is een verantwoordelijkheid van ons allemaal. Zowel voor inwoners, ondernemers, maatschappelijk middenveld als ook voor de gemeente, de politie en het Openbaar Ministerie.

In Zeewolde is daarom het uitgangspunt dat een ieder uit zijn eigen verantwoordelijkheid en binnen zijn eigen kracht werkt aan het verbeteren

van de veiligheid. Daarbij zijn we als gemeente de verbindende schakel en ondersteunen we daar waar nodig.

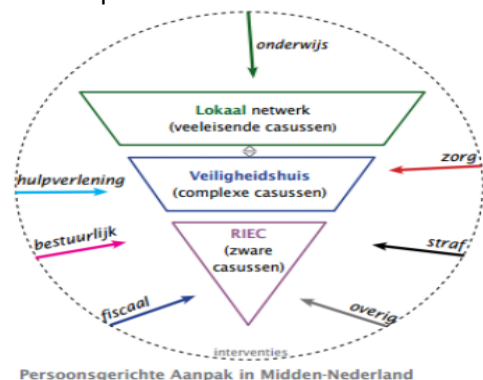
2. Eén slagvaardige overheid

In de preventieve en repressieve aanpak van veiligheidsvraagstukken werken we intensief samen met diverse onderdelen van de overheid. Zo creëren we een slagvaardige overheid die vanuit verschillende onderdelen constructief werkt aan hetzelfde doel.

Hierbij zijn nadrukkelijk betrokken de politie, het Openbaar Ministerie, bureau Regionale Veiligheids-strategie Midden-Nederland (RVS), het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC), het Veiligheidshuis Flevoland, Rechtbank Midden-Nederland, Raad voor de Kinderbescherming en de Veiligheidsregio Flevoland. Maar ook onderdelen van onze eigen gemeente zoals wijkverzorgers, BOA's en toezichthouders, casusoverleg vangnet en advies, overleg jeugd- en veiligheid. In de aanpak van veiligheidsvraagstukken werken deze partijen waar mogelijk integraal samen.

3. Persoonsgericht werken aan veiligheid

Voor een effectieve aanpak van criminaliteit en veiligheidsvraagstukken moet naast repressie en preventie ook gekeken worden naar de verantwoordelijke persoon (of personen) in casu de ouders/verzorgers. Door op deze personen een aanpak gericht op henzelf en het gezin(systeem) los te laten kunnen patronen van criminaliteit en overlast beter worden aangepakt. Binnen die aanpak, de zogenoemde Lokale Persoonsgerichte Aanpak (hierna te noemen: PGA) is een combinatie van straf, zorg en andere (bestuurlijke) interventies beschikbaar. In onderstaande tekening is aangegeven hoe de persoonsgerichte aanpak in Midden-Nederland is vormgegeven.

4. Zorg en veiligheid versterken elkaar

Vaak zit achter een vraagstuk van criminaliteit of veiligheid een andere oorzaak verborgen. Regelmatig gaat het dan (ook) om zorgvraagstukken, bijvoorbeeld problemen met inkomen, huisvesting of op sociaal vlak. Daarom is het van groot belang dat zorg en veiligheid hand in hand met elkaar gaan. Zowel om veiligheidsvraagstukken effectief op te lossen, bijvoorbeeld door het bieden van zorg naast een strafrechtelijke aanpak, maar ook om veiligheidsproblemen voor te zijn door vroegtijdige signalering daarvan in de zorg. Zo versterken de zorg en veiligheid elkaar.

5. Samenhang tussen preventie en repressie

Het verbeteren van de veiligheid door middel van repressie gaat hand in hand met preventie (het voorkomen van onveiligheid). Repressie is een expliciete taak van de overheid (gemeente, politie, OM). Preventie is ook een taak die qua uitvoering een belangrijke plek inneemt in de samenwerking met verschillende partners.

6. Een effectieve samenwerking met alle verantwoordelijke partners.
Deze partners nemen hun verantwoordelijkheid en spreken elkaar hier ook op aan.
7. Een bewegelijke en alerte gemeenschap die blijvend werk maakt van veiligheid en waarin publieke en private partijen elkaar bijstaan en versterken om zowel objectief als subjectief gezien de veiligheid te verbeteren.
8. Het uitvoering geven aan prioriteiten van het landelijke en regionale niveau daar waar de gemeente een rol heeft.

Regionale prioriteiten

1. *Veilige wijken*
2. *Misdrijven met een grote impact op het slachtoffer (woninginbraken, straatroven, overvallen, cybercriminaliteit)*
3. *Georganiseerde ondermijnende criminaliteit*
4. *Persoonsgerichte aanpak*

Lokale prioriteiten

1. Koppeling tussen openbare orde en veiligheid en zorg, met name (vroeg)signalering i.v.m. transitie/decentralisaties in het sociaal domein.
2. Voorkomen dat personen op de Top-X of PGA-lijsten verder afglijden en/of recidiveren (tevens regionale prioriteit).
3. Het aantal woninginbraken op een laag aantal houden c.q. onder de 50.
4. Toezicht en handhaving op het gebied van de Drank- en horecawet (o.a. controle leeftijdsgrenzen) verbeteren.
5. De objectieve en subjectieve veiligheid binnen het dorp vergroten.
6. Inwoners zelf mede verantwoordelijk maken voor de veiligheid in hun eigen wijk en binnen het dorp.
7. Bewustwording creëren bij de betrokken professionals over hoe om te gaan met signalen in het kader van (vroeg)signalering radicalisering
8. Verkeers(on)veiligheid
9. Jeugd(overlast) en vernielingen/zaakbeschadiging.
10. Recreatie(veiligheid)

Verbonden partijen bij dit programma

Naam verbonden partij	Gevestigd	Doel	Soort deelname	Raadsbesluit	Inwerking-tredingsdatum
Veiligheidsregio Flevoland	Lelystad	Verschillende hulpverlenings-diensten (rampen- en crisisbestrijding)	Lid gemeenschappelijke regeling	29 november 2007	1 januari 2008

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidsindicatoren bij dit programma

Besluit Begroting en Verantwoording								
Indicator	eenheid	2017	2018	2019	NL in referentie jaar	Bron	Beschrijving	Taakveld
Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	1,1	0,7	n.n.b.	2,2	CBS - Geregistreeerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.	1
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	4,3	2	n.n.b.	4,8	CBS - Geregistreeerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).	1
Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2	1,6	n.n.b.	2,5	CBS - Geregistreeerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.	1
Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	4,5	4,5	n.n.b.	6,3	CBS - Geregistreeerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners.	1
Verwijzingen Halt	per 10.000 inw.	149	206	168	132	Bureau Halt	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar.	1
Jongeren met delict voor rechter	%	0	n.n.b.	n.n.b.	1	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Het percentage jongeren (12-23 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.	1

www.waarstaatjegemeente.nl dd 010920

Wat mag het kosten?

		Rekening 2019	Begroting 2020 (na wijzigingen)			Begroting 2021		
		Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG1 Veilig Zeewolde								
11	Crisisbeheersing en brandweer	1.393	1.620	0	1.620	1.711	0	1.711
12	Openbare orde en veiligheid	275	359	-30	329	442	-30	412
PROG1 Veilig Zeewolde - Totaal		1.668	1.978	-30	1.948	2.153	-30	2.123
<i>(Bedragen x€ 1.000,-)</i>								
-/- = voordeel								

Zie paragraaf 4.2 voor een nadere toelichting op de afwijkingen tussen begroting 2020 t/m 12^e wijziging en de begroting 2021.

Meerjarenraming 2021 tot en met 2024

		Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG1 Veilig Zeewolde													
11	Crisisbeheersing en brandweer	1.711	0	1.711	1.817	0	1.817	1.924	0	1.924	2.030	0	2.030
12	Openbare orde en veiligheid	442	-30	412	442	-30	412	442	-30	412	442	-30	412
PROG1 Veilig Zeewolde - Totaal		2.153	-30	2.123	2.259	-30	2.229	2.366	-30	2.336	2.472	-30	2.442
<i>(Bedragen x€ 1.000,-)</i>													
-/- = voordeel													

2.3 Programma 2 - Zeewolde is schoon, heel en bereikbaar

Algemeen

Het programma omvat de aanleg en het onderhoud van wegen, straten, pleinen, waterwegen en watergangen. Ook valt onder dit programma de zorg voor parkeren en de bereikbaarheid per openbaar vervoer.

Hoofddoelstelling

Samen met de inwoners zorgen wij voor een woon- en leefomgeving die schoon, heel en bereikbaar is. Wij werken aan verbeteringen van de bereikbaarheid van Zeewolde zowel met openbaar vervoer als over de weg.

Vastgestelde beleidskaders

Voor de uitvoering van het beleid zijn de volgende bestuurlijke kaders van belang:

Kader	Looptijd	Vastgesteld	Actualisatie
Beheerplan Wegen	2015 t/m 2019	2015	2020
Beheerplan Kunstwerken	2016 t/m 2019	2015	2020
Beheerplan Groen binnen bebouwde kom	2017 t/m 2020	2017	2021
Beheerplan Groen beplanting, bermen en sloten buitengebied	2010 t/m 2013	2010	2020
Groenbeleidsplan buitengebied Zeewolde	Onbepaald	2018	Naar behoefte
Beheerplan Openbare verlichting	2018 t/m 2021	2017	2022
Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan	2011 t/m 2020	2011	2021
Gladheidsbestrijdingsplan	2009 t/m 2015	2015	Naar behoefte
Beeldkwaliteitsplan Openbare ruimte	Onbepaald	2012	Naar behoefte

Wat willen we bereiken (effecten)?

Speerpunten

1. Wij willen de kwaliteitsverbetering van wegen in het buitengebied versnellen en het planmatig onderhoud verder versterken.
2. Wij blijven ons (samen met de provincie) inzetten voor een verbeterde doorstroming richting Nijkerk/A28.
3. Wij willen ons inzetten voor meer OV en vraag gestuurd vervoer zoals Regiotaxi en Mobiliteit centrale.
4. De beperking van de bereikbaarheid van Zeewolde over het water (als gevolg van kranswier/fonteinkruid) krijgt extra aandacht.
5. Wij zetten in op het stimuleren van personenvervoer per boot (watertaxi naar Harderwijk/Ermelo).

Wat gaan we daarvoor doen (prestaties)

1. Het vaststellen van een nieuw wegenbeheerplan is een volgende aanzet daartoe.
2. In de overleggen met betrokken partijen, wat een meerjaren traject is, worden de belangen van Zeewolde behartigd. Resultaat is afhankelijk van andere deelnemers.
3. De Zeewolder situatie is nadrukkelijk in beeld gekomen door gesprekken en van daaruit willen wij ons belang ook in 2021 verder uitbouwen.
4. Samen met de Gastvrije Randmeren verder versterken van de watersportmogelijkheden, vermindering van de wierproblematiek en profilering van het randmerengebied als (water)recreatiebestemming.
5. Het onderzoek naar een vorm van personenvervoer over water is gestart en in volle gang. Samen met relevante partners onderzoeken wij wat de mogelijkheden zijn en of er belangstelling is vanuit het bedrijfsleven.

Verbonden partijen bij dit programma

Er maken geen verbonden partijen onderdeel uit van dit programma.

Beleidsindicatoren bij dit programma

Er zijn geen verplichte beleidsindicatoren van toepassing bij dit programma.

Wat mag het kosten?

	Rekening 2019	Begroting 2020 (na wijzigingen)			Begroting 2021			
		Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG2 Zeewolde school, heel en bereikbaar								
21 Verkeer en vervoer	3.346	8.447	-252	8.195	5.843	-256	5.587	
22 Parkeren	48	52	0	52	58	0	58	
23 Recreative havens	51	52	-2	50	52	-2	50	
25 Openbaar vervoer	-34	14	-25	-10	14	-31	-17	
PROG2 Zeewolde school, heel en bereikbaar - Totaal	3.412	8.566	-279	8.287	5.967	-290	5.677	
(Bedragen x € 1.000,-)								
-/- = voordeel								

Zie paragraaf 4.2 voor een nadere toelichting op de afwijkingen tussen begroting 2020 t/m 12^e wijziging en de begroting 2021.

Meerjarenraming 2021 tot en met 2024

	Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG2 Zeewolde school, heel en bereikbaar												
21 Verkeer en vervoer	5.843	-256	5.587	5.924	-266	5.658	5.929	-267	5.662	5.934	-267	5.666
22 Parkeren	58	0	58	58	0	58	58	0	58	58	0	58
23 Recreative havens	52	-2	50	52	-2	50	52	-2	50	52	-2	50
25 Openbaar vervoer	14	-31	-17	14	-31	-17	14	-31	-17	14	-31	-17
PROG2 Zeewolde school, heel en bereikbaar - Totaal	5.967	-290	5.677	6.048	-299	5.749	6.053	-300	5.753	6.058	-301	5.757
(Bedragen x € 1.000,-)												
-/- = voordeel												

2.4 Programma 3 - Zeewolde economisch veerkrachtig

Algemeen

Het programma omvat alle activiteiten gericht op het stimuleren en versterken van de lokale economie en werkgelegenheid.

Hoofddoelstelling

Wij bieden ondernemers een goed vestigingsklimaat. Maatwerk is daarbij het uitgangspunt. De lokale werkgelegenheid neemt toe waarmee de in- en uitgaande pendel van arbeid beperkt wordt. Er is een goed samenwerkend geheel aan winkeliers en dat stimuleert de lokale bestedingen. Bij aanbesteding en opdrachtverlening door de gemeente vinden wij duurzaamheid belangrijk.

Vastgestelde beleidskaders

Voor de uitvoering van het beleid zijn de volgende bestuurlijke kaders van belang:

Kader	Looptijd	Vastgesteld	Actualisatie
Gemeentelijke Vestigingsvisie Zeewolde: "Werken aan werk op eigen bodem"	2013 t/m 2017	2013	2017 (verlengd in verband met actualisatie provinciale visie)
Masterplan Centrum Zeewolde 2011	2012 t/m 2026	2012	Naar behoefte
Uitvoeringsplan Promotie en acquisitie	Onbepaald	2007	Onbepaalde tijd
Actiewijzer "Wij samen Zeewolde"	Onbepaald	2017	Periodiek evalueren en bijsturen

Wat willen we bereiken (effecten)?

Speerpunten

1. Wij bieden bestaande bedrijven die dat willen uitbreidingsmogelijkheden.
2. Wij bieden nieuwe bedrijven vestigingsmogelijkheden op een hen en ons passende locatie.
3. Wij scheppen een kader dat werving van specifieke bedrijven mogelijk maakt.
4. Wij scheppen positieve randvoorwaarden voor een betere balans tussen in- en uitgaande pendel woon werkverkeer. Werkgelegenheid van kennisintensieve en innovatieve bedrijven.
5. Samen met werkgevers zoeken wij naar meer permanente oplossingen (integratie) in het dorp.
6. Een attractief en florerend centrum van Zeewolde.
7. Alle winkels mogen van 13.00 tot 20.00 uur open op zon- en feestdagen. Dit evalueren we met alle betrokkenen na 2 jaar.

Wat gaan we daarvoor doen (prestaties)

- 1.1 Monitoren hoe de vraag zich zowel kwantitatief als kwalitatief ontwikkelt.
- 1.2 Met betrokken partijen inzetten op aansluiting van een passend aanbod voor deze doelgroepen.
- 1.3 Initiatief nemen voor noodzakelijke planontwikkeling, zowel in nieuwbouw als herontwikkeling van bestaand vastgoed. De planontwikkeling voor Trekkersveld IV is in dat kader inmiddels gaande.
- 1.4 Het belang van duurzaamheid hierbij onder de aandacht brengen.
2. Zie punten onder 1.
- 3.1 De impact die gevestigde bedrijven hebben op diverse facetten (financieel, uitstraling, "lust en last", maatschappelijk) analyseren.
- 3.2 Op basis van de resultaten en te maken keuzes uitvoeren van gerichte promotie en acquisitie, waaronder ook op het vlak van recreatie en toerisme.
- 3.3 Gebaseerd op het jaarlijks beschikbare budget gekoppeld aan het uitvoeringsplan Promotie en acquisitie, het organiseren en bijwonen van activiteiten (beursbezoek, beursdeelname, netwerkbijeenkomsten, mailing en actieve acquisitie).
- 4.1 Het voorhanden hebben en houden van een breed aanbod aan vestigingsmogelijkheden.
- 4.2 Zorgen voor een aantrekkelijk woon- en voorzieningenmilieu om de komst van deze bedrijven en werknemers aantrekkelijker te maken.
- 5.1 Initiatieven benaderen vanuit de grondhouding "denken in mogelijkheden".
- 5.2 Kleinschalige huisvesting voor doelgroepen in de kern planologisch faciliteren (maatwerk).
- 5.3 Op lange termijn eindigt de tijdelijke vergunde locatie Bosruiterweg 14-16.
- 6.1 Samen met andere belanghebbende partijen (ondernemers en vastgoedeigenaren) uitvoering geven aan actiepunten die staan omschreven in Actiewijzer Centrum, zowel gericht op de korte als de lange termijn.
- 6.2 Het vergroten / versterken van de onderlinge samenwerking in de toeristisch- recreatieve sector en met andere sectoren zoals horeca, middenstand en evenementen.
7. Met betrokkenen de ingevoerde koopzondag evalueren.

Verbonden partijen bij dit programma

Er maken geen verbonden partijen onderdeel uit van dit programma.

Beleidsindicatoren bij dit programma

Besluit Begroting en Verantwoording								
Indicator	Eenheid	2017	2018	2019	NL in referentie jaar	Bron	Beschrijving	Taakveld
Vestigingen	per 1.000 inw 15-64jr	162,3	167,4	171,9	151,6	LISA	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	3
Funciemenging	%	57,7	58,5	58,7	53,2	LISA	De funciemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	3

www.waarstaatjegemeente.nl dd 010920

Wat mag het kosten?

		Rekening	Begroting 2020 (na wijzigingen)			Begroting 2021		
		2019	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten
PROG3 Zeewolde economisch veerkrachtig								
31	Economische ontwikkeling	51	27	0	27	49	0	49
32	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-576	0	0	0	0	0	0
33	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	163	199	-83	116	179	-83	96
34	Economische promotie	-2.409	652	-2.989	-2.337	508	-3.039	-2.531
PROG3 Zeewolde economisch veerkrachtig - Totaal		-2.771	879	-3.072	-2.193	736	-3.122	-2.386
<i>(Bedragen x € 1.000,-)</i>								
<i>-/- = voordeel</i>								

Zie paragraaf 4.2 voor een nadere toelichting op de afwijkingen tussen begroting 2020 t/m 12^e wijziging en de begroting 2021.

Meerjarenraming 2021 tot en met 2024

		Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG3 Zeewolde economisch veerkrachtig													
31	Economische ontwikkeling	49	0	49	49	0	49	49	0	49	49	0	49
33	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	179	-83	96	179	-83	96	179	-83	96	179	-83	96
34	Economische promotie	508	-3.039	-2.531	509	-3.064	-2.555	504	-3.089	-2.585	497	-3.089	-2.591
PROG3 Zeewolde economisch veerkrachtig - Totaal		736	-3.122	-2.386	737	-3.147	-2.410	732	-3.172	-2.440	725	-3.172	-2.447
<i>(Bedragen x € 1.000,-)</i>													
<i>-/- = voordeel</i>													

Onder 3.4 Economische promotie vallen de onderdelen:

- Promotie bedrijventerreinen
- Bevordering toerisme en recreatie
- Opbrengsten forensenbelasting
- Opbrengsten toeristenbelasting

2.5 Programma 4 - Naar school in Zeewolde

Algemeen

Het programma omvat de gemeentelijke taken en verantwoordelijkheden op het gebied van voorschoolse educatie, primair- en voortgezet onderwijs.

Hoofddoelstelling

- Wij streven naar gelijke kansen voor elk kind zodat elk kind zijn talent kan ontwikkelen en onderwijs van gewenste richting kan volgen.
- Wij zijn aanspreekbaar op de daarvoor noodzakelijke randvoorwaarden en een goed voorzieningsniveau.
- Wij zien er op toe dat kinderen met een startkwalificatie hun schoolloopbaan afronden.
- Wij acteren op leerlingkrimp en streven naar een efficiënte en toekomstbestendige onderwijshuisvesting.

Vastgestelde beleidskaders

Voor de uitvoering van het beleid zijn de volgende bestuurlijke kaders van belang:

Kader	Looptijd	Vastgesteld	Actualisatie
Verordening leerlingenvervoer gemeente Zeewolde 2014	Onbepaald	2014	Naar behoefte
Integraal Onderwijshuisvestingsplan	2018-2021	2018	2021
Verordening Onderwijshuisvesting	Onbepaald	2008	2021

Wat willen we bereiken (effecten)?

Speerpunten

1. Wij blijven streven naar uitbreiding van De Levant tot een volledige middelbare school en een goede verbinding tussen onderwijs en bedrijfsleven.
2. Meer inwoners komen met een passende startkwalificatie op de arbeidsmarkt.

Wat gaan we daarvoor doen (prestaties)

1. Hiervoor onderzoeken we alle mogelijkheden en benutten we elke kans. Helaas heeft ook het voortgezet onderwijs, in navolging van het primair onderwijs, op dit moment te maken met een daling van leerlingen wat een eventuele uitbreiding tot een volledige middelbare school in de weg staat.
2. We versterken de doorgaande leer- en ontwikkellijnen. We dragen bij aan een sluitende aanpak voor kwetsbare jongeren (RMC) en werken hierin nauw samen met Meerinzicht.

Verbonden partijen bij dit programma

Naam verbonden partij	Gevestigd	Doel	Soort deelname	Raadsbesluit	Inwerking-tredingsdatum
Regio Noord-Veluwe, onderdeel Regionaal Bureau Leerlingzaken (*)	Harderwijk	Uitvoering leerplichttaak	Lid gemeenschappelijke regeling voor leerplichttaken	24 april 2008	24 april 2008

Beleidsindicatoren bij dit programma

Besluit Begroting en Verantwoording								
Indicator	Eenheid	2017	2018	2019	NL in referentie jaar	Bron	Beschrijving	Taakveld
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	0	n.n.b.	n.n.b.	1,8	Ingrado	Het aantal leerplichtigen (5- 18) dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen.	4
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	41,76	35	n.n.b.	23	Ingrado	Het aantal leerplichtigen (5- 18) dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen.	4

www.waarstaatjegemeente.nl dd 010920

Wat mag het kosten?

		Rekening	Begroting 2020 (na wijzigingen)			Begroting 2021		
		2019	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG4 Naar school in Zeewolde								
42	Onderwijshuisvesting	666	905	-156	749	627	-79	548
43	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	681	1.174	-214	961	990	-175	816
PROG4 Naar school in Zeewolde - Totaal		1.347	2.079	-370	1.709	1.617	-254	1.364
<i>(Bedragen x € 1.000,-)</i>								
-/- = voordeel								

Zie paragraaf 4.2 voor een nadere toelichting op de afwijkingen tussen begroting 2020 t/m 12^e wijziging en de begroting 2021.

Meerjarenraming 2021 tot en met 2024

		Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG4 Naar school in Zeewolde													
42	Onderwijshuisvesting	627	-79	548	654	-79	575	688	-79	609	681	-79	602
43	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	990	-175	816	991	-175	817	993	-21	973	993	-21	973
PROG4 Naar school in Zeewolde - Totaal		1.617	-254	1.364	1.645	-254	1.391	1.682	-100	1.582	1.674	-100	1.575
<i>(Bedragen x € 1.000,-)</i>													
-/- = voordeel													

2.6 Programma 5 - Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde

Algemeen

Het programma omvat de beschikbaarheid van voorzieningen op het gebied van cultuur, sport, recreatie en toerisme. Ook valt onder dit programma de instandhouding van de kwaliteit van het openbaar groen en onze natuur.

Hoofddoelstelling

Wij hebben een visie op het gebied Sport, Kunst en Cultuur in Zeewolde. Wij zorgen ervoor dat de voornemens in uitvoeringsnota's cultuur, kunst en sport gerealiseerd kunnen worden. Wij richten ons primair op het ondersteunen van vrijwilligers en het scheppen van randvoorwaarden waarbinnen verenigingen en instellingen hun werk kunnen doen. De recreatieve potenties van Zeewolde zijn een speerpunt van beleid.

Vastgestelde beleidskaders

Voor de uitvoering van het beleid zijn de volgende bestuurlijke kaders van belang:

Kader	Looptijd	Vastgesteld	Actualisatie
Beleidsnota Kunst en Cultuur Zeewolde	2014-2020	2013	2020
Regioplan laaggeletterdheid	2020-2024	2019	2024
Beleidsnota evenementen "Het bruist in Zeewolde"	2015 t/m 2019	2015	2020 (*)
Sport- en beweegnota 'Een leven lang bewegen in Zeewolde – Voor iedereen, door iedereen'	Onbepaald	2020	Naar behoefte
Waterplan Zeewolde	2011 t/m 2021	2011	2021
Speelruimtebeleid- jeugd in de buitenruimte	Onbepaald	2014	Naar behoefte
Beheerplan Speeltoestellen	2017 t/m 2020	2017	2020
Beleidsnota Recreatie en Toerisme "Ontspannend Zeewolde"	Onbepaald	2009	2020 (*)

(*) nota's worden in 2020 vastgesteld en geïntegreerd.

Wat willen we bereiken (effecten)?

Speerpunten

1. Wij willen de recreatieve kracht van Zeewolde versterken en uitdragen (promoten).
2. Wij spannen ons in om ondernemers de organisatie van Puur Zeewolde te laten dragen.
3. Wij zoeken een aantrekkelijke invulling van de horeca op de Tulp.
4. Wij staan positief tegenover de komst van "elk-weer-faciliteiten" voor jong en oud.
5. Behoudens specifieke /wettelijke gemeentelijke verantwoordelijkheden zijn eigenaren/besturen zelf verantwoordelijk op recreatieparken.
6. Sport wordt breed gestimuleerd en blijft voor alle doelgroepen bereikbaar.
7. Sport en beweging voor jeugd blijft specifieke aandacht krijgen.
8. Gedeeltelijke nieuwbouw en renovatie van Het Bakken wordt alsnog uitgevoerd. Daarbij een "plus" op het aspect duurzaamheid.

Wat gaan we daarvoor doen (prestaties)

- 1.1 In 2021 e.v. zal met de recreatie- en evenementensector uitvoering gegeven worden aan het uitvoeringsprogramma Toerisme, Recreatie en Evenementen dat onderdeel is van de nieuwe beleidsnota toerisme, recreatie en evenementen.
- 1.2 Samen met de Gastvrije Randmeren verder versterken van de watersportmogelijkheden, vermindering van de wierproblematiek en profilering het randmerengebied als (water)recreatiebestemming.
- 1.3 In 2021 worden de beleidskaders voor evenementensubsidies en sportsubsidies herzien.
2. Samen met Puur Zeewolde verder versterken/stimuleren van lokale evenementen, het toeristisch product en de marketing van Zeewolde.
3. Waterrecreatie en watersport zijn belangrijke pijlers in sport en recreatiebeleid. Naast horeca is er aandacht voor beleving en vermaak op en aan het water. In 2021 wordt daar op basis van een nog uit werken traject invulling aan gegeven.
4. Zie punt 1.1.
- 6.1 In 2021 e.v. wordt, op basis van de sportnota en het lokaal sportakkoord verder gewerkt aan een verhoging van de sport en beweegdeelname, versterking van het sportaanbod voor alle doelgroepen, verenigingsleven en ongeorganiseerd sporten en bewegen in de openbare ruimte.
- 6.2 Continuering van de deelname aan de Rijksregeling Combinatiefuncties (buurtsportcoaches, cultuurmakelaar)
- 6.3 In 2021 de herziening van het beleidskaders voor evenementensubsidies en sportsubsidies.
- 7.1 Zie punt 6.1.
- 7.2 Zie punt 6.2.
8. In 2020 start de verbouwing van Het Baken.

Verbonden partijen bij dit programma

Naam verbonden partij	Gevestigd	Doel	Soort deelname	Raadsbesluit	Inwerking-tredingsdatum
Coöperatie Gastvrije Randmeren	Harderwijk	Behartiging bovengemeentelijke belangen natuurbescherming en recreatie binnen Veluwerandmeren-gebied	Aandelenbezit. Was lid gemeenschappelijke regeling	29 september 2011	21 november 2013

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidsindicatoren bij dit programma

Besluit Begroting en Verantwoording										
Indicator	Eenheid	2017	2018	2019	NL in referentie jaar	Bron	Beschrijving	Taakveld	NL in referentie jaar	
									2017	2018
Niet-sporters	%	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	Gezondheidsenquête (CBS RIVM)	Het percentage inwoners dat niet sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners.	5		

www.waarstaatjegemeente.nl dd 010920

Wat mag het kosten?

	Rekening 2019	Begroting 2020 (na wijzigingen)			Begroting 2021			
		Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG5 Cultureel, sportief en recreatief								
51	Sportbeleid en activering	122	171	0	171	154	0	154
52	Sportaccommodaties	1.423	1.041	-505	535	1.160	-511	650
53	Cultuurpresentatie,-prod.,-participatie	163	130	0	130	161	0	161
54	Musea	50	50	0	50	51	0	51
55	Cultureel erfgoed	28	30	0	30	30	0	30
56	Media	568	603	0	603	595	0	595
57	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.502	1.628	-4	1.623	1.660	-4	1.656
PROG5 Cultureel, sportief en recreatief - Totaal		3.857	3.651	-510	3.142	3.811	-515	3.296
<i>(Bedragen x € 1.000,-)</i>								
-/- = voordeel								

Zie paragraaf 4.2 voor een nadere toelichting op de afwijkingen tussen begroting 2020 t/m 12^e wijziging en de begroting 2021.

Meerjarenraming 2021 tot en met 2024

	Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024			
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
PROG5 Cultureel, sportief en recreatief													
51	154	0	154	154	0	154	154	0	154	154	0	154	
52	1.160	-511	650	1.180	-540	641	1.718	-539	1.179	1.718	-539	1.179	
53	161	0	161	161	0	161	161	0	161	161	0	161	
54	51	0	51	51	0	51	51	0	51	51	0	51	
55	30	0	30	30	0	30	30	0	30	30	0	30	
56	595	0	595	595	0	595	595	0	595	595	0	595	
57	1.660	-4	1.656	1.712	-4	1.707	1.721	-4	1.717	1.730	-4	1.725	
PROG5 Cultureel, sportief en recreatief - Totaal		3.811	-515	3.296	3.883	-544	3.339	4.430	-544	3.887	4.438	-544	3.895
<i>(Bedragen x € 1.000,-)</i>													
-/- = voordeel													

2.7 Programma 6 - Zeewolde zorgzaam en solidair

Algemeen

Het programma omvat de inkomensondersteuning voor inwoners die dit nodig hebben én de noodzakelijke maatschappelijke ondersteuning en/of zorg voor jongeren, volwassenen en ouderen, in samenwerking met de op deze gebieden actieve maatschappelijke organisaties en partners.

Hoofdoelstelling

Wij stellen de inwoners van Zeewolde in staat om, onafhankelijk van inkomen, leeftijd en lichamelijke gesteldheid, op een redelijk niveau deel te nemen aan het maatschappelijke leven.

Vastgestelde beleidskaders

Voor de uitvoering van het beleid zijn de volgende bestuurlijke kaders van belang:

Kader	Looptijd	Vastgesteld	Actualisatie
Jeugdbeleid Zeewolde 2018 en verder "Een sterke basis voor de jeugd"	Onbepaald	2017	Naar behoefte
Nota Lokaal samenspel in het kader van de WMO 2015	Onbepaald	2014	Naar behoefte
Beleidsnotitie Participatiewet "Van zorgen voor, naar zorgen dat ..."	2015 e.v.	2014	Naar behoefte
Uitwerking werkgeversdienstverlening "Niemand op de reservebank"	2015 e.v.	2015	Naar behoefte
Sociaal Domein Zeewolde – vanuit "nabij is beter" - doen wat nodig is!	2018 t/m 2022	2018	2022
Verbeterplan Toegang Jeugd	Onbepaald	2017	Naar behoefte
Samen@Zeewolde: vrijwilligersbeleid Zeewolde	2014-2020	2014	2021
Regionaal Kompas (Wmo)/Zorglandschap Wmo	T/m 2022	2017/2020	2022
Regionaal Beleidsplan Jeugdhulp Flevoland	Onbepaald	2015	Naar Behoefte

Wat willen we bereiken (effecten)?

Speerpunten

1. Meer initiatieven in de samenleving die bijdragen aan vitaliteit, veerkracht en mentale gezondheid van inwoners.
2. Meer jeugdigen groeien kansrijk en gezond op en zijn voorbereid op de toekomst. Creëren van een positief opvoedklimaat. Passend aanbod van jeugdhulp middels een lokaal gerichte integrale aanpak.
3. Meer mensen ervaren dat zij gelukkig wonen en leven in de directe leefomgeving .
4. Inwoners zoveel mogelijk in staat te stellen zelfstandig te functioneren in de huidige samenleving.
5. Meer Zeewoldenaren leven of groeien op in een financieel veilige situatie.
6. Meer inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties zetten zich samen in voor wijk, dorp en de lokale arbeidsmarkt.

7. Talenten van inwoners worden meer benut.
8. Een vitale samenleving waarin vrijwilligers(organisaties) zich erkend, ondersteund en gewaardeerd voelen.
9. Meer sociale samenhang in straat, buurt en wijk waardoor veiligheidsbeleving verbetert.

Wat gaan we daarvoor doen (prestaties)

- 1.1 Het verder verbeteren van vroegsignalering, ketenregie en netwerksamenwerking. Ook van toepassing op speerpunt 2, 6, 7, 8 en 9.
- 1.2 Uitvoering geven aan de nieuwe visie op welzijnswerk. Ook van toepassing op speerpunt 2, 4, 6, 7, 8 en 9.
- 1.3 Faciliteren van vrijwilligersinzet. Ook van toepassing op speerpunt 4, 6, 7 en 8.
- 1.4 Inclusie-agenda uitvoeren, waaronder het programma Langer Thuis. Ook van toepassing op speerpunt 2, 4, 6, 7, 8 en 9.
- 2.1 Borgen van kwalitatief goede kinderopvang.
  - 4.1 Blijvend realiseren van een sluitende aanpak voor mensen in een kwetsbare positie.
  - 4.2 Faciliteren van sociale activering en arbeidsactivering. Ook van toepassing op speerpunt 6 en 7.
  - 4.3 Borgen van de preventie aanpak 'voorkomen en oplossen van schulden'. Ook van toepassing op speerpunt 5.

Verbonden partijen bij dit programma

Naam verbonden partij	Gevestigd	Doel	Soort deelname	Raadsbesluit	Inwerking-tredingsdatum
Meerinzicht	Ermelo	Bedrijfsvoeringsta ken; waaronder de heffing en invordering van belastingen. Taken Sociaal Domein	Lid gemeen-schappelijke regeling	12-12-2013	1 januari 2015: fase 1 Bedrijfsvoering. 1 januari 2018: fase 2 Bedrijfsvoering en taken Sociaal Domein
Centrumregeling Sociaal Domein Flevoland	Almere	Regionale samenwerking op het gebied van Jeugd en Wmo	Centrum gemeente-constructie	Oktober 2014	1 januari 2015

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidsindicatoren bij dit programma

Besluit Begroting en Verantwoording								
Indicator	Eenheid	2017	2018	2019	NL in referentie jaar	Bron	Beschrijving	Taakveld
Banen	per 1.000 inw 15-64jr	727,3	757,7	786,8	792,1	LISA	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-74 jaar.	6
Netto arbeidsparticipatie	%	70,9	72,9	73,3	67,8	CBS - Arbeidsdeelname	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.	6
Bijstandsuitkeringen	per 1.000 inw 18jr eo	22,2	21,5	20,8	38,2	CBS - Participatie Wet	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 1.000 inwoners. 1e hlfj 2017	6
Lopende re-integratievoorzieningen	per 1.000 inw 15-74jr	n.n.b.	15,4	23,6	20,7	CBS - Participatie Wet	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-74 jaar. 2e hlfj 2018	6
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	per 1.000 inw	36	39	48	67	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op een aantal gemeenten in een peilperiode (hier 2018).	6
% kinderen in armoede	%	n.n.b.	4	n.n.b.	7	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.	6
% werkloze jongeren	%	n.n.b.	1	n.n.b.	2	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar).	6
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	11,5	12,3	13,8	12,2	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar. 1 hlfj 2017	6
Jongeren met jeugdreclassering	%	0,3	n.n.b.	0,3	0,4	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregelen ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar). 1e hlfj 2017	6
Jongeren met jeugdbescherming	%	0,9	0,9	1,2	1,2	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregelen ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar. 2e hlfj 2016	6

www.waarstaatjegemeente.nl dd 010920

Wat mag het kosten?

	Rekening 2019	Begroting 2020 (na wijzigingen)			Begroting 2021		
	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG6 Zeewolde zorgzaam en solidair							
61 Samenkracht en burgerparticipatie	1.592	1.708	-42	1.666	1.811	-42	1.769
62 Wijkteams	2.423	2.637	0	2.637	2.636	0	2.636
63 Inkomensregelingen	1.129	6.127	-5.092	1.035	5.826	-5.257	569
64 Begeleide participatie	560	382	0	382	382	0	382
65 Arbeidsparticipatie	412	366	0	366	526	0	526
66 Maatwerkvoorziening (WMO)	205	741	-175	566	701	-175	526
671 Maatwerkdienstverlening 18+	3.310	2.657	0	2.657	2.502	0	2.502
672 Maatwerkdienstverlening 18-	5.927	3.357	0	3.357	3.155	0	3.155
682 Geëscaleerde zorg 18-	585	559	0	559	559	0	559
PROG6 Zeewolde zorgzaam en solidair - Totaal	16.143	18.534	-5.308	13.226	18.096	-5.474	12.623

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordeel

Zie paragraaf 4.2 voor een nadere toelichting op de afwijkingen tussen begroting 2020 t/m 12^e wijziging en de begroting 2021.

Meerjarenraming 2021 tot en met 2024

	Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG6 Zeewolde zorgzaam en solidair												
61 Samenkrachten burgerparticipatie	1.811	-42	1.769	1.811	-42	1.769	1.811	-42	1.769	1.811	-42	1.769
62 Wijkteams	2.636	0	2.636	2.646	0	2.646	2.656	0	2.656	2.656	0	2.656
63 Inkomensregelingen	5.826	-5.257	569	5.828	-5.374	454	5.830	-5.374	456	5.847	-5.374	473
64 Begeleide participatie	382	0	382	382	0	382	382	0	382	382	0	382
65 Arbeidsparticipatie	526	0	526	512	0	512	512	0	512	512	0	512
66 Maatwerkvoorziening (WMO)	701	-175	526	687	-175	512	687	-175	512	687	-175	512
671 Maatwerkdienstverlening 18+	2.502	0	2.502	2.462	0	2.462	2.462	0	2.462	2.462	0	2.462
672 Maatwerkdienstverlening 18-	3.155	0	3.155	3.074	0	3.074	3.072	0	3.072	3.072	0	3.072
682 Geïndiceerde zorg 18-	559	0	559	559	0	559	559	0	559	559	0	559
PROG6 Zeewolde zorgzaam en solidair - Totaal	18.096	-5.474	12.623	17.959	-5.591	12.369	17.969	-5.591	12.379	17.986	-5.591	12.396
<i>(Bedragen x € 1.000,-)</i>												
-/- = voordeel												

2.8 Programma 7 - Duurzaam en gezond Zeewolde

Algemeen

Het programma omvat een breed aantal onderwerpen als duurzaamheid, milieu, afval, riolering en de begraafplaats. Het programma omvat daarnaast het bevorderen van de algemene, lichamelijke en geestelijke gezondheid van de inwoners van Zeewolde.

Hoofddoelstelling

Zeewolde behoort tot de duurzaamste gemeenten van Nederland. De daarbij behorende doelen zijn richtinggevend en constante afweegfactor in alle facetten van het gemeentelijke beleid. Ook maakt onderdeel van dit programma uit dat wij de randvoorwaarden scheppen waarbinnen meer voorzieningen in de eerste- en tweedelijns gezondheidszorg tot stand komen.

Vastgestelde beleidskaders

Voor de uitvoering van het beleid zijn de volgende bestuurlijke kaders van belang:

Kader	Looptijd	Vastgesteld	Actualisatie
Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen Zeewolde 2013	Onbepaald	2013	Naar behoefte
Duurzaamheidsprogramma 2017-2025: "Het toevoegen van waarde aan mens, leefomgeving en economie"	2017 t/m 2025	2017	2025
Energievisie 2017-2030	2017 t/m 2030	2017	Naar behoefte
Lokaal Gezondheidsbeleid Zeewolde	2018 t/m 2021	2018	2021
Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan	2015 t/m 2021	2014	2021
Energie Uitvoeringsprogramma	2019 t/m 2022	2018	2022

Wat willen we bereiken (effecten)?

Speerpunten

1. Voldoende laadpalen voor elektrische auto's.
2. Duurzaamheid wordt waar mogelijk als integraal vraagstuk gezien en bij alle ontwikkelingen betrokken.
3. Wij gaan met eigenaren van woningen en bedrijfspanden aan de slag om afscheid te kunnen nemen van fossiele brandstoffen.
4. Als gemeente geven wij daarbij het voorbeeld en wij faciliteren het delen van kennis en mogelijkheden.
5. Wij willen onze vooraanstaande positie als duurzame gemeente behouden.
6. Wij gaan met betrokken partijen actief op zoek naar externe financieringsmogelijkheden voor verduurzaming van het woningbestand.
7. Inwoners zijn betrokken bij de verdere uitrol van "omgekeerd inzamelen" van afval.
8. De bestrijding van zwerfafval doen wij samen met inwoners, bezoekers en bedrijven.

9. Voor meer inwoners is de gezonde keuze de makkelijkste om te maken.
10. Met het oog op een gezonde leefomgeving wil de gemeente de komende vijf jaren gezondheidsaspecten een nadrukkelijke vaste plaats geven bij de integrale afweging van de bestuurlijke besluitvorming over het ruimtelijk domein.

Wat gaan we daarvoor doen (prestaties)

1. In 2021 evalueren en eventueel aanpassen van het huidige laadpalenbeleid uit 2015.
2. Hiervoor wordt onder andere in het kader van de organisatie doorontwikkeling gewerkt met een satelliet-model voor duurzaamheid. Dit houdt in dat passie en kennis op het thema verdeeld wordt over de organisatie om zo een kruisbestuiving van nadere integraliteit van duurzaamheid te bewerkstelligen.
3. Hiervoor wordt reeds het Energieloket en de Duurzaamheidsleningen ingezet. Het Energieloket biedt onafhankelijk gratis advies aan inwoners om te verduurzamen. De duurzaamheidsleningen financieren bepaalde verduurzamingsmaatregelen voor huizenbezitters tegen aantrekkelijke tarieven. In 2020 wordt er tevens gewerkt aan beleid inzake warmtetransitie, welke verder duidelijkheid moet bieden aan inwoners over waar, wanneer en in sommige gevallen hoe Zeewolde van het aardgas af gaat.
4. Hiervoor lopen meerdere sporen, deels met overlap van hetgeen omschreven onder 3. Aanvullend hierop zijn activiteiten waarmee de gemeente het goede voorbeeld geeft. Zo wordt de nieuwbouw van sportcomplex 't Baken voorzien van een duurzame plus (gasloos en verregaand geïsoleerd). Bij de uitbreiding van basisschool Panta Rhei worden zonnepanelen geplaatst en LED verlichting gerealiseerd (2020). Tevens loopt een integraal onderzoek gecoördineerd door Meerinzicht voor de drie brongemeenten om te komen tot een meerjarige investeringskalender voor het verduurzamen van het (resterende) gemeentelijk vastgoed.
5. Hiervoor vindt doorlopende uitvoering van het beleid op zonneparken en de dakgebonden zon plaats. Concreet betekent dit het vergunnen van zonneparken en het aanmoedigen/versnellen/faciliteren van zonnepanelen op daken middels het Energieloket en de Duurzaamheidsleningen. In 2020 is de duurzaamheidsstandaard voor duurzame gebiedsontwikkeling voor nieuwbouw van woningen aangepast. In 2021 zullen de eerste ontwikkelvelden in Eilandenrijk Noord getoetst worden aan de gemeentelijke duurzaamheidsambities. Voor het bouw- en woonrijp maken en de inrichting van de openbare ruimte zijn tevens duurzaamheidsambities geformuleerd. In 2021 zal er op basis van deze ambities het openbaar gebied van Eilandenrijk Noord ingevuld gaan worden. Op basis van de in 2020 opgestelde Biodiversiteitskaart zal in 2021 door de gemeente, al dan niet samen met partners, invulling gegeven worden aan maatregelen om de biodiversiteit binnen het openbaar gebied van de bebouwde kom te versterken. Op basis van in 2020 geformuleerde aanpak klimaatadaptatie zal in 2021 uitvoering gegeven worden aan bijbehorende maatregelen op het vlak van wateroverlast, droogte, verhitting. Klimaatadaptatie en versterken van biodiversiteit zijn thema's met overlap en dus wordt gekeken naar onderlinge ondersteuning. Zowel klimaatadaptatie als biodiversiteit krijgen

nadrukkelijk een plek binnen de duurzaamheidsambities nieuwbouw Polderwijk.

6. In afstemming met de regio dan wel de provincie wordt gezocht naar Europese- en Rijkssubsidies in het kader van de warmtetransitie.
7. Dit punt is in 2020 afgerond.
- 8.1 Op basis van initiatieven vanuit de samenleving zal er invulling gegeven worden aan activiteiten op het gebied van zwerfafval. De jaarlijkse vuurwerk afvalactie blijft in stand.
- 8.2 Op basis van de beschikbare Nedvang gelden worden activiteiten gefinancierd die leiden tot extra inzet om zwerfafval te voorkomen en op te ruimen.
- 8.3 De ingezette route om het zwerfafval gezamenlijk te bestrijden blijft gevolgd. Eind 2020 zal er een tweede evaluatie van de uitgevoerde werkwijze en het opgeleverde beeld in de openbare ruimte worden opgesteld.
- 8.1 Werken aan gezonde leefstijl en welbevinden.
- 8.2 Terugdringen en preventie middelengebruik bij Jeugd.
- 8.3 Verbeteren en verder vormgeven samenwerking met zorgverzekeraar in regionale verbanden (Veluwe en Flevoland). Investeren in samenwerking met eerste en tweedelijnszorg zoals huisartsen en in programma's zoals Gezond Veluwe en Wel in Flevoland.
- 10.1 Gerichte inzet van expertise; bijdragen aan leren en ontwikkelen t.b.v. goede vertaling gezondheidsaspecten naar aanpassing en verbetering van de fysieke leefomgeving.
- 10.2 (Bijdragen aan) inrichten van een inclusieve fysieke leefomgeving.

Verbonden partijen bij dit programma

Naam verbonden partij	Gevestigd	Doel	Soort deelname	Raadsbesluit	Inwerking-tredingsdatum
NV Huisvuilcentrale Alkmaar	Alkmaar	Vuilverwerking	Aandelenbezit (risicodragende deelneming)		
GGD Flevoland	Lelystad	Gezondheidszorg	Lid gemeenschappelijke regeling	29 november 2007	1 januari 2008
Omgevingsdienst Flevoland en Gooi en Vechtstreek	Lelystad	Uitvoering milieutaken	Lid gemeenschappelijke regeling	26 april 2012	26 april 2012

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidsindicatoren bij dit programma

Besluit Begroting en Verantwoording								
Indicator	Eenheid	2017	2018	2019	NL in referentie jaar	Bron	Beschrijving	Taakveld
Hernieuwbare elektriciteit	%	359,8	377,1	n.n.b.	n.n.b.	Rijkswaterstaat Klimaatmonitor	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.	7

www.waarstaatjegemeente.nl dd 010920

Wat mag het kosten?

	Rekening 2019	Begroting 2020 (na wijzigingen)			Begroting 2021			
		Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG7 Duurzaam en gezond Zeewolde								
71	Volksgezondheid	983	879	0	879	1.143	0	1.143
72	Riolering	-153	1.099	-1.226	-127	1.100	-1.228	-128
73	Afval	-422	2.057	-2.506	-448	2.125	-2.575	-450
74	Milieubeheer	1.061	1.297	-182	1.116	1.039	-49	990
75	Begraafplaatsen en crematoria	-19	86	-85	1	91	-86	5
PROG7 Duurzaam en gezond Zeewolde - Totaal		1.450	5.418	-3.999	1.420	5.497	-3.937	1.560
<i>(Bedragen x € 1.000,-)</i>								
-/ = voordeel								

Zie paragraaf 4.2 voor een nadere toelichting op de afwijkingen tussen begroting 2020 t/m 12^e wijziging en de begroting 2021.

Meerjarenraming 2021 tot en met 2024

	Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024			
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
PROG7 Duurzaam en gezond Zeewolde													
71	Volksgezondheid	1.143	0	1.143	1.151	0	1.151	1.160	0	1.160	1.169	0	1.169
72	Riolering	1.100	-1.228	-128	1.100	-1.230	-131	1.100	-1.233	-133	1.100	-1.235	-136
73	Afval	2.125	-2.575	-450	2.176	-2.633	-457	2.219	-2.682	-463	2.262	-2.731	-469
74	Milieubeheer	1.039	-49	990	1.021	-49	972	895	-49	846	909	-49	860
75	Begraafplaatsen en crematoria	91	-86	5	91	-87	4	91	-88	3	80	-89	-9
PROG7 Duurzaam en gezond Zeewolde - Totaal		5.497	-3.937	1.560	5.538	-3.999	1.539	5.464	-4.051	1.413	5.520	-4.104	1.416
<i>(Bedragen x € 1.000,-)</i>													
-/ = voordeel													

2.9 Programma 8 - Ruimte en wonen in Zeewolde

Algemeen

Het programma omvat de zorg voor kwalitatief hoogwaardige ruimtelijke ontwikkeling van zowel de bebouwde omgeving als ook het buitengebied en het woonbeleid.

Hoofddoelstelling

Er is in 2013, in samenspraak met alle betrokkenen, een Structuurvisie opgesteld voor het gehele grondgebied. Ook een intergemeentelijke structuurvisie Oosterwold is in 2013 tot stand gekomen. Verdere ontwikkelingen worden nauwkeurig gevolgd. De plannen met betrekking tot de Polderwijk worden op basis van maatwerk verder ingevuld.

Vastgestelde beleidskaders

Voor de uitvoering van het beleid zijn de volgende bestuurlijke kaders van belang:

Kader	Looptijd	Vastgesteld	Actualisatie
Woonvisie	2020 t/m 2025	2020	2025
Vastgestelde bestemmingsplannen	10 jaar	Divers	1 keer per 10 jaar
Structuurvisie	T/m 2022	2013	2022

Wat willen we bereiken (effecten)?

Speerpunten

1. Voor 1 januari 2021 een Omgevingsvisie.
2. Nieuwe woonconcepten krijgen een kans.
3. Wij zorgen voor woningen voor doelgroepen als ouderen en starters.
4. De welstandscommissie in de huidige vorm kan stoppen.
5. Samen met werkgevers zoeken wij naar meer permanente oplossingen (integratie) in het dorp.
6. Voor Horsterwold willen wij binnen het beleid "Vitale verblijfsrecreatie" een permanente oplossing. Permanente bewoning is geen optie.
7. Er komt extra aandacht voor handhaving van het verbod op bewoning van boten in jachthavens.
8. Wij spannen ons in voor toekomstbestendig internet in het buitengebied.

Wat gaan we daarvoor doen (prestaties)

1. In 2019 is gestart met een Toekomstvisie. Medio 2020 volgt een Koersdocument. Vaststelling van de Omgevingsvisie is gepland in het eerste kwartaal van 2021.
- 2.1 Trends en ontwikkelingen op dit vakgebied nauwlettend volgen met het oog op meer variatie in woonvormen.
- 2.2 Contacten met ontwikkelende partijen onderhouden.
- 2.3 Partijen uitnodigen en gelegenheid bieden tot plantontwikkeling/realisatie van nieuwe duurzame woonconcepten aansluiten bij de zich voordoende marktomstandigheden.
- 2.4 Geschikte locaties voor handen hebben of maken waar deze concepten gerealiseerd kunnen worden.

- 2.5 Ruimte bieden aan (particuliere) initiatieven voor bijzondere woonmilieus (zoals exclusief wonen, tinyhouses).
- 2.6 In 2020 is de evaluatie van Oosterwold afgerond. Dit is een bouwsteen voor de besluitvorming over de openstelling van Oosterwold fase 2 (het Zeewolder deel van Oosterwold).
- 3.1 Monitoren hoe de vraag zich zowel kwantitatief als kwalitatief ontwikkelt.
- 3.2 Met betrokken partijen (ontwikkelaars en corporaties) inzetten op aansluiting van een passend aanbod voor deze doelgroepen.
- 3.3 Initiatief nemen voor noodzakelijke planontwikkeling, zowel in nieuwbouw als herontwikkeling van bestaand vastgoed.
- 3.4 Marktpartijen betrekken bij een (duurzame) ontwikkeling voor ouderen en starters.
- 3.5 Onderzoek naar behoefte en haalbaarheid inzet blijverslening.
- 3.6 Een eerste oriëntatie op het anders organiseren van welstand zal in de tweede helft van 2020 nader worden uitgewerkt. Mede in relatie gezien tot mogelijkheden en verplichtingen die de Omgevingswet biedt/stelt.
- 4. De zoektocht naar meer permanente oplossingen voor huisvesting van arbeidsmigranten is onderdeel van het proces van de Omgevingsvisie.
- 5.1 Initiatieven benaderen vanuit de grondhouding “denken in mogelijkheden”.
- 5.2 Kleinschalige huisvesting voor doelgroepen in de kern planologisch faciliteren (maatwerk).
- 5.3 Op lange termijn eindigt de tijdelijk vergunde locatie Bosruiterweg 14-16.
- 6 Een dialoog met de VVE Horsterwold over een permanente oplossing is nog steeds niet op gang gekomen; er zijn inmiddels wel signalen dat het overleg op korte termijn hervat kan worden.
- 7 Een project handhaving wonen op boten wordt in 2021 uitgevoerd.
- 8 In 2019 is door provincie en gemeenten in ZO-Flevoland een convenant afgesloten met een marktpartij voor de aanleg van glasvezel in het buitengebied. In 2020 is gestart met de aanleg in onze gemeente.

Verbonden partijen bij dit programma

Naam verbonden partij	Gevestigd	Doel	Soort deelname	Raadsbesluit	In werking tredingsdatum
Gebieds-ontwikkeling Oosterwold	Almere	Uitvoering geven aan gebieds-ontwikkeling Oosterwold	Centrumgemeente-constructie	September 2013	1 januari 2014

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidsindicatoren bij dit programma

Besluit Begroting en Verantwoording								
Indicator	Eenheid	2017	2018	2019	NL in referentie	Bron	Beschrijving	Taakveld
					jaar			
Woonlasten éénpersoonshuishouden	euro	n.n.b.	682	682	669	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisoude betaalt aan woonlasten.	8
Woonlasten meerpersoonshuishouden	euro	n.n.b.	753	753	739	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuisoude betaalt aan woonlasten.	8
WOZ-waarde woningen	dzd euro	231	240	254	248	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.	8
Nieuwbouw woningen	aantal per 1.000 woningen	n.n.b.	25,2	13,6	9,2	ABF - Systeem Woningvoorraad	Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.	8
Demografische druk	%	n.n.b.	62,8	61	70	CBS - Bevolkingsstatistiek	De som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 15 tot 65 jaar.	8

www.waarstaattjgemeente.nl dd 010920

Wat mag het kosten?

	Rekening 2019	Begroting 2020 (na wijzigingen)			Begroting 2021			
		Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG3 Ruimte en wonen in Zeewolde								
81	Ruimtelijke ordening	290	549	-119	430	441	-100	341
82	Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	-2.388	6	0	6	5	0	5
83	Wonen en bouwen	-796	613	-5.102	-4.489	582	-1.007	-425
PROG3 Ruimte en wonen in Zeewolde - Totaal		-2.894	1.169	-5.221	-4.052	1.028	-1.107	-79
<i>(Bedragen x € 1.000,-)</i>								
<i>-/- = voordeel</i>								

Zie paragraaf 4.2 voor een nadere toelichting op de afwijkingen tussen begroting 2020 t/m 12^e wijziging en de begroting 2021.

Meerjarenraming 2021 tot en met 2024

	Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024			
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
PROG3 Ruimte en wonen in Zeewolde													
81	Ruimtelijke ordening	441	-100	341	366	-100	266	288	-100	188	288	-100	188
82	Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	5	0	5	5	0	5	5	0	5	5	0	5
83	Wonen en bouwen	582	-1.007	-425	582	-1.007	-425	552	-1.007	-455	552	-1.007	-455
PROG3 Ruimte en wonen in Zeewolde - Totaal		1.028	-1.107	-79	954	-1.107	-153	846	-1.107	-261	846	-1.107	-261
<i>(Bedragen x € 1.000,-)</i>													
<i>-/- = voordeel</i>													

3. Paragrafen

Algemeen

Met de paragrafen (welke verplicht deel uitmaken van de Programmabegroting) wordt inzicht gegeven in het beleid voor diverse beheersmatige processen. Deze paragrafen zijn van belang voor de realisatie van de raadsprogramma's en ze geven aanvullende informatie voor de beoordeling van de financiële positie van de gemeente op de korte en (middel)lange termijn.

Inhoudelijk is bij het schrijven van de paragrafen aansluiting gezocht bij lopende en te verwachten ontwikkelingen voor dat jaar. Indien mogelijk wordt in de paragrafen verwezen naar relevante beleidsnota's c.q. beheerplannen.

De volgende paragrafen zijn verplicht onderdeel van de Programmabegroting:

- Lokale heffingen
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Bedrijfsvoering
- Verbonden partijen
- Grondbeleid
- Uitgaande subsidies

In elke paragraaf geven wij een korte beschrijving van de doelstelling van de betreffende paragraaf, gevolgd door een beschrijving van het gemeentelijke beleid.

3.1 Lokale heffingen

Algemeen

Naast de algemene uitkering uit het Gemeentefonds en de specifieke uitkeringen van het Rijk zijn de lokale heffingen een belangrijk onderdeel van de gemeentelijke inkomsten. Deze inkomsten kennen zowel een ongebonden karakter (algemeen dekkingsmiddel) als een gebonden karakter (specifieke heffingen).

Deze paragraaf behandelt de belangrijkste uitgangspunten ten aanzien van de verschillende gemeentelijke heffingen (tarievenbeleid), geeft daarnaast een overzicht op hoofdlijnen evenals een aanduiding van de lokale belastingdruk en tenslotte een korte beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid. De ontwikkelingen van Covid-19 worden uiteengezet in de risicoparagraaf.

Gemeentelijke heffingen

De paragraaf Lokale heffingen heeft zowel betrekking op heffingen waarvan de besteding gebonden als ongebonden is.

- Gebonden heffingen liggen in de sfeer van de retributies ter dekking van specifieke kosten, zoals de rioolheffing en afvalstoffenheffing met daaraan gekoppeld het vraagstuk van de kostendekkendheid van de tarieven.
- Ongebonden heffingen met het karakter van algemeen dekkingsmiddel zijn bijvoorbeeld de onroerende zaakbelastingen, forensen- en toeristenbelasting en precariobelasting.

Hierbuiten valt de zogeheten Bedrijven Investeringszones (BIZ), omdat de gemeente bij deze regeling alleen een rol heeft voor de heffing en de ontvangen gelden rechtstreeks doorgesluisd worden naar een speciaal voor de BIZ opgerichte vereniging of stichting. Voor Zeewolde is dit de Stichting Ondernemersfonds Centrum Zeewolde.

Gehanteerde beleidsuitgangspunten

De uitgangspunten van het Collegeprogramma en, waar dit van toepassing is, op rijksregels (zowel wetgeving als uitvoeringsregels) zijn:

- Waar mogelijk streven naar kostendekkende tarieven en heffingen;
- Het streven blijft de lasten voor inwoners en bedrijven zo laag mogelijk te houden, passend bij het gewenste voorzieningenniveau;
- Trendmatige verhogingen (de reële trendmatige groei van het bruto binnenlands product (BBP) plus de prijsontwikkeling) van de door de gemeente te heffen belastingen worden doorgevoerd.

Overzicht op hoofdlijnen

In de gemeente Zeewolde zijn de volgende belastingen en heffingen te onderscheiden.

- Onroerende zaakbelastingen
- Afvalstoffenheffing
- Rioolrechten
- Lijkbezorgingsrechten
- Leges, o.a. burgerzaken, bouwleges en diverse andere leges
- Toeristenbelasting
- Forensenbelasting
- Precariorechten (op ondergrondse leidingen)
- Marktgeden
- Havengelden

Inkomsten lokale heffingen

Tarieven (ongebonden) (bedragen x € 1.000,-)					
Belastingsoort	Begroting 2020 na wijziging	Begroting 2021 primitief	Begroting 2022 primitief	Begroting 2023 primitief	Begroting 2024 primitief
Forensenbelasting	369	369	369	369	369
Onroerende zaakbelastingen	6.014	6.017	6.073	6.119	6.166
Precariorechten	951	951	0	0	0
Toeristenbelasting	2.465	2.515	2.540	2.565	2.565
Subtotaal	9.798	9.852	8.982	9.053	9.100
Tarieven (gebonden) (bedragen x € 1.000,-)					
Belastingsoort	Begroting 2020 na wijziging	Begroting 2021 primitief	Begroting 2022 primitief	Begroting 2023 primitief	Begroting 2024 primitief
Afvalstoffenheffing	2.506	2.525	2.566	2.598	2.631
Bouwvergunningen	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Burgerzaken	339	285	291	297	387
Havengelden	2	2	2	2	2
Lijkbezorgingsrechten	85	86	87	88	89
Marktgelden	15	15	15	15	15
Overige heffingen (leges APV enz.)	181	162	162	162	162
Rioolrechten	1.123	1.166	1.180	1.195	1.210
Subtotaal	5.251	5.241	5.303	5.357	5.495
Totaal	15.049	15.093	14.285	14.410	14.595

De afname van de inkomsten in 2022 wordt veroorzaakt door het wegvallen van de Precariobelasting.

De onroerende zaakbelastingen zijn als algemeen dekkingsmiddel verreweg de belangrijkste belastingsoort.

Onroerende zaakbelasting

De OZB-tarieven worden zoals genoemd onder de gehanteerde beleidsuitgangspunten (tarievenbeleid) verhoogd met de trendmatige groei van de prijs nationale bestedingen (pNb).

Daarmee blijven deze binnen de door het rijk vastgestelde macronorm.

De tarieven worden naar een percentage van de vastgestelde WOZ waarde berekend.

Tarieven OZB

Soort belasting	Tarief 2018	Tarief 2019	Tarief 2020
Eigendom woningen	0,1196 %	0,1251 %	0,1304%
Eigendom niet woningen	0,1710 %	0,1805 %	0,1865%
Gebruik niet woningen	0,1361 %	0,1436 %	0,1483%

De gemeente Zeewolde is aangesloten op de Landelijke Voorziening Waarde Onroerende zaken (LV WOZ) De WOZ waarden van alle woningen zijn daar nu op te vragen, vooralsnog blijven de waarden van de bedrijfsgebouwen vertrouwelijk. Het Kadaster is de beheerder van de LV WOZ.

Afvalstoffenheffing

De kosten voor de inzameling en verwerking van afval worden tot op heden volledig gedekt uit de afvalstoffenheffing.

Afvalstoffenheffing	2021
Kosten taakveld Afval	2.034.986
Netto kosten taakvelden	2.034.986
Toe te rekenen kosten:	
BTW	427.347
Doorbelastingen	123.075
Totaal toe te rekenen kosten	550.422
Totale kosten	2.585.408
Opbrengst	2.525.200
Dekkingspercentage	98%

Bij de afvalstoffenheffing is een kostendekkendheid van 100% het uitgangspunt. De Egalisatievoorziening Afvalstoffenheffing wordt gebruikt om afwijkingen boven of onder een percentage van 100% op te vangen.

Rioolheffing

De gemeente is op basis van de Wet Milieubeheer verplicht om een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) te hebben. Hierin wordt beschreven hoe het afvalwater doelmatig wordt ingezameld en getransporteerd en voor welke prijs dit kan. De tarieven voor de riolrechten mogen niet meer dan kostendekkend zijn. In het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP) 2015/2021 wordt aan de hand van meerjarige onderhoudsprogramma's en vigerende wetgeving, de toekomstige kosten en inkomsten ontwikkeling voor het beheer en onderhoud van de afvalwater stelsel in beeld gebracht. Hieronder vallen in hoofdlijnen de systemen voor de afvoer van het sanitaire water, regenwater en grondwater in de gemeentelijke en openbare terreinen. Grondwaterbeheer is ook onderdeel van het VGRP op basis van de Waterwet.

Rioolheffing	2021
Kosten taakveld Riool	1.093.000
Netto kosten taakvelden	1.093.000
Toe te rekenen kosten:	
BTW	136.500
Doorbelastingen	11.191
Totaal toe te rekenen kosten	147.691
Totale kosten	1.240.691
Opbrengst	1.165.700
Dekkingspercentage	94%

Bij de rioolheffing is een kostendekkendheid van 100% het uitgangspunt. De Egalisatievoorziening rioolheffing wordt gebruikt om afwijkingen boven of onder een percentage van 100% op te vangen.

Lijkbezorgingsrechten

De lijkbezorgingsrechten zijn niet kostendekkend. Gezien de bevolkingssamenstelling is het ook niet voor de hand liggend om de tarieven in een kort tijdsbestek te verhogen tot een kostendekkend tarief.

Leges

Leges kunnen volgens de Gemeentewet worden geheven ter zake van een door de gemeente geleverde dienst. Meest aansprekende voorbeelden zijn de leges voor het verstrekken van een rijbewijs, paspoort of bouwvergunning (de huidige WABO).

Enkele legestarieven, van vooral burgerzaken, worden door het Rijk vastgesteld en kunnen door de gemeente niet worden beïnvloed. Tarieven met betrekking tot de Grootchalige Basiskaart Nederland (GBKN) worden daarentegen, op basis van landelijke gegevens en afspraken in regionaal verband, door de raad vastgesteld bij de Legesverordening. De leges mogen, in zijn geheel, niet meer dan 100% kostendekkend zijn.

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Heffing vindt conform de verordening plaats per overnachting per persoon; voor vaste standplaatsen wordt een forfaitair tarief gehanteerd voor bijvoorbeeld een jaar- of seizoenplaats (rekening houdend met het type seizoenplaats). De recreatieondernemers berekenen deze kosten door aan hun gasten en betalen de belasting aan de gemeente.

Forensenbelasting

Deze belasting wordt geheven bij natuurlijke personen die geen hoofdverblijf in de gemeente hebben en op meer dan 90 dagen van het belastingjaar voor zich of zijn gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houdt.

Precariobelasting

Onder de naam precariobelasting wordt een belasting geheven ter zake van het hebben van voorwerpen onder voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond (artikel 228 Gemeentewet). Precariobelasting is een algemeen dekkingsmiddel.

De tweede kamer heeft op 21 februari 2017 besloten om de termijn dat precario geheven kan worden te verkorten van 10 jaar naar 5 jaar. Zie hier voor ook de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Gemeenten die op 10 februari 2016 in hun belastingverordening een tarief hadden voor nutsnetwerken, mogen uiterlijk tot 1 januari 2022 nog precariobelasting op nutsnetwerken heffen. Onder de overgangsregeling kan een gemeente maximaal het tarief in rekening brengen dat op 10 februari 2016 gold.

Marktgeden

Onder de naam marktgeld wordt een recht geheven voor het innemen van een standplaats op de wekelijkse markt in de gemeente.

Havengelden

De geheven havengelden zijn lager dan de bijbehorende lasten. Uw Raad heeft ingestemd met de vaststelling van het voor dit onderwerp niet kostendekkende tarief. Overigens zijn de kosten en opbrengsten hieromtrent marginaal.

Vergelijkend overzicht woonlasten 2020

	Eigenaar- bewoner			Huurder		
Gemeente	Woonlasten eenpersoons- huishoudens in €	Woonlasten Meerpersoons- huishoudens in €	Rang lijst nummer meerpersoons- huishoudens ten opzichte van alle gemeenten in Nederland	Woonlasten eenpersoons- huishoudens in €	Netto woonlasten Meerpersoons- huishoudens in €	Rang lijst Nummer meerpersoons- huishoudens ten opzichte van alle gemeenten in Nederland
Harderwijk	587	650	24	299	363	154
Ermelo	775	827	240	364	416	215
Bunschoten	619	629	15	330	341	133
Zeevolde	713	782	167	366	435	228
Nunspeet	568	613	10	144	189	7
Oldebroek	729	807	210	381	459	243
Elburg	643	721	74	360	438	230
Dronten	739	739	95	395	395	192
Almere	843	843	263	378	378	173
Nijkerk	567	591	2	151	176	3
Lelystad	687	811	216	353	477	274
Eemnes	747	970	353	313	536	328
Huizen	628	703	56	227	303	101
Noordoostpol der	713	755	119	417	460	257
Urk	884	914	334	488	518	314

In de ranglijstvolgorde heeft nummer 1 de laagste woonlasten. In de woonlasten zijn begrepen de OZB, rioolrecht en afvalstoffenheffing en woningen met een gemiddelde waard (bron: Coelo-atlas).

Het is niet automatisch zo dat gemeenten met hoge bruto woonlasten ook meer overhouden aan de opgelegde belastingen. Gemeenten met een relatief waardevol onroerend goed bestand ontvangen een lagere uitkering vanuit het gemeentefonds dan gemeenten met een relatief minder waardevol onroerend

goed bestand. Zij worden geacht meer uit hun eigen belastinginkomsten te kunnen financieren. Daarom wordt de gemiddelde OZB opbrengst gecorrigeerd voor het feit dat er verevening van belastingcapaciteit plaatsvindt. De zo berekende netto-woonlasten geven weer wat de gemeente per saldo overhoudt aan de belastingheffing. De woonlastenonderzoek wordt jaarlijks rond juni bekend gemaakt in het zo genoemde COELO rapport. Dit is een onderzoek van het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden(COELO) van de Faculteit Economie en Bedrijfskunde van de Rijksuniversiteit Groningen.

Kwijtscheldingsbeleid

De voorwaarden waarbinnen de gemeente kwijtschelding kan verlenen aan natuurlijke personen zijn door het Rijk in onder meer de Invorderingswet en bijbehorende Uitvoeringsregeling strak omschreven. Kwijtschelding kan alleen worden verleend indien het een aanslag betreft voor de onroerende zaakbelastingen, afvalstoffenheffing en rioolrechten. De overige heffingen zijn uitgesloten van kwijtschelding.

Bij de beoordeling van verzoeken om kwijtschelding wordt de 100%-norm gehanteerd. Dit betekent dat, om in aanmerking te komen voor kwijtschelding, het inkomen niet hoger mag liggen dan 100% van het bijstandsniveau. Vervolgens vindt er een vermogenstoets plaats.

Aanvragen worden getoetst bij het Inlichtingenbureau. Deze toets is niet alleen een vermogenstoets, maar ook een inkomenstoets.

Er is een kolom aan de tabel toegevoegd, het betreft de aanvragen die buiten behandeling gesteld zijn.

Vanaf 2017 wordt er gewerkt met een “verkort formulier” en wordt er maandelijks door het Inlichtingenbureau bekeken of iemand voor automatische kwijtschelding in aanmerking komt. Het Inlichtingenbureau werkt met inkomens- en vermogensgegevens die ouder zijn dan een half jaar en om zorgvuldig te bekijken of iemand toch voor kwijtschelding in aanmerking komt wordt de aanvrager in de gelegenheid gesteld om een “uitgebreid formulier” in te vullen en met alle gevraagde bijlagen terugsturen. Er wordt dan handmatig bekeken of de aanvrager voor kwijtschelding in aanmerking komt.

Overzicht kwijtscheldingen

Verzoeken om kwijtschelding	2017	2018	2019	2020 per 1 september
Aantal verzoeken	433	405	435	369
Volledig toegekend	325	320	311	289
Gedeeltelijk toegekend	9	10	11	6
Afgewezen	53	49	62	33
Nog in behandeling	0	0	0	10
Buiten behandeling gesteld	40	26	51	31
Aanvragen door ondernemers	1	5	8	3, allen nog in behandeling

3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

De paragraaf weerstandsvermogen geeft aan hoe goed de begroting bestand is tegen financiële tegenvallers. Daartoe is inzicht nodig in de omvang van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit.

Om inzicht te krijgen in de robuustheid van de financiële documenten van de gemeente bepaalt artikel 11 van de BBV dat in de paragraaf Weerstandsvermogen een relatie wordt gelegd tussen de weerstandscapaciteit en de risico's.

Algemeen

De raad van Zeewolde heeft een nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing vastgesteld. Deze is in 2014 herzien. Daarin staan de kaders waarmee in de paragraaf wordt gewerkt. Naast de toepassing van deze kaders worden de risico's (wel) jaarlijks tweemaal geactualiseerd in afstemming met het management, bestuur en raad.

Eind 2020 wordt de Nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing geactualiseerd. Het doel is hiermee om een pragmatische werkwijze te creëren waarbij een goede invulling wordt gegeven aan het begrip Risicomanagement, wat tevens voldoet aan eisen vanuit de BBV.

Ratio's kengetallen

Met het vaststellen van de wijzigingen in het "Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en gemeenten" (BBV) op 5 maart 2016 is het opnemen van een aantal kengetallen verplicht.

De berekenwijze van de kengetallen is vastgelegd in een ministeriële regeling. Mede op basis van deze kengetallen dient de paragraaf een analyse te geven van de financiële positie van de gemeente.

Kengetallen	Signaleringswaarden GTK 2020 Gemeenten			Jaarstukken		Begroting				
	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%	-47%	-32%	-14%	-32%	-35%	-48%	-62%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen	< 90%	90 - 130%	> 130%	-55%	-41%	-21%	-40%	-43%	-56%	-70%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%	65%	69%	64%	68%	67%	66%	65%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%	-6%	-1%	0%	-1%	-2%	-3%	-3%
Grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%	83%	91%	87%	68%	54%	41%	28%
Belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%	101%	102%	101%	PM	PM	PM	PM

Bovenstaande kengetallen zijn bepaald zonder rekening te houden met het dekkingsplan dat in de aanbiedingsbrief is weergegeven. Indien het voorgestelde dekkingsplan bij de Programmabegroting 2021-2024 zoals opgenomen in de aanbiedingsbrief wordt aangenomen, dan zal het kengetal structurele exploitatieruimte verbeteren.

- De netto-schuldquote vergelijkt de leningen van de gemeente (met aftrek van de geldelijke bezittingen) met de totale baten van de jaarrekening. Hiermee geeft deze indicator inzicht in de mate waarin de jaarrekening “vastligt” door rente en aflossing. De tabel hierboven presenteert hiernaast ook de schuldquote gecorrigeerd voor de leningen die de gemeente heeft uitstaan (deze middelen vloeien immers op termijn terug).

	Categorie
Netto schuldquote	Minst risicovol
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	Minst risicovol

- De solvabiliteit geeft de mate aan waarin de gemeentelijke bezittingen (balanstotaal) is gefinancierd uit eigen middelen (eigen vermogen).

	Categorie
Solvabiliteit	Minst risicovol

- De indicator “structurele exploitatieruimte” geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte (structurele baten minus structurele lasten) zich verhoudt tot de totale gerealiseerde baten. Dit laat zien in hoeverre gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen.

	Categorie
Structurele exploitatieruimte	Meest risicovol

- Het financiële kengetal “grondexploitatie” geeft aan hoe groot de investeringen in grondposities (boekwaarde) zijn ten opzichte van de jaarlijkse baten. De paragraaf grondbeleid en het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties (MPG) bieden hierin meer inzicht.

Indien het voorgestelde dekkingsplan bij de Programmabegroting 2021-2024 zoals opgenomen in de aanbestedingsbrief wordt aangenomen, dan zal het kengetal structurele exploitatieruimte verbeteren.

	Categorie
Grondexploitatie	Meest risicovol

- De indicator “belastingcapaciteit” of “woonlasten meerpersoonshuishouden” drukt uit hoe de woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) zich verhouden tot het gewogen landelijk gemiddelde. Hoge woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde drukken uit in hoeverre de gemeente al de eigen inkomsten aanspreekt en dus ook beperkt is in het verkrijgen van extra inkomsten.

	Categorie
Belastingcapaciteit	Neutraal

De indicatoren en normen zijn een grofmazig instrument om een uitspraak te kunnen doen over de financiële positie van een gemeente. Als een indicator matig scoort of meerdere jaren op rij verslechtert, kan dit aanleiding zijn om bij te sturen.

Risico's in relatie tot weerstand

Voor de gemeente Zeewolde zien de risico's in relatie tot weerstand er als volgt uit:

Weerstandscapaciteit		
	Incidenteel	Structureel
Zekere risico's	0	560.000
Onzekere risico's	0	900.000
Stelpost overige risico's	1.000.000	0
Totaal risico's	1.000.000	1.460.000
Buffer	38.099.000	2.481.000
Verschil	37.099.000	1.021.000

Onderstaand worden de onderdelen uit deze tabel verder uitgewerkt.

Weerstandsvermogen

Onder weerstandsvermogen wordt het vermogen van de gemeente verstaan om risico's op te kunnen vangen.

De gemeente heeft de verantwoordelijkheid een sluitende begroting vast te stellen en bij de jaarrekening verantwoording af te leggen over de realisatie van de begroting. Een sluitende begroting zonder weerstandsvermogen betekent dat iedere tegenvaller een probleem gaat opleveren. In dat geval staat de begroting, en daarmee het beleid van de gemeente, onder druk.

Het doel van het weerstandsvermogen is om zeker te zijn dat de gemeente haar taken, ondanks tegenvallers, kan blijven uitvoeren.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen aan de ene kant de weerstandscapaciteit (zijnde de middelen waarover we beschikken of kunnen beschikken om niet begrote lasten te kunnen dekken) en aan de andere kant alle risico's waarvoor nog geen voorzieningen zijn gevormd die van betekenis kunnen zijn.

Weerstandscapaciteit

Voor weerstandscapaciteit bestaat geen eensluidende definitie maar is als volgt te omschrijven. De weerstandscapaciteit is opgebouwd uit de middelen en de mogelijkheden waarover een gemeente beschikt om niet begrote tegenvallers te dekken die zich voordoen.

Er is onderscheid te maken in structurele en incidentele weerstandscapaciteit.

Structureel

	Structureel (in €)	
1	Onvoorzien Structureel	131.000
2	Onbenutte belastingcapaciteit	2.350.000
	Totaal	2.481.000

1. Onvoorzien structureel

Uitgangspunt van het financiële beleid is dat elk jaar in de begroting een vast bedrag van € 68.000 wordt geraamd voor onvoorziene structurele uitgaven. Rekening houdend met een overlopend budget uit 2020 van € 63.000 bedraagt voor de jaarschijf 2021 het totale budget € 131.000.

2. De onbenutte ruimte in de belastingcapaciteit

Wat betreft heffingen (belastingen en retributies) is de gemeente gebonden aan wettelijke regels en gestelde normen. De tarieven van retributies mogen maximaal kostendekkend zijn of de afgenomen diensten worden geleverd tegen de wettelijk genormeerde tarieven.

Als gevolg van de leeftijdsopbouw van de bevolking van onze gemeente, de omvang van de huidige begraafplaats en de vastgestelde tarieven (hoogte vergelijkbaar met omliggende gemeenten) worden de jaarlijkse vaste lasten van de begraafplaats niet gedekt door de baten.

In artikel 12 van de Financiële Verhoudingswet wordt geregeld dat aan een gemeente een aanvullende uitkering kan worden verleend, indien de algemene middelen aanmerkelijk en een structureel tekort geven om in de noodzakelijke behoeften te voorzien, terwijl de eigen inkomsten van de gemeente zich op een redelijk peil vinden. Om te voldoen aan het redelijk peil is op basis van deze berekeningsmethode voor de OZB, afvalstoffenheffing en rioolrecht de vrije ruimte bepaald.

Voor 2020 is deze vrije ruimte berekend op € 2,35 miljoen.

Incidentele buffer (beschikbare weerstandscapaciteit)

	Incidenteel (in €)	
3	Algemene reserve (dit is de stand per 1/1/2021)	23.695.000
4	Bestemmingsreserves; Bedrijfsrisico reserve Grondbedrijf	7.400.000
5	Bestemmingsreserves	0
6	Stille reserves: (on)roerende zaken	6.900.000
6	Stille reserves: aandelenbezit	0
7	Onvoorzien Incidenteel	104.000
	Totaal	38.099.000

3. Algemene reserve, het vrij aanwendbare deel;

Bij de laatste actualisatie van de nota Reserves en Voorzieningen is het bodembedrag opnieuw vastgesteld op € 10 miljoen.

4. Bestemmingsreserve Bedrijfsrisico grondbedrijf

Voor de actualisatie van een nota MPG worden 2 verschillende risicoanalyses op de complexen uitgevoerd. Uit de risicoanalyses van de nota MPG 2018 ontstond een plafondbedrag van € 7.400.000 en een bodembedrag van € 6.600.000. Tussen de bestemmingsreserve Bedrijfsrisico Grondbedrijf en de Algemene reserve vindt een wisselwerking plaats indien eerstgenoemde lager dan het bodembedrag of hoger dan het plafondbedrag blijkt te zijn. Veiligheidshalve is besloten het plafondbedrag als richtinggevend aan te houden. Bij overschrijding van het plafond wordt het overtollige, exclusief lopende claims, overgeheveld naar de algemene reserve. Dit laatste zal plaatsvinden op basis van de werkelijke mutaties bij het opstellen van de jaarrekening.

5. Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves zijn gevormd voor een bepaald doel. De raad heeft de bevoegdheid de bestemming te wijzigen en deze in te zetten voor het opvangen van tegenvallers. Daarmee kunnen ze geen onderdeel uitmaken van de weerstandscapaciteit en zijn daarom niet opgenomen in de tabel. Binnen de bestemmingsreserves is een reserve opgenomen voor winsten in de Grondexploitatie (stand 31 december 2019 € 16.993.000). Tussentijds genomen winsten worden binnen de gemeente Zeewolde in eerste instantie toegevoegd aan de beklemde bestemmingsreserve "BBV-winst grondexploitaties". Wanneer deze winsten volledig voldoen aan het voorzichtigheidsbeginsel, vindt overheveling plaats aan de reguliere bestemmingsreserve "Bedrijfsrisico grondbedrijf". In de bovenstaande buffer is deze reserve niet meegeteld, terwijl het wel de verwachting is dat deze winsten op termijn naar de bestemmingsreserve "Bedrijfsrisico grondbedrijf" c.q. de Algemene reserve zullen vloeien en dan wel meetellen in de buffer.

6. Stille reserves: (on)roerende zaken & aandelenbezit

Stille reserves ontstaan doordat de verwachte economische waarde in het maatschappelijke verkeer afwijkt van de historische verkrijgingprijs en/of de huidige administratieve boekwaarde.

De hogere waarde dan de administratieve boekwaarde kan pas gebruikt worden als het object niet meer benodigd is voor de taakuitvoering en wordt afgestoten.

Op basis van de WOZ waarden en taxatie is er voor de onroerende en roerende goederen in gemeentelijk bezit een berekening gemaakt (peildatum 1 januari 2018) om de omvang van de stille reserve te bepalen. Het betreffen hier alleen de stille reserves van de algemene dienst.

Het waarde verschil tussen deze waardebepaling en de administratieve boekwaarden bedraagt afgerond € 23,0 miljoen.

Niet dit volledige bedrag aan stille reserves is aan te merken als weerstandscapaciteit, omdat niet alle objecten direct beschikbaar zijn om te verkopen. In de nota "Weerstandsvermogen en Risicobeheersing 2015-2018", raadsbesluit van 19 februari 2015 wordt uitgegaan van 30% van de stille reserves aan (on)roerende zaken. Onderstaand is de stand uit de Jaarstukken 2018 weergegeven:

Onderwerp	In miljoenen
Onderwijsgebouwen	11,0
Peuterspeelzalen/kinderopvang	0,6
Sport/recreatie (sportzalen en -hallen)	3,0
Overig (gemeentehuis, politiebureau)	6,6
Roerend goed (Fiets – voetveer)	0,2
Sociaal cultureel werk	1,6
Totaal	23,0
Gehanteerd 30% van totaal	6,9

Gezien de waardeontwikkeling in de laatste jaren een stijgende trend laat zien en dat de laatste jaren verder is afgeschreven op de boekwaarde van de gebouwen is het risico ten opzichte van 2018 op een lagere stille reserve beperkt. Om te beschikken over betrouwbare courante informatie ten aanzien van het gebruik en

inzet van de objecten, de laatst vastgestelde WOZ-waarde en de boekwaarde op de balans van dat moment, is dit gedeelte in 2018 geactualiseerd.

Een bijzondere categorie van stille reserves wordt gevormd door de deelnemingen in het aandelenbezit van ondernemingen als Vitens, Alliander en de Huisvuilcentrale Alkmaar (HVC) e.d. Het bepalen van de omvang van de stille reserves op dit onderdeel is lastig omdat het bezit beperkt verhandelbaar is. Hierop wordt ingegaan bij de paragraaf “Verbonden Partijen”.

7. Onvoorzien Incidenteel

Uitgangspunt van het financiële beleid is dat elk jaar in de begroting per inwoner een bedrag van € 4,54 voor onvoorzien incidenteel wordt opgenomen. Voor 2021 is het geraamde bedrag € 104.000.

Risicomanagement

Het begrip risico is in het BBV omschreven als een kans op gevaar of schade met financieel gevolg van substantiële omvang. Risico's kunnen economisch, politiek, juridisch of bestuurlijk van aard zijn. Het is een bekend gegeven dat de gemeente met een steeds breder scala aan risico's te maken heeft en krijgt waarover verantwoording dient te worden afgelegd. De uitdaging is om een juiste balans te vinden tussen risico's nemen en de beheersing hiervan.

Vastgestelde kaders

Omschrijving	Door	Op
Nota Reserves en Voorzieningen 2017 - 2020	Raad	29 juni 2017
Nota Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG) 2018	Raad	23 februari 2017
Nota "Weerstandsvermogen en risicobeheersing 2015 – 2018"	Raad	19 februari 2015

Risico's

Binnen de organisatie is afgesproken dat nieuwe risico's direct worden gemeld door het op te nemen in interne en bestuurlijke management rapportages. De risico's zijn ingedeeld naar vrij zekere risico's en risico's met een onzekerheidsfactor.

In deze nota is als uitgangspunt voorgesteld om voor Zeewolde uit te gaan van een weerstandsratio van 2. Bij een weerstandsratio van 2, welke door het Nederlands Adviesbureau Risicobeheersing (NAR) als uitstekend wordt gekenmerkt.

Weerstandsvermogen gemeenschappelijke regelingen waarin gemeente Zeewolde deelneemt.

De gemeente neemt deel in diverse gemeenschappelijke regelingen en/of samenwerkingsverbanden. In de opgestelde voorwaarden en contracten is aangegeven of de betreffende partij een eigen weerstandsvermogen mag aanhouden en/of de eventuele exploitatietekorten direct voor rekening van de gemeente als opdrachtgever komen.

De inhoudelijke informatie van gemeenschappelijke regelingen en/of samenwerkingsverbanden treft u aan in de paragraaf Verbonden Partijen.

In de hierna opgenomen tabel is aangegeven welke GR-en / samenwerkingsverbanden wel of niet over een eigen weerstandsvermogen

beschikt. Of dit weerstandsvermogen toereikend is voor de eventuele tekort(en) hangt af van de omvang.

Gemeenschappelijke regeling / samenwerkingsverband	Weerstandsvermogen
GGD Flevoland	Ja
Flevolands Archief	Ja
Sociale Dienst Veluwerand (SDV). Met ingang van 2018 opgegaan in MIZ	Nee
Regio Noord Veluwe (RNV). Met ingang van 2018 deels opgegaan in MIZ	Ja
Coöperatie Gastvrije Randmeren	Ja
Veiligheidsregio Flevoland	Ja
Omgevingsdienst Flevoland en Gooi & Vechtstreek (OFGV)	Matig
Meerinzicht (MIZ)	Nee
Gebiedsontwikkeling Oosterwold	Nee 1)
Centrumregeling Sociaal Domein Flevoland (aankoopcentrale)	Nee 1)

1) Deze gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsverbanden hebben geen eigen begrotings- en jaarrekeningsdocument.

Zekere risico's

Onderwerp	Stand van zaken per begroting 2021-2024
Gemeentelijk aandeel in het algemene ondernemingsrisico IJsselmeergroep.	Kans: nihil Zeewolde is uitgetreden. Het risico is hiermee vervallen
Het aandeel in het vermogen van de gemeenschappelijke regeling en het beschikbare aantal arbeidsplaatsen voor de gemeente Zeewolde is beperkt. Ongeacht welke sleutel van toepassing is, is het aandeel voor Zeewolde, relatief gezien, beperkt.	In 2019 is de uittredingsbijdrage betaald.
Herverdeling Algemene uitkering	Kans: 80% Omvang: € 700.000 jaarlijks Aanname: maximaal € 30 euro per inwoner
Het Rijk heeft besloten tot een herverdeling van het Gemeentefonds. De impact is onzeker.	In 2019 en 2020 heeft een herijking van het Gemeentefonds plaatsgevonden. Zowel het onderdeel Sociaal Domein als het klassieke deel (de overige onderdelen) zijn tegen het licht gehouden. Op rijksniveau is besloten om nader onderzoek te verrichten met uitstel van een jaar van het invoeringsmoment van 1 januari 2022 als gevolg.
Beheerplan wegen	Kans: nihil Het financiële effect van het nieuwe beheerplan wegen is meegenomen in het dekkingsplan bij de Programmabegroting 2021-2024. Het risico is hiermee vervallen
In het onderbouwende "beheerplan wegen" is voor de financiële omvang van de onderhoudsvoorziening voor rehabilitatie van de wegen 75% van de lasten meegenomen en voor groot onderhoud wegen 90%. Binnen deze collegeperiode zal onderzoek worden gedaan naar alternatief wegenonderhoud (innovatie) om de omvang aan onderhoudslasten terug te dringen.	Het nieuwe beheerplan is voorzien voor de raad van september 2020 (mogelijk september 2020). De (extra) zomerschade 2018 wordt hierbij betrokken.
Introductie van de nieuwe omgevingswet	Kans: PM Omvang: PM
Er is een plan van aanpak opgesteld voor de implementatie van de omgevingswet. De insteek is een geleidelijke invoering. Er is in kaart gebracht welke personele en financiële inzet dit vergt. Bij de start van dit omvangrijke traject is een inschatting gemaakt die op basis van ervaring (periodiek) zal worden bijgesteld.	Uitvoering geschiedt aan de hand van het Plan van Aanpak. Sinds het voorjaar 2018 is een hulptool beschikbaar om de benodigde middelen voor de ontwikkeling en implementatie te berekenen. Deze hulptool is een aantal keren geüpdatet naar de laatste ontwikkelingen. Daarmee is bekeken of de nu reeds in de begroting opgenomen middelen toereikend zijn. De begroting wordt, waar nodig, hierop aangepast.

Onzekere risico's

Onderwerp	Stand van zaken per begroting 2021-2024
Rechtmatigheid bij aanbesteden en inkoop	Kans: 20% Omvang: nihil Dit betreft een niet-financieel risico
Aanbesteden van werken, diensten en inkoop wordt in regie uitgevoerd. Het uit te voeren proces is bekend bij de budgethouders en wordt/kan in overleg met de inkoopcoördinator worden opgezet/uitgevoerd. Als gevolg van lage inschrijvingen vergroot de kans om bij aanbesteding en inkoop tegen gerechtelijke procedures aan te lopen, ondanks het toepassen van de zorgvuldige voorwaarden en regels.	
Tekorten Sociaal Domein	Kans: 90% Omvang: € 750.000
Om nog meer grip op de uitvoering van het beleid te krijgen is het nodig om in een nog stabielere situatie te komen. Het uitgangspunt is budgettair neutrale uitvoering met de te ontvangen Rijksbijdrage voor dit onderdeel met daarbij de kanttekening dat er bij acute zorgbehoefte sprake is van een open-einde regeling met de daarbij behorende verplichtingen.	In 2018 is een nieuwe Bestemmingsreserve Transformatie Sociaal domein gevormd van € 5.500.000. Deze reserve dient ter dekking van tekorten gedurende de jaren 2018 tot en met 2022. Per 31 december 2018 bedroeg het saldo € 3.300.000. Het saldo van de bestemmingsreserve is per 31 december 2019 voor zorgkosten € 1.100.000 en voor investeringen in het voorveld € 416.000. Het voorstel bij de Programmabegroting 2021-2024 is om voor € 750.000 van het totale voorziene tekort van € 1.500.000 structurele dekking te vinden. Daarnaast is het voorstel om € 3.000.000 toe te voegen aan de reserve Transformatie Sociaal Domein ter dekking van het resterende tekort.
Risico's grondbedrijf	Kans: 50% Omvang: nihil Dit risico is toereikend ondervangen door de bestemmingsreserve Bedrijfsrisico Grondbedrijf
Ondanks het kwantificeren van de risico's in de Nota MPG blijft de activiteit van het exploiteren en uitgeven van (bouwrijpe) gronden een activiteit met een hoge risicofactor. Getracht wordt risico's zo vroeg mogelijk te herkennen en op te vangen. Er vindt periodiek overleg plaats waarin de voortgang van de exploitatieberekeningen nauwlettend wordt gevolgd. Daarnaast wordt er per kwartaal een rapportage opgesteld waarin de stand van zaken wordt weergegeven. Het grondbeleid van de gemeente wordt toegelicht in de paragraaf Grondbeleid.	De Coronacrisis kan tot een verslechtering op de langere termijn leiden, maar dit is nog onzeker. In maart 2019 heeft de raad de nota MPG 2018 vastgesteld. In deze nota zijn de risico's gekwantificeerd op basis van de vigerende grondexploitatieberekeningen eind 2018. De hieruit voortgekomen risicoserveringen van € 7.400.000,- en € 6.600.000,- dienen als plafond- en bodembedrag van de bestemmingsreserve 'Bedrijfsrisico Grondbedrijf'. Herziening van de nota MPG staat eind 2020 gepland.
Informatieveiligheid en privacy gevoelige gegevens, automatisering en digitalisering	Kans: 20% Omvang: nihil Dit betreft een niet-financieel risico
Zie hiervoor hoofdstuk 3.5 Bedrijfsvoering waar hier verder op wordt ingegaan.	
Horsterwold (Bosruiterweg) bezwaar tegen niet permanent wonen	Dit betreft een niet-financieel risico
De eigenaren beroepen zich op bepalingen in de koopovereenkomst en stellen dat de gemeente met het handhavingsbeleid inbreuk maakt op hun vermogensrecht als gevolg waarvan schade zou worden ondervonden.	In 2018 is de gemeente begonnen met het opleggen van dwangsommen bij huizen waar permanente bewoning of verhuur is geconstateerd.
Vennootschapsbelastingplicht (VPB)	Kans: 20% Omvang: nihil Het betreft een mogelijke lagere, niet begrote, opbrengst. Daarom omvang op nihil gezet
Met ingang van 1 januari 2016 is de vennootschapsbelastingplicht ingevoerd voor lagere overheden. Voor de gemeente Zeewolde is op dit moment alleen de exploitatie van grond vennootschapsbelastingplichtig. De hiervoor ontwikkelde berekeningssystematiek, gerelateerd aan verhouding	Het bedrag aan te betalen vennootschapsbelasting wordt in mindering wordt gebracht van de winst van de grondexploitaties. Het heeft zodoende primair geen effect op de reguliere begroting. Wel in de hoogte van het uiteindelijke resultaat van de grondexploitaties inclusief toevoeging aan de Algemene reserve. Behoudens de uitkomsten uit het overleg

Onderwerp	Stand van zaken per begroting 2021-2024
vreemd vermogen/eigen vermogen , is voor de gemeente Zeewolde niet hanteerbaar. De gemeente Zeewolde heeft geen externe leningen aangetrokken waardoor in het raadsbesluit van december 2016 is besloten een afwijkend standpunt in te nemen.	met de Belastingdienst, behoort en is dit "risico" (afdracht van een deel van het positieve resultaat) onderdeel van het reguliere financiële proces.
Wet Markt & Overheid (juridische claim)	Kans: PM Omvang: PM
Een belanghebbende (ondernemer) heeft beroep aangetekend tegen het gemeentelijk besluit om de exploitatie van de Aanloophaven als activiteit in het algemeen belang aan te wijzen. Het College van Beroep heeft inmiddels de uitspraak van de rechtbank in het nadeel van de gemeente over het algemeen belang besluit bevestigd en de gemeente opgedragen een nieuwe beslissing op bezwaar te nemen. De nieuwe beslissing op bezwaar is nog niet genomen. Tevens heeft diezelfde belanghebbende een civiele procedure gestart, waarbij hij een schadevergoeding vordert. De belanghebbende stelt in die procedure dat de gemeente voor de diensten die zij aanbiedt met de Aanloophaven en drie binnendijkse haventjes (in strijd met de Wet M&O) niet de integrale kostprijs in rekening brengt, en uit dien hoofde onrechtmatig jegens haar handelt.	De eventuele onrechtmatigheid van de besluiten over de Aanloophaven hangt af van de uitkomst van de bezwaarschriftenprocedure over het algemeen belang besluit. Is de uitkomst van die bezwaarschriftenprocedure (het nieuw te nemen besluit) negatief voor de gemeente, dan staat vast dat de gemeente een te lage kostprijs heeft berekend voor de diensten die de gemeente aanbiedt in de Aanloophaven. De gemeente zal de schade die daaruit voortvloeit dan ook moeten gaan vergoeden. De belanghebbende en de gemeente zijn nu - ook op verzoek van de raad van de gemeente Zeewolde - in onderhandeling om te proberen deze geschillen in der minne op te lossen. De onderhandelingen verkeren nog in een verkennende fase. Daarom valt nog niet uit te sluiten dat de onderhandelingen niet tot resultaat leiden en/of dat de gemeente gehouden zal zijn aan de belanghebbende (ook) een schadevergoeding in geld te betalen. Gezien de complexiteit van de zaak is op dit moment echter geen reële inschatting te maken van het risico en de financiële gevolgen die daar mogelijk uit voort kunnen komen voor de gemeente en wordt daarvoor geen voorziening getroffen.
Bijdragen aan verbonden partijen (gemeenschappelijke regelingen)	Kans: 70% Omvang: € 300.000
Dit risico is tweeledig. Enerzijds is aan gemeenschappelijke regelingen onlosmakelijk het risico verbonden dat bij kostenstijgingen bij de gemeenschappelijke regelingen de bijdrage van de gemeente Zeewolde stijgt voor haar aandeel. Anderzijds leert de ervaring dat door het verstrijken van de tijd regelmatig een herbeoordeling van een eerder afgesproken kostenverdeelsystematiek plaatsvindt.	Dit risico is van algemene aard zonder een specifieke gemeenschappelijke regeling in het oog te hebben. Echter doordat Zeewolde deelneemt in een groot aantal gemeenschappelijke regelingen is het raadzaam om hier concreet een bedrag voor mee te nemen in de risico-inventarisatie.
BTW exploitatie sportaccommodaties	Kans: 30% Omvang: € 50.000
Met ingang van 2019 is de btw op de investeringen en exploitatiekosten van de sportaccommodaties niet langer terug te vorderen en is geen btw over de inkomsten verschuldigd. Dit is voor de gemeente financieel nadelig. De begroting is hierop aangepast.	Om dit nadeel te compenseren is met ingang van 2019 door het Rijk een specifieke uitkering in het leven geroepen. De uitkering is echter voor alle gemeenten gezamenlijk gemaximeerd. Bij een tekort worden de gemeenten procentueel gekort. Mogelijk is het bedrag van de aanvragen hoger dan het gemaximeerde bedrag. Over het mogelijke nadeel voor de gemeenten vindt nog landelijk overleg plaats. Vooralsnog is in de begroting uitgegaan van een vergoeding van 100% voor het BTW nadeel.
Stikstofbesluit (Programma Aanpak Stikstof)	Kans: PM Omvang: PM
Medio 2019 heeft de Raad van State een uitspraak gedaan dat de Nederlandse wetgeving op het gebied van natuurbescherming niet voldoet aan de Europese richtlijnen.	Onduidelijkheid is wat de exacte gevolgen hiervan (kunnen) zijn. Vooralsnog enkel benoemd als risico, zonder kwantificering in kans en omvang.
Gevolgen Covid-19/Coronavirus	Kans: 90% Omvang: PM Bij derde kwartaalrapportage 2020 worden de eerste gevolgen in beeld gebracht
Het Coronavirus brengt veel onzekerheden en risico's met zich mee die op het moment van samenstellen van de jaarstukken nog niet te overzien zijn. Dat het consequenties zal hebben voor het weerstandsvermogen en de risicoparagraaf is duidelijk.	Er zijn onder meer onzekerheden en potentiële risico's op de volgende terreinen: <ul style="list-style-type: none"> ➤ De zorgverlening aan onze inwoners ➤ Maatregelen in het kader van de gezondheid ➤ De uitkeringen aan onze inwoners ➤ De subsidies voor gesubsidieerde instellingen

Onderwerp	Stand van zaken per begroting 2021-2024
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ De ontwikkelingen in de grondexploitaties ➤ De bedrijfsvoering van onze organisatie ➤ Lopende en nieuw te starten projecten ➤ De financiering van onze activiteiten ➤ De heffing en inning van lokale heffingen

Benodigde weerstandscapaciteit

Het bedrag dat aan weerstandscapaciteit benodigd is, volgt uit de bovenstaande tabellen. Ruwweg gaat het hier om de berekening "kans * omvang". Voor de risico's waarvoor deze berekening te maken is, komt het benodigde bedrag uit op afgerond € 1.500.000. Rekening houdend met enerzijds een aantal PM-posten waarvoor geen bedrag is opgenomen en anderzijds risico's die in bovenstaande risico-inventarisatie mogelijk niet onderkend zijn, maar wel kunnen optreden wordt een bedrag van € 1.000.000 bij het benodigde bedrag van € 1.500.000 opgeteld als benodigde weerstandscapaciteit, derhalve € 2.500.000.

Benodigde versus beschikbare weerstandscapaciteit

Algemeen wordt een ratio van 1 getypeerd als voldoende. Dan zijn er immers precies zoveel risico's als buffers. Zeewolde heeft het ratio op 2 bepaald (typering "uitstekend"). De buffers van Zeewolde zijn omvangrijk. Het ratio weerstandsvermogen komt uit op 15,5 (€ 38.099.000/€ 2.460.000). Dit is ruim boven de geldende grens binnen Zeewolde. Hiermee zijn er voldoende (incidentele) middelen om risico's op te kunnen vangen.

Doorontwikkeling risicomanagement

Door bij voorgaande risico's, kansen op het risico en een ingeschatte omvang van het risico te plaatsen, ontstaat er een beeld van het bedrag dat als weerstandscapaciteit benodigd is en wat er beschikbaar is. Per definitie is zo'n inschatting arbitrair. Echter door dit wel te doen, wordt een vervolgstap gezet in de doorontwikkeling van risicomanagement en belangrijk: dan wordt er voldaan aan het BBV. Inschattingen worden gedurende de tijd duidelijker door nieuwe informatie. Nieuwe risico's zullen zich gaan voordoen. Door actief de risico's te monitoren en bij te stellen, wordt het beeld op de risico's en het mogelijke beslag op middelen steeds scherper.

Eind 2020 wordt naar verwachting de nieuwe nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing vastgesteld. Dit kader zal helpen bij de gewenste doorontwikkeling van risicomanagement.

3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

De kwaliteit van kapitaalgoederen, en dus het onderhoud daaraan, zijn feitelijk het visitekaartje van een gemeente. Het zijn uitgaven die voor zowel de huidige gebruikers en inwoners als de toekomstige generaties van belang zijn. Als algemeen kader voor de meeste van de onderdelen van de kapitaalgoederen heeft de gemeente Zeewolde sinds 13 december 2012 een paraplu: het Beeldkwaliteitsplan Openbare Ruimte. Hierin is vastgelegd aan welk kwaliteitsniveau het onderhoud van de openbare ruimte moet voldoen. De komende tijd zal er bij iedere herziening van betreffende beheerplannen aangegeven moeten worden in hoeverre de plannen dan voldoen aan de uitgangspunten van het Beeldkwaliteitsplan. Bij iedere herziening van een beheersplan zal hiermee rekening worden gehouden. Vandaar dat er bij iedere categorie tot dat moment “nog niet” vermeld is in de kolom “Herzien op niveau Beeldkwaliteitsplan”.

Deze paragraaf geeft voor de huidige beheerplannen een toelichting op de kwaliteit van kapitaalgoederen in relatie tot de begrotingsruimte die de beheerplannen vergen. Verder is vanaf de begroting 2015, in oktober 2014 aan u als raad aangeboden, een koppeling gemaakt met de voorzieningen of reserves die voor een aantal beheerplannen van toepassing zijn.

In zijn algemeenheid kan gezegd worden dat voor de vastgestelde beheerplannen de beschikbare middelen voldoende zijn voor de gehele looptijd van deze plannen en er geen sprake is van achterstallig onderhoud. Uitzondering hierop was het vastgestelde beheersplan Wegen voor het onderdeel rehabilitatie op de langere termijn. Zie hiervoor het onderdeel Wegen in deze paragraaf.

BBV wijziging 2017

Als gevolg van deze wijziging in de wetgeving is het niet meer toegestaan om investeringen met maatschappelijk nut in een keer ten laste te brengen van de voorziening. Deze moeten worden geactiveerd, waarbij de afschrijvingen ten laste van de voorziening komen.

Looptijd en herziening: verkort

In onderstaand overzicht wordt per beheerplan de planperiode en het jaar van herziening weergegeven:

Categorie	Beheerplan	Plan-periode	Planning volgens begroting	Realisatie planning herziening
Wegen	Beheersplan wegen	2015 t/m 2019	2019	2020
Kunstwerken	Beheersplan kunstwerken	2016 t/m 2020	2020	2020
Groen	Beheersplan bestaat uit 2 delen, te weten: -Openbaar groen binnen de kom (besluit 5-1-2010) -Beplanting bermen en sloten buitengebied (besluit 5-1-2010)	2017 t/m 2020 2010 t/m 2013	2020 2013	2021 2020
Openbare verlichting	Beheersplan Zeewolde verlicht	2018 t/m 2021	2021	2022

Categorie	Beheerplan	Plan- periode	Planning volgens begroting	Realisatie planning herziening
Speeltoestellen	Beheersplan Spelen	2017 t/m 2020	2020	2020
Gebouwen	Beheersplan gemeentelijke en onderwijsgebouwen	2019 t/m 2022	2022	2022
Riool	Verbreed gemeentelijk Rioleringsplan	2015 t/m 2021	2021	2021

Wegen

Categorie	Beheerplan	Planperiode	Voorziening / reserve	Herziening in	Onderdeel Beeld- kwaliteitsplan	Herzien op niveau Beeld- kwaliteitsplan
Wegen	Beheersplan wegen	2015 t/m 2019	Voorziening	2020 (*)	Ja	Ja
Voorziening	Dotatie	Onttrekking				
2021	2.465.952	1.432.300				

(*) Het vaststellen van de herziening van het beheerplan wegen stond gepland voor eind 2019. Vanwege de korte restlevensduur van met name de wegen in het buitengebied en de daarbij behorende problematiek, is dit uitgesteld naar september 2020 (ten tijde van het opmaken van deze begroting nog niet formeel besloten).

In november 2015 is het huidige beheerplan wegen 2015-2019 vastgesteld. Dit betreft zowel de wegen binnen als buiten de kom. Voor de verschillende wegen is een kwaliteitsniveau vastgesteld en er wordt qua normering aangesloten bij de landelijk daarvoor geldende normen.

Bij de vaststelling van het beheerplan is besloten om het financieringsvraagstuk met betrekking tot het opnemen van het geheel vernieuwen van asfaltwegen na afloop van de levensduur, rehabilitatie na 40 jaar, uit te werken in de aanloop naar de herziening in 2020.

Kunstwerken

Categorie	Beheerplan	Planperiode	Voorziening / reserve	Herziening in	Onderdeel Beeld- kwaliteitsplan	Herzien op niveau Beeld- kwaliteitsplan
Kunstwerken	Beheerplan kunstwerken	2016 t/m 2020	Voorziening	2020	Ja	Nog niet
Voorziening	Dotatie	Onttrekking				
2021	300.000	25.200				

Het beheerplan Kunstwerken is in 2015 vastgesteld. In 2020 wordt gewerkt aan de actualisering van het beheerplan. Deze wordt voor eind 2020 volgens planning aangeboden.

Groen

Categorie	Beheerplan	Planperiode	Voorziening / reserve	Herziening in	Onderdeel Beeld-kwaliteitsplan	Herzien op niveau Beeld-kwaliteitsplan
Groen	Beheerplan Openbaar groen binnen de kom	2017 t/m 2020	Geen	2021	Ja	Nee, inclusief invulling taakstelling
	Beheerplan Beplanting bermen en sloten buitengebied	2010 t/m 2013	Geen	2020	Ja	Nog niet

De gewenste beeldkwaliteit voor het openbare groen is in 2012 vastgelegd in een beeldkwaliteitsplan wat de basis is bij actualisatie van beheersplannen.

Openbaar groen binnen de kom

Als gevolg van het invullen van de taakstellingen uit het meerjarenperspectief en de op dit moment veranderende marktomstandigheden voor het gunstig kunnen doen van aanbestedingen, kan er niet meer op alle punten voldaan worden aan de uitgangspunten van het beeldkwaliteitsplan. Op het moment van besluitvorming, over de haalbaarheid van de taakstelling, waren de marktomstandigheden anders.

Beplanting buitengebied

Voor het buitengebied is een document opgesteld met als doel het vaststellen van een ruimtelijk en landschappelijk kader voor het opstellen van een groenplan Buitengebied Zeewolde (ter vaststelling aangeboden in de raadsvergadering van 23 februari 2017). Na vaststelling hiervan zal dit de basis worden van het op te stellen beheerplan in 2019. De herziening hiervan is verschoven naar 2020.

Openbare verlichting

Categorie	Beheersplan	Planperiode	Voorziening / reserve	Herziening in	Onderdeel Beeld-kwaliteitsplan	Herzien op niveau Beeld-kwaliteitsplan
Openbare verlichting	Beheersplan Zeewolde verlicht	2018 t/m 2021	Voorziening	2022	Ja	Ja
Voorziening	Dotatie	Onttrekking				
2021	177.000	177.000				

Het beheerplan Zeewolde verlicht is in 2018 vastgesteld en is de basis voor het planmatig onderhoud. Uitgangspunten voor dagelijks onderhoud, vervanging op termijn (van lichtmasten, armaturen en lampen) en aanwezige hoeveelheden zijn in dit plan beschreven.

Speeltoestellen

Categorie	Beheersplan	Planperiode	Voorziening / reserve	Herziening in	Onderdeel Beeld-kwaliteitsplan	Herzien op niveau Beeld-kwaliteitsplan
Speeltoestellen	Beheerplan Spelen	2017 t/m 2020	Geen	2020	Ja	Nog niet
Vervanging wordt voorzien in het Meerjaren investerings programma (MIP)						

Voor de speeltoestellen is in 2017 een beheersplan vastgesteld. In dit plan is naast de inventarisatie in aantal, soort en locatie tevens het onderhoudsniveau

aangegeven. De kwaliteit bij vervanging is van onderhoudsvrije materialen die bij de eerste aanschaf duurder zijn maar op de lange termijn per saldo minder exploitatiekosten opleveren. De nota Speelruimtebeleid die in 2014 is vastgesteld omvat het algemene beleid waarop het beheersplan bij actualisatie wordt afgestemd.

Gebouwen

Categorie	Beheersplan	Planperiode	Voorziening / reserve	Herziening in	Onderdeel Beeld-kwaliteitsplan	Herzien op niveau Beeld-kwaliteitsplan
Gebouwen	Beheerplan Gemeentelijke en onderwijsgebouwen	2019 t/m 2022	Beide	2022	Nee	N.v.t.
Voorziening	Dotatie	Onttrekking				
2021	120.000	104.038				
Reserve	Dotatie	Onttrekking				
2021	175.905	332.698				

Leidraad voor het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen is het in 2019 vastgestelde plan voor de onderhoudskosten openbare gebouwen voor de jaren 2019 tot en met 2022. Dit plan is de basis voor het jaarlijks in december vast te stellen werkplan voor het daaropvolgende jaar. In het werkplan worden per gebouw de in het betreffende jaar uit te voeren onderhoudswerkzaamheden beschreven. Nieuw is dat de jaarlijkse dotatie (van € 295.705) voor het beheer gebouwen gesplitst is in € 120.000 voor de onderhoudsvoorziening en € 175.905 voor de bestemmingsreserve kapitaallasten. Hiermee is er een onderscheid gemaakt tussen onderhoud en vervangingsinvesteringen en is daarmee conform BBV.

Riolering

Categorie	Beheersplan	Planperiode	Voorziening / reserve	Herziening in	Onderdeel Beeld-kwaliteitsplan	Herzien op niveau Beeld-kwaliteitsplan
Riool	Verbreed gemeentelijk Rioleringsplan	2015 t/m 2021	Voorziening	2021	Nee	N.v.t.
Voorziening	Dotatie	Onttrekking				
2021	443.000	820.073				
Egalisatie voorziening						
2021	0	61.976				

Het onderhoud is uitgevoerd conform het bij raadsbesluit van 30 oktober 2014 vastgestelde Gemeentelijk rioleringsplan 2015 – 2021. Het uitgangspunt van het GRP is, in lijn met het vigerende Waterplan, "Kwaliteit voor een goede prijs". De uitvoer van de taken is conform het voorgaande GRP opgedragen aan het waterschap. Zij realiseren deze prijs en kwaliteit door de taken op te splitsen en in hun (beheers)organisatie te beleggen.

Om schommelingen in het tarief door fluctuerende operationele lasten te voorkomen is in lijn met de BBV een egalisatievoorziening “Rioolheffing” ingericht. Het resultaat wordt jaarlijks aan deze voorziening toegevoegd of onttrokken.

Ten behoeve van de bekostiging van de renovatie en vervanging van de riolering (stelsels voor de afvoer van vuil-, hemel- en drainagewater) is een voorziening “Rioolheffing” ingesteld. De voorziening wordt jaarlijks, conform het GRP, met een vast bedrag aangevuld.

Integraal wijkbeheer (i.c. groot onderhoud en renovatie)

Een ander belangrijk aspect is het integraal wijkbeheer. Basis voor integraal wijkbeheer vormt de vastgestelde notitie uit 2007. Bij de vaststelling van de Nota reserves en voorzieningen in februari 2008 is hiervoor een bestemmingsreserve van € 5 miljoen gevormd.

In de jaren 2017 en 2018 is er een gedeelte van de wijk Zeewolde Noord aangepakt. In 2021 zal Zeewolde Waterbuurt aangepakt worden (voorbereiding 2020, uitvoering 2021). Groot onderhoud voor Trekkersveld I en II zal in 2020 voor het grootste gedeelte uitgevoerd worden met een mogelijke afronding in 2021.

Dekkingsreserves

De gemeente Zeewolde maakt gebruik van een dekkingsreserve voor een aantal investeringen met economisch nut. De omvang van deze reserve is voldoende om de gehele kapitaallast van de objecten op te vangen gedurende de gehele looptijd van het activum (de investering).

Opgemerkt is nog dat deze wijze van dekking van kapitaallasten met zich mee brengt dat aan de ene kant investeringen mogelijk worden gemaakt, aan de andere kant komen op de lange termijn geen middelen beschikbaar om het actief op enig moment te kunnen vervangen.

3.4 Financiering

Algemeen

De financieringsparagraaf geeft inzicht in de financieringspositie en de beheersing van de risico's die aanwezig kunnen zijn bij het aantrekken en/of uitzetten van financieringsmiddelen.

Het Treasurystatuut van de gemeente Zeewolde is vastgesteld in 2015. De doelstellingen en begrippen van de financieringsfunctie zijn geformuleerd als:

- tegen acceptabele condities een duurzame toegang krijgen tot de financiële markt en deze behouden;
- ongewenste financiële risico's tegengaan, zoals rente- en liquiditeitsrisico's;
- het rendement op de beschikbare liquide middelen optimaliseren;
- rentekosten van leningen minimaliseren.

Voor het kasbeheer en de inrichting van de organisatorische randvoorwaarden (administratieve organisatie) zijn ook spelregels opgenomen.

Risicobeheer

De uitvoering van de financieringsfunctie kan enkel de publieke taak dienen en het beheer van de middelen moet een voorzichtig karakter hebben. Dit zijn uitgangspunten die zijn opgenomen in de Wet financiering decentrale overheden (Fido). Het gemeentelijk beleid wordt dan ook gekenmerkt door een risicomijdende houding.

De gemeente bezit in enkele ondernemingen aandelen, waaronder Alliander en de BNG, vanuit de publieke taak (zie ook de paragraaf Verbonden partijen). Deze aandelen zijn in 1^e aanleg slechts beperkt verhandelbaar en mede afhankelijk van nationale ontwikkelingen.

De twee elementen binnen het risicobeheer zijn de kasgeldlimiet en de rente risiconorm.

Kasgeldlimiet

Het Rijk heeft regels gesteld aan hoe gemeenten en provincies hun geld en kapitaal beheren. Die regels staan in de Wet financiering decentrale overheden (Fido). Hoeveel geld gemeenten en provincies mogen lenen is afhankelijk van de lastenomvang van de begroting.

De kasgeldlimiet bepaalt hoeveel geld er geleend mag worden voor een periode van 1 jaar.

Jaarlijks wordt de kasgeldlimiet berekend over de totale begrotingsomvang per 1 januari van het betreffende begrotingsjaar. Voor 2021 bedraagt de kasgeldlimiet afgerond € 4,6 miljoen, dit is gelijk aan 8,5% van € 54.440.000,- (het totaal van de begrote lasten vóór bestemming).

Als de kasgeldlimiet structureel wordt overschreden is de gemeente verplicht om de vlottende financiering (korter dan 1 jaar) om te zetten in vaste financiering. In het kader van de Wet Fido ziet de provincie hier ook periodiek op toe.

	2021	2022	2023	2024
Omvang begroting (primo)	54.440	54.880	55.344	55.686
Toegestane kasgeldlimiet in procenten	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Toegestane kasgeldlimiet in bedrag	4.627	4.665	4.704	4.733

Voor het jaar 2021 en verder verwachten wij niet dat er korte financiering benodigd is en dat wij hiermee binnen de kasgeldlimiet zullen blijven.

Rente risiconorm

Inzicht in de vaste schuld op lange termijn wordt verkregen door berekening van de rente risiconorm. Deze is maximaal 20% van de totale begrotingsomvang. Concreet houdt dit in dat de gemeente ervoor moet zorgen dat in enig jaar niet meer dan 20% van de begrotingsomvang moet worden geherfinancierd. De norm is ingesteld om door een spreiding in looptijden van leningen een stabiele rentelast te bewerkstelligen.

Naar verwachting hoeft de gemeente Zeewolde in de jaren 2021-2024 geen langlopende leningen aan te trekken. Echter moet wel vermeld worden dat de financiering van de realisatie van het nieuwe sportcomplex Het Bakken in het kader van liquiditeit een risico vormt. De beschikbare liquiditeiten zullen doorlopend gemonitord worden.

Tabel Renterisiconorm (bedragen x € 1.000,-)

Variabelen Renterisico(norm)	2021	2022	2023	2024
(1) Rente herzieningen	0	0	0	0
(2) Aflossingen	0	0	0	0
(3) Renterisico (1+2)	0	0	0	0
(4) Renterisiconorm	10.888	10.976	11.069	11.137
(5a) Ruimte onder renterisiconorm (4>3)	10.888	10.976	11.069	11.137
(5b) Overschrijding renterisiconorm (3>4)				
Berekening Renterisiconorm				
(4a) Begrotingstotaal	54.440	54.880	55.344	55.686
(4b) Percentage regeling gemeente	20%	20%	20%	20%
(4) Renterisiconorm (4a*4b/100)	10.888	10.976	11.069	11.137

In de notitie rente 2017 geeft de commissie BBV advies m.b.t. het opnemen van het renteschema om het inzicht te vergroten in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening. Dit renteschema is in onderstaand schema weergegeven.

Renteschema 2021		
A. De externe rentelasten over de korte en lange financiering		€ 0
B. De externe rentebaten (idem)	-/-	€ 0
Saldo rentelasten en rentebaten		€ 0
C1. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	€ 0
C2. De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	€ 0
C3. De rentebaait van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/+	€ 0
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		€ 0
D1. Rente over eigen vermogen	+/+	€ 0
D2. Rente over voorzieningen	+/+	€ 0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		€ 0
E. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/-	€ 0
F. Renteresultaat op het taakveld Treasury		€ 0

Financieringspositie

De financieringspositie wordt bepaald aan de hand van de boekwaarde van de investeringen en de omvang van de reserves en voorzieningen bij aanvang van het begrotingsjaar. De toekomstige ontwikkeling van de financieringspositie is moeilijk te voorspellen. Dit hangt namelijk sterk af van de in de tijd wisselende omvang en realisatie van voorgenomen investeringen op grond van het Meerjareninvesteringsprogramma (MIP), en de groei of afname van de reservepositie.

Tabel Financieringspositie (bedragen x € 1.000,-)

Ultimo boekjaar	2021	2022	2023	2024
Financieringsbehoefte				
Boekwaarde vaste activa	47.069	51.709	49.977	48.280
Financieringsmiddelen				
Reserves	73.460	71.527	69.383	67.462
Voorzieningen	26.120	27.132	28.101	29.054
Financieringsoverschot (+) tekort (-)	52.511	46.950	47.507	48.236

Krediet- / debiteurenrisico

Met betrekking tot debiteuren die niet aan hun betalingsverplichtingen voldoen, is een actief invorderingsbeleid gevoerd. Op deze wijze worden de (financiële) risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid van een waardedaling van onze vorderingspositie op debiteuren voorkomen. In 2019 zijn oninbare vorderingen ten laste gebracht van de voorziening dubieuze debiteuren.

Saldo- en liquiditeiten beheer

Op basis van informatie uit de organisatie wordt de liquiditeiten prognose van de inkomende en uitgaande geldstromen op elkaar afgestemd. Per half jaar wordt inzicht verkregen in de liquiditeitsbehoefte. Bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is het betalingsverkeer geconcentreerd op basis van een overeenkomst geïntegreerde dienstverlening. Overtollige middelen vloeien naar de Schatkist.

Schatkistbankieren

Vanaf 2013 is vanuit het begrotingsakkoord 2013 bepaald, dat langdurig overtollige middelen alleen nog via het zogeheten Schatkistbankieren bij het Rijk is toegestaan. Voor Zeewolde is het plafondbedrag voor de gemeentelijke bankrekeningen berekend op € 408.300, dit is gelijk aan 0,75% van € 54.440.000,- (het totaal van de begrote lasten vóór bestemming). Er vindt dagelijks een automatische afoming plaats door de BNG aan de Schatkist. De gemeente kan wel vrijelijk weer over de middelen beschikken. Voor de gemeente Zeewolde is € 1.500.000 het per dag maximaal te muteren bedrag van de schatkist naar de gemeenterekening (de zogeheten intradaglimiet).

Administratieve organisatie

De uitgangspunten voor de administratieve organisatie zijn vastgelegd in het financieringsstatuut. Hierin is bovendien aangegeven wie waarvoor verantwoordelijk en bevoegd is op de diverse deelgebieden van de wet Fido.

3.5 Bedrijfsvoering

Algemeen

De interne bedrijfsvoering betreft het geheel en de wijze van inzet van de beschikbare middelen (personeel, automatisering, huisvesting en materieel) waarmee de door de gemeenteraad vastgestelde programma's gerealiseerd moeten worden. Het is een primaire verantwoordelijkheid van het college die in belangrijke mate aan de directie is gemandateerd.

Organisatie

De organisatie is ingericht op basis van een eenhoofdige leiding, de gemeentesecretaris/ algemeen directeur met daarbij een aantal basisteams waarin de reguliere taken worden uitgevoerd. Het uitgangspunt binnen deze teams is dat het reguliere werk goed wordt uitgevoerd, waarbij dienstbaarheid, oplossingsgerichtheid en nabijheid leidend zijn met als basisprincipe externe gerichtheid. De gemeente werkt voor de inwoners en de bedrijven en daar zijn de basisteams direct voor verantwoordelijk.

Daarnaast worden grotere opgaven opgepakt in opgave teams, waarvan de bezetting uit de basisteams komt. Deze opgaven zijn team – overschrijdend, vandaar dat deze teams separaat worden aangestuurd. Voor deze teams zijn opgave – regisseurs aangesteld, die in een apart basisteam worden ondergebracht. De hele ondersteuning/ bedrijfsvoering is sedert 2018 ondergebracht in Meerinzicht, maar werkt voor de gemeente Zeewolde. Deze afdeling zal actief participeren in de reguliere processen van de gemeente Zeewolde, maar ook in de verschillende opgave teams.

De sturing van de organisatie vindt plaats overeenkomstig het “Sturingsmodel gemeente Zeewolde”. Voor de komende jaren gelden 4 strategische keuzes:

1. Werken in het nieuwe organisatiemodel conform de vastgestelde visie en missie;
2. Doorgaan met het werken in regie en samenwerking, met name in het verband van Meerinzicht;
3. Roadmap 2020 (het voormalige E-Zeewolde+ i-NUP) en klantgerichtheid;
4. Investeren in personeel.

Organisatieontwikkeling

De organisatie is met ingang van 1 januari 2018 “gekrompen” en “gegroeid” in samenwerkingen. Dat heeft effecten voor de organisatie naast de invloed die uitgaat van algemene ontwikkelingen in de maatschappij en het publieke domein. Ontwikkelingen zijn er veel en volgen elkaar ook steeds sneller op. Dat stelt eisen aan bestuur en de organisatie. Wij zijn dan ook in 2018 gestart met een traject van organisatie ontwikkeling. Een ontwikkeling die de organisatie (meer) wendbaar maakt voor de opgaven die ons te wachten staan, aansluitend op de verdere uitwerking van “modern bestuur” en de “toekomstvisie Zeewolde 2040”. Op basis van deze uitgangspunten is een visie en missie geformuleerd voor de organisatie, en deze luidt: 'WIJ DOEN!'.

Doen staat voor: Dienstbaar, Oplossingsgericht, Extern georiënteerd en Nabij. De kernwaarden die wij in Zeewolde hanteren: vakmanschap, nieuwsgierig, flexibel, durf en respectvol. Per 1 januari 2021 gaat de nieuwe organisatiestructuur in. Dat betekent niet dat dan het traject van organisatie – ontwikkeling stopt, dat loopt nog een tijd door.

Samenwerking en regie

Doelstelling van samenwerking is het borgen van kwaliteit en continuïteit van dienstverlening tegen aanvaardbare kosten, waarbij op langere termijn sprake is van inverteerbaarheidseffecten.

Om hieraan invulling te geven is er een verbonden partij ontstaan waarin de gemeenten Zeewolde, Harderwijk en Ermelo in participeren: Meerinzicht. In 2015 is de eerste fase van Meerinzicht operationeel geworden. Voor de gemeente Zeewolde betekent dit dat de onderdelen Inkoop, Facilitaire Zaken, Belastingen, P&O en ICT functioneren onder de vlag van Meerinzicht. In 2017 ging de aandacht uit naar de onderdelen die in fase 2 zitten, zijnde Communicatie, Financiën, Juridische Zaken en Gegevensmanagement.

Daarnaast is vanaf 2015 binnen het Sociaal Domein samen gewerkt binnen EHZ (Ermelo, Harderwijk & Zeewolde) verband en binnen Flevoland. In 2016 is besloten om te komen tot één gemeenschappelijke regeling, waarin alle vormen van samenwerking tussen Harderwijk, Ermelo en Zeewolde worden ondergebracht, ook die van het Sociaal Domein. Dat voorkomt bestuurlijke drukte en maakt de aansturing eenduidig. De Sociale Dienst Veluwerand als zelfstandige gemeenschappelijke regeling is vervallen en is opgegaan in de brede gemeenschappelijke regeling Meerinzicht. In 2017 is de nieuwe gemeenschappelijke regeling in werking getreden met als onderdelen het domein Sociaal en domein Bedrijfsvoering. Per 1 januari 2018 is Meerinzicht volledig (domein Sociaal en domein Bedrijfsvoering) operationeel van start gegaan.

Voor de sturing op verbonden partijen - in toenemende mate van belang- en de daarbij horende logische taakverdeling en rolzuiverheid, is in Zeewolde het team B.D.O. in het leven geroepen. Binnen deze afdeling is het Bestuurssecretariaat ondergebracht, alsmede de Business controller, de opgave – regisseurs, de gemeentesecretaris, het opdrachtgeverschap jegens de verbonden partijen en de taak organisatieadvies. Deze afdeling zal in 2021 verder ontwikkeld worden en zal worden bemenst door medewerkers die voldoen aan de gevraagde competenties. Die competenties liggen met name op het gebied van het zijn van opdrachtgever jegens Meerinzicht (maar ook andere verbonden partijen) en het vermogen om te toetsen of de beoogde maatschappelijke effecten bereikt zijn en van daaruit vooruit te kijken naar mogelijke toekomstige scenario's.

Bedrijfsvoering

Digitalisering van documentenstromen (het zgn. zaakgericht werken) is mede noodzakelijk voor digitalisering van de dienstverlening. Dit meerjarige project heeft grote impact op de hele organisatie. In 2012 is het grootste gedeelte van de organisatie overgegaan op het zaakgericht werken en is de Midoffice ingevoerd. In 2018 is samen met Harderwijk, Ermelo en Meerinzicht een evaluatie uitgevoerd naar de invoering van de Midoffice. Daarbij is besloten dat in de gemeente Harderwijk eerst een pilot wordt uitgevoerd om te bekijken waar verbetermogelijkheden liggen bij de verdere implementatie van de Midoffice. In 2020 is de gemeente Zeewolde overgegaan op de behandelportalen van de Midoffice, waardoor de dienstverlening aan de inwoners en bedrijven verder kan worden verbeterd. In 2021 wordt de doorontwikkeling van digitale dienstverlening verder opgepakt binnen een gezamenlijk programma Dienstverlening van Ermelo, Harderwijk, Zeewolde en Meerinzicht.

Interbestuurlijk toezicht (IBT)

Interbestuurlijk toezicht (IBT) is een wettelijke taak van de provincie, waarbij zij toezicht houdt op de taakuitoefening door de gemeenten. Op 25 november 2014 heeft uw raad over dit onderwerp een presentatie gehad. U heeft toen als raad ingestemd met het, namens het college, ondertekenen van de overeenkomst door de burgemeester.

In 2018 is de wet landelijk geëvalueerd. Daarbij heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken de conclusie getrokken dat er niets gewijzigd gaat worden aan de bestaande praktijk van het Interbestuurlijk Toezicht. Dat houdt in dat er in 2019 een nieuw convenant is getekend tussen de gemeenten en de provincie. De provincie Flevoland en de zes gemeenten hebben in maart 2019 nieuwe afspraken gemaakt over de manier waarop provincie en gemeenten omgaan met het toezicht. Deze nieuwe Bestuursovereenkomst Interbestuurlijk Toezicht 2019 vervangt de eerdere bestuursovereenkomst IBT uit 2015.

In de bestuursovereenkomst zijn afspraken gemaakt over: - de uitgangspunten die voor het toezicht gelden. Het interbestuurlijk toezicht vindt plaats op basis van transparantie, begrip en vertrouwen; - de informatie die de gemeenten aanleveren aan de provincie; - de criteria waaraan de provincie toetst; - de intensiteit van het toezicht (hangt af van de prestaties). Het toezichtskader voor archeologie en monumenten wordt naar verwachting later ingevuld.

Op basis van de bestuursovereenkomst ontvangt de provincie jaarlijks de gegevens van gemeenten over hun uitvoering van taken op de genoemde domeinen. Op grond daarvan stelt de provincie een concept oordeel op, verifieert dit per domein in een ambtelijk overleg met de betrokken gemeente en delen het eindoordeel in een toezichtbrief aan het bestuur mee. Naar aanleiding daarvan bepaalt de provincie het toezichtregime voor die gemeenten op het betreffende terrein op maat. De mogelijke beoordeling door de provincie is per domein: » Groen: adequaat, dat wil zeggen voldoende tot goed; * Oranje: redelijk adequaat, dat wil zeggen voor verbetering vatbaar (met serieuze aandachtspunten); * Rood: niet adequaat, dat wil zeggen onvoldoende. In 2021 wordt het constructief overleg met de provincie over IBT voort gezet.

De bestuursovereenkomst IBT heeft betrekking op de naleving van wet- en regelgeving op de volgende domeinen, waarbij de provincie het toezichthoudend gezag is:

- *Ruimtelijke ordening en huisvesting*
- *Milieu*
- *Archief*
- *Monumenten en archeologie*
- *Financiën*
- *De vestiging van statushouders*

Roadmap 2020 (E-Zeewolde en NUP (Nationaal Uitvoeringsprogramma Dienstverlening en E-Overheid)

Verreweg de meeste onderdelen van het realisatieplan E-Zeewolde/iNUP zijn intussen uitgevoerd. Zeer recent is na een lange intensieve periode van voorbereiding het nieuwe zaakstelsel in gebruik genomen, in een gezamenlijk

traject met de gemeenten Harderwijk en Ermelo, en met Meerinzicht als ICT/I&A-partner.

Daarmee is het mogelijk geworden om inwoners digitaal zelf inzicht te geven in hun lopende zaken bij de gemeente via de Persoonlijke Internet Pagina, is er aansluiting mogelijk op de landelijke Berichtenbox van MijnOverheid, en kan er in de toekomst tweerichtingverkeer plaatsvinden via de website.

De website van de gemeente Zeewolde is voortdurend geoptimaliseerd en het gebruik van de digitale mogelijkheden om zaken te regelen is sterk toegenomen. De tevredenheid daarover wordt gemeten en is met een gewogen gemiddelde van 7,8 beoordeeld in 2018.

Landelijk gezien is het NUP beëindigd als officieel programma. Het is nu tijd om alle diensten te verbeteren en de eerste stappen zijn gezet richting één Generieke Digitale Infrastructuur (GDI). De financiering daarvan is nu op landelijk niveau geregeld voor een langere tijd. Nog niet bekend is wat dat concreet betekent voor individuele gemeenten.

VNG/KING is gestart met het programma Digitaal 2020 en in onderling overleg met onze samenwerkingspartners volgen we zoveel mogelijk de roadmap van Digitaal 2020. Wat opvalt is dat de doelen en plannen landelijk gezien regelmatig bijgesteld worden qua tijd en inhoud, waardoor het belangrijk is om de ontwikkelingen goed te volgen en keuzes te maken die passen bij de schaal van Zeewolde en de behoefte van inwoners en bedrijven.

Dienstverlening

Het college heeft het dienstverleningsconcept vastgesteld. Daarmee is een praktisch kader ontstaan voor externe gerichtheid van de organisatie waaronder de vorming van een Klant Contact Centrum. Door de steeds nauwere samenwerking tussen Harderwijk, Ermelo, Zeewolde en Meerinzicht is ook de samenwerking gegroeid op het gebied van dienstverlening aan de inwoners. Meerinzicht neemt daarin ook een pregnante plek in omdat daar de dienstverlening aan de inwoners van Zeewolde plaats vindt op het terrein van het Sociaal Domein. De 3 brongemeenten en Meerinzicht hebben een zogenoemde dienstverleningstafel geïntroduceerd, juist om gezamenlijk op te trekken op het gebied van dienstverlening aan de inwoners. In 2021 wordt de doorontwikkeling van digitale dienstverlening verder opgepakt binnen een gezamenlijk programma Dienstverlening van Ermelo, Harderwijk, Zeewolde en Meerinzicht.

De ervaringen met de zogenaamde Overijsselse methode voor de behandeling van bezwaarschriften zijn nog steeds positief: meer dan 45% van de bezwaarschriften kon in overeenstemming met de burger buiten de zitting worden afgedaan. Bijna 100% van de bezwaarschriften werd binnen de termijn afgehandeld. De werkwijze met de Overijsselse methode zal daarom worden voortgezet.

Personeel en organisatie

- Formatie/bezetting blijft hoge prioriteit houden. Het werkveld HRM uit Meerinzicht werkt hier nauw samen met de afdeling Financiën. Vanwege de mogelijk noodzakelijke ombuigingen wordt terughoudend in vacatures voorzien. Alleen indien wettelijke verplichtingen of directe dienstverlening aan inwoners/bedrijven/bestuur in het gedrang komen, worden vacatures vervuld. Criteria blijven kwaliteit, continuïteit en kostenbeheersing.

Bovendien wordt de gemeente Zeewolde geconfronteerd met een arbeidsmarkt die steeds meer een werknemers markt is geworden. Het wordt steeds moeilijker om gekwalificeerd personeel aan te trekken op de huidige arbeidsmarkt.

- De samenwerking binnen de gemeente Zeewolde is op een andere manier vorm gegeven omdat een aantal werkvelden over zijn gegaan naar het samenwerkingsverband Meerinzicht, ook binnen het Sociaal Domein.
- (Toekomstige) krapte op de arbeidsmarkt of grotere werkloosheid, vergrijzing, ontgroening en dergelijke zijn argumenten om aandacht te besteden aan mobiliteit. Dit gebeurt samen met buurgemeenten in de regio Noord West Veluwe en in Flevoland. Collegiale doorlening, detacheringen, interne uitwisseling van vacatures, het aantrekken van trainees en re-integratietrajecten zijn onderwerpen waarop successen worden geboekt.
- In 2016 is het Generatiepact ingevoerd in Zeewolde. Deze regeling biedt medewerkers van 60 jaar en ouder de gelegenheid maximaal 10 uur per week minder te gaan werken tegen het gedeeltelijk inleveren van salaris. De vrijkomende uren moeten dan worden ingezet om jongeren aan een baan te helpen. Inmiddels hebben zoveel medewerkers van deze regeling gebruik gemaakt, dat uit de vrijkomende middelen 1 jongere aan een baan is geholpen. Daarnaast is in 2018 gestart met de werving van een tweede functionaris die gedeeltelijk uit deze gelden wordt betaald. Inmiddels is met het Georganiseerd Overleg (GO) overeengekomen dat de regeling van het Generatiepact blijft bestaan tot en met 31 december 2021, onder dezelfde voorwaarden.
- In de digitale wereld wordt ook E-HRM steeds belangrijker. Fasegewijs wordt een HRM Portal (een programma waardoor medewerkers digitaal hun loonstrook kunnen ontvangen en digitaal mutaties kunnen worden afgedaan) van Centric geïmplementeerd.
- Op 1 januari 2020 is de Wet Normalisering Rechtspositieregelingen Ambtenaren (Wnra) in werking getreden. Vanaf dat moment geldt de cao gemeenten. Daarin is de rechtspositie geregeld voor alle ambtenaren van een gemeente. Het personeelsreglement bevat de regelingen die lokaal, via overleg met Ondernemingsraad of Georganiseerd Overleg tot stand zijn gekomen. Meerinzicht heeft een aansluitovereenkomst bij de VNG en volgt hierbij de afspraken. Dat wat aan regelingen is overeengekomen voor 1 januari 2020 is één op één over naar 2020 overgegaan.
- In 2019 is besloten om voor de invoering van de Wnra, de arbeidsvoorwaarden van de medewerkers van 4 organisaties te harmoniseren. Hiervoor worden, zowel bij de 3 gemeenten als bij Meerinzicht financiële middelen gereserveerd in de begrotingen. HRM heeft een personeelsreglement opgesteld waarbij er uitvoering is gegeven aan dit besluit. Er is inmiddels een geharmoniseerd personeelsreglement en er wordt nu in gezamenlijkheid gewerkt aan strategisch personeelsbeleid.
- In 2017 is een medewerkers - tevredenheidsonderzoek (MTO) gehouden onder alle medewerkers van de gemeente Zeewolde. Daaruit kwam naar voren dat de medewerkers graag bij de gemeente Zeewolde werken, zich er thuis voelen en ook vrienden en familie zouden aanraden om bij de gemeente Zeewolde te gaan werken. Grootste bezwaren die uit het onderzoek naar voren kwamen, waren het gebrek aan perspectief op persoonlijke ontwikkeling/ loopbaanmogelijkheden en de gehouden of te houden functioneringsgesprekken. De aanbevelingen uit dit MTO zijn

meegenomen bij de organisatie-doorontwikkeling. In de tweede helft van 2020 is een nieuw MTO uitgevoerd.

Ziekteverzuim

De organisatie streeft naar een ziektepercentage van 4,0%. In de voorgaande jaren lag het ziektepercentage net boven de 4,0%. In 2015 was het ziektepercentage 5,9%. Het ziektepercentage in 2016 was 4,6%. In 2018 is het ziektepercentage uitgekomen op 4,0% en in 2019 op 3,8 %. Uit gesprekken door leidinggevenden met medewerkers en met de bedrijfsarts blijkt dat de meeste verzuimsituaties verklaarbaar zijn. Langdurig en frequent verzuim zijn veelal niet werk gerelateerd. Verzuim is een terugkerend onderwerp in het Managementoverleg.

Informatieveiligheid

Informatieveiligheid is in de huidige digitale wereld van essentieel belang en niet vrijblijvend. Om deze reden is "Informatieveiligheid" opgenomen in ons collegeprogramma 2018-2022 en is er een verantwoordelijk portefeuillehouder voor dit onderwerp aangewezen.

De gemeente geeft informatiebeveiliging gestalte door een samenspel van techniek en de organisatie eromheen. In dat laatste onderdeel speelt de mens een belangrijk onderdeel. In 2016 is ook in het kader van informatieveiligheid aandacht besteed aan de nieuwe inrichting en beveiliging van het in 2017 opgeleverde gemeentehuis.

In de loop van 2014 heeft Zeewolde (en Meerinzicht) zich aangesloten bij de Informatie Beveiliging Dienst (IBD). De IBD is een onderdeel van de VNG. De IBD richt zich op bewustwording en concrete ondersteuning van gemeenten met als doel te helpen de informatiebeveiliging naar een hoger plan te tillen. De gemeente Zeewolde betreft bovenstaande producten bij haar strategie om de informatiebeveiliging zo optimaal mogelijk te maken en te houden.

Zeewolde deed in 2016 mee aan de ENSIA-pilot. ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) heeft tot doel het verantwoordingsproces over informatieveiligheid bij gemeenten verder te professionaliseren door het toezicht te bundelen en aan te sluiten op de gemeentelijke Planning&Control-cyclus. Hierdoor heeft het gemeentebestuur meer overzicht over de stand van zaken van de informatieveiligheid en kan het hier ook beter op sturen. De uitkomsten van de pilot waren positief en de ENSIA zelfevaluatie zal jaarlijks herhaald worden.

In het vierde kwartaal 2016 is in Meerinzicht verband een CISO aangesteld. CISO staat voor Chief Information Security Officer. Deze medewerker is voor de drie deelnemende gemeenten en Meerinzicht zelf verantwoordelijk voor het met een kritische blik kijken naar processen, houding en gedrag van mensen en waar nodig komen met aanbevelingen tot verbeteringen. In 2017 is ook de FG (de functionaris ter bescherming van de persoonsgegevens) bij Meerinzicht in dienst treden. Dit is ter uitvoering van de invoering op 25 mei 2018 van de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) als opvolger van de WBP (Wet Bescherming Persoonsgegevens). In de loop van 2018 is ook de privacy-officer (PO) namens Zeewolde en Ermelo binnen Meerinzicht geïntegreerd. In de loop van 2020 is geëvalueerd of er meer behoefte bestaat aan de functie van PO, die de handjes levert om het werk uit te voeren, of aan de functie van de FG. Beide functies zijn nu tijdelijk ingevuld, zodat in 2020/2021 eventuele aanpassingen

makkelijk realiseerbaar zijn. Overigens geldt ook hier dat de arbeidsmarkt voor dit soort functies krap is.

Eind 2017 heeft de gemeente Zeewolde een nulmeting uitgevoerd naar de kennis over informatieveiligheid bij de medewerkers die in Zeewolde werkzaam zijn. Dus niet alleen de medewerkers die in dienst zijn bij de gemeente Zeewolde maar ook de medewerkers die in dienst zijn van Meerinzicht maar die hun werkplek hebben in Zeewolde. Het aantal medewerkers dat deelnam aan de enquête was net voldoende om de resultaten representatief te kunnen laten zijn. De score in de enquête was uitstekend te noemen.

De bescherming van informatie gebeurt op twee vlakken. Enerzijds investeren we in technologie, dat is 20% inspanning met een resultaat van 80% van de bescherming. Aan de andere kant is de menselijke kant. Dat is 20% van de bescherming, maar kost 80% van de inspanning. Voor Zeewolde blijft het meer leren kennen wat informatieveiligheid inhoudt een belangrijk aandachtsgebied. Een E-learning applicatie is een goede manier waarmee iedereen te bereiken is met een meetbaar resultaat.

Daarnaast is door de gemeenten Harderwijk, Ermelo en Zeewolde en Meerinzicht een ISMS aangeschaft. ISMS staat voor information Security Management System. Het ISMS vormt de administratieve ondersteuning van de informatiebeveiligingsactiviteiten die de gemeenten en Meerinzicht ondernemen.

In 2020 zijn de volgende documenten vastgesteld:

- het strategische informatiebeveiligingsbeleid
- het technisch informatiebeveiligingsbeleid
- het incidentmanagementbeleid

3.6 Verbonden partijen

Algemeen

Het aangaan van banden met (verbonden) derde partijen komt altijd voort uit het publieke belang. Het is een manier om een bepaalde publieke taak uit te oefenen. Er is een veelheid van verbonden partijen, die verschillende rechtsvormen kunnen hebben, zoals:

- gemeenschappelijke regelingen;
- vennootschappen; Coöperaties
- stichtingen; verenigingen.

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft (artikel 1, aanhef en onder b. van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)¹).

Voor het inzicht van de raad is het van belang dat de relatie tussen verbonden partijen en het publieke belang, zoals geconcretiseerd in programma's, in hoofdlijnen wordt aangegeven. Dit is nog verder uitgewerkt in een wijziging van artikel 15 van het Besluit begroting en verantwoording (Staatscourant 267 van 25 juni 2013). Deze wijziging houdt onder meer in dat er meer financiële informatie zichtbaar moet zijn van verbonden partijen. Een aanvulling heeft hier op plaats gevonden door de wetwijziging BBV voor het begrotingsjaar 2017 voor Verbonden partijen uit april 2016.

Het lastige van verbonden partijen is dat de gemeente zowel bestuurder is als klant. Bovendien nemen vaak meerdere partijen deel aan de verbonden partij. De gemeente is dan niet de enige bestuurder en niet de enige klant, en moet dus haar bestuurlijke doelen en klantwensen afstemmen met die van andere deelnemers. Dit alles kan de aansturing complex maken. De voordelen van verbonden partijen zijn gelegen in het vergroten van de effectiviteit en efficiency en het verhogen van de kwaliteit (deskundigheid) en waarborgen van de continuïteit van de dienstverlening.

Visie gemeente op verbonden partijen

De gemeente Zeewolde probeert haar doelstellingen op een zo optimaal mogelijke wijze te realiseren. In een groot aantal gevallen is dit op eigen kracht mogelijk. Er zijn echter ook zaken waar het uit praktisch en bestuurlijk oogpunt beter is om dit gezamenlijk met derden te doen. Dit kunnen overheden, met name gemeenten en provincies zijn, maar soms ook niet-overheden. De gemeente Zeewolde heeft zich sinds 2004 ontwikkeld als een regiegemeente, waarbij steeds meer taken worden uitbesteed dan wel samenwerkingsverbanden worden aangegaan. Bij de regiewerkwijze gaat het om besturen op hoofdlijnen, waarbij op afstand aangestuurd wordt.

---

¹ Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) geeft als definitie: 'een verbonden partij [is] een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie onderscheidenlijk gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft.

Een financieel belang [is] een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Bestuurlijk belang [is] zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.'

Bij het samenwerken met andere overheden (gemeenten) hebben wij het vaak over gemeenschappelijke regelingen. Voor deelname aan gemeenschappelijke regelingen gelden de regels van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Deelname in het aandelenkapitaal van een aantal vennootschappen vloeit in hoofdzaak voort uit de (van oudsher) maatschappelijke belangen die worden (werden) nagestreefd. Ook kan de samenwerking gestalte krijgen door het aangaan van overeenkomsten. In dat geval is de gemeente in de regel geen bestuurder.

De meeste gemeenschappelijke regelingen hebben betrekking op de uitvoering van collegebevoegdheden. Dat betekent dat de colleges die regelingen treffen. De Wet gemeenschappelijke regelingen schrijft voor dat de raad eerst toestemming moet verlenen, voordat het college de regeling definitief kan treffen.

Ontwikkelingen

Gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen

Op 1 januari 2015 is de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) in werking getreden. De gewijzigde wet introduceert onder meer een nieuwe samenwerkingsvorm voor decentrale overheden: de bedrijfsvoeringsorganisatie. Dit is een samenwerkingsverband met rechtspersoonlijkheid. Anders dan bij een openbaar lichaam kent deze vorm een enkelvoudig bestuur. Deze vorm is alleen mogelijk bij samenwerking op het gebied van uitvoeringstaken.

Andere wijzigingen in de wet betreffen onder meer het versterken van de positie van het algemeen bestuur en het versterken van de invloed van deelnemende gemeenten op de begroting en de jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling. Dit komt onder meer terug in de ruimere termijnen voor de raden om hun zienswijze te geven op de ontwerpbegroting.

Als gevolg van deze gewijzigde Wet moeten de verschillende gemeenschappelijke regelingen worden aangepast. Per regeling zal bekeken worden of de nieuwe vorm van bedrijfsvoeringsorganisatie tot de mogelijkheden behoort. Voor sommige gemeenschappelijke regelingen is een bedrijfsvoeringsorganisatie niet mogelijk, omdat daar op grond van de wettelijke regeling een openbaar lichaam is voorgeschreven. Dit geldt onder meer voor de GGD en de Veiligheidsregio.

Inventarisatie verbonden partijen

Een overzicht van het aantal verbonden partijen is niet alleen van belang met betrekking tot de (gezamenlijke) uitvoering van beleidstaken maar ook om inzicht te hebben in het budgettaire beslag en de financiële risico's die de gemeente met een verbonden partij kan lopen.

Hieronder is een overzicht weergegeven van de aan Zeewolde verbonden partijen.

N.V. Alliander	Vestigingsplaats: Arnhem	
Rechtsvorm	N.V.	
Betrokken partijen	Aandeelhouders	
Zeggenschap	Stemming in aandeelhoudersvergaderingen	
Bestuurlijk belang	Via stemrecht op aandelen: 0,15%	
	Zeewolde heeft 205.377 aandelen van nominaal € 5, totaal 136.794.964 aandelen	
Doelstelling en openbaar belang	<p>Alliander verzorgt de distributie van gas en elektriciteit. In verband met liberalisering en privatisering volgens de Europese richtlijnen van de energiesector is splitsing in een productiebedrijf en een netwerkbedrijf noodzakelijk geweest. De aandelen van de gemeente Zeewolde zijn overgedragen aan het Zweedse bedrijf Vattenfall. Met de verkoop van de laatste aandelen in 2015 is N.V. Nuon geen verbonden partij meer.</p> <p>De gemeente heeft hiervoor een aandelenpakket van 0,15% in het aandelenkapitaal van het netwerkbedrijf Alliander gekregen, gelijk aan het aandeel in NUON.</p> <p>De gemeente kan door het zeer geringe aandelenpakket feitelijk zelf geen invloed uitoefenen op het functioneren van Alliander. Samenwerking is daarom gezocht (beleidsmatig en organisatorisch) via het NUON, Vitens, Alliander-platform (NUVAL).</p>	
Relatie met gemeentelijk programma	Programma 0	
Inwerkingtredingdatum	N.v.t.	
Financiële ratio's (x € 1 miljoen)		
	Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019
	Resultaat	334
	Eigen vermogen	4.129
	Vreemd vermogen	4.216
Jaarlijks dividend gemeente (x € 1.000)		
	Begroting 2021	75
Risico's	De dividenduitkering kan tegenvallen	
Kansen en ontwikkelingen	De energietransitie gaat gepaard met aanzienlijke uitdagingen voor Alliander. Dit leidt tot een grotere investeringsopgave en een forse teruggang in de dividenduitkeringen.	

Vitens N.V.	Vestigingsplaats: Zwolle												
Rechtsvorm	N.V.												
Betrokken partijen	Aandeelhouders												
Zeggenschap	Stemming in aandeelhoudersvergaderingen												
Bestuurlijk belang	Via stemrecht op aandelen: 1,70%												
Doelstelling en openbaar belang	<p>Zeewolde heeft 98.457 aandelen van nominaal € 1, totaal 5.777.247 aandelen</p> <p>Overal in ons land werden drinkwaterbedrijven opgezet. Uiteindelijk telde Nederland er zo'n 220. In de jaren daarna fuseerden steeds meer drinkwaterbedrijven, waarvan Vitens er één is (voorheen de Hydron). Vitens bestaat in haar huidige vorm sinds 2006 en richt zich op het maken van drinkwater.</p> <p>Doelen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Invloed op dienstverlening en tarieven - Rendement op aandelen en daarmee een duurzame belegging <p>De drinkwaterbedrijven mogen van de wetgever niet geprivatiseerd worden en dienen in overheidshanden te blijven. De aandeelhouders hebben, binnen de daarvoor geldende wettelijke bepalingen, relatief veel zeggenschap in de jaarlijkse vaststelling van de tarieven, de investeringen en de dividenduitkeringen. De aandeelhouders hebben tevens zeggenschap over het beloningsbeleid</p>												
Relatie met gemeentelijk programma	Programma 0												
Inwerkingtredingdatum	N.v.t.												
Financiële ratio's (x € 1 miljoen)	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Jaarrekening 2018</th> <th>Jaarrekening 2019</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Resultaat</td> <td>13</td> <td>11</td> </tr> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>533</td> <td>533</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>1.234</td> <td>1.293</td> </tr> </tbody> </table>		Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019	Resultaat	13	11	Eigen vermogen	533	533	Vreemd vermogen	1.234	1.293
	Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019											
Resultaat	13	11											
Eigen vermogen	533	533											
Vreemd vermogen	1.234	1.293											
Jaarlijks dividend gemeente (x € 1.000)	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Begroting 2021</th> <th>Nihil</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Begroting 2021	Nihil										
Begroting 2021	Nihil												
Risico's	De dividenduitkering kan tegenvallen. Over 2019 heeft Vitens geen dividend uitgekeerd. Het dividend voor 2021 en verder is bijgesteld naar nihil.												
Kansen en ontwikkelingen	Een belangrijk aandachtspunt voor Vitens zijn de (mogelijke) gevolgen voor de bedrijfsvoering als er vaker en langduriger sprake is van droogte. Dit leidt tot een grotere investeringsopgave en een aframing van de dividenduitkeringen naar nihil.												

BNG Bank N.V.	Vestigingsplaats: Den Haag	
Rechtsvorm	N.V.	
Betrokken partijen	Aandeelhouders	
Zeggenschap	Stemming in aandeelhoudersvergaderingen	
Bestuurlijk belang	Via stemrecht op aandelen: 0,00014%	
Doelstelling en openbaar belang	Zeewolde heeft 78 aandelen van nominaal € 2,50, totaal 55.690.720 aandelen	
	De BNG Bank is in 1914 opgericht door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (onder de naam "Gemeentelijke Kredietbank"). De bank is een structuurvenootschap. Klanten van BNG Bank zijn overwegend overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en openbaar nut. BNG Bank biedt financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, advies, betalingsverkeer, elektronisch bankieren en vermogensbeheer. Ook participeert de bank in publiek-private samenwerking. Verreweg het grootste deel van de kredietverlening van de bank is kredietrisicovrij, omdat deze aan of onder garantie van overheden plaatsvindt.	
	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecificeerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.	
Relatie met gemeentelijk programma	Programma 0	
Inwerkingtredingsdatum	N.v.t.	
Financiële ratio's (x € 1 miljoen)	Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019
	Resultaat	163
	Eigen vermogen	4.887
	Vreemd vermogen	132.502
Jaarlijkse dividend gemeente (x € 1.000)	Begroting 2021	n.v.t.
Risico's	De gemeente Zeewolde ontvangt een verwaarloosbaar dividend (weergegeven als "n.v.t.")	
	Als gevolg van Corona wordt de uitbetaling van het dividend 2019 vooralsnog uitgesteld tot 1 oktober 2020 en mogelijk zelfs geschrapt, omdat de effecten van Corona ook voelbaar zijn/worden voor de bankensector.	
Kansen en ontwikkelingen		

N.V. Huisvuilcentrale Alkmaar (HVC)		Vestigingsplaats: Alkmaar	
Rechtsvorm	N.V.		
Betrokken partijen	Aandeelhouders		
Zeggenschap	Stemming in aandeelhoudersvergaderingen		
Bestuurlijk belang	Via stemrecht op aandelen: 0,69%		
Doelstelling en openbaar belang	Zeewolde heeft 20 aandelen van nominaal € 1, totaal 2.914 aandelen		
Relatie met gemeentelijk programma	HVC is een nutsbedrijf gericht op hergebruik van grondstoffen en verduurzaming van de energiehuishouding		
Inwerkingtredingsdatum	Programma 7		
Financiële ratio's (x € 1 miljoen)	Jaarrekening 2018		Jaarrekening 2019
	Resultaat	13,3	10,1
	Eigen vermogen	116	127
	Vreemd vermogen	856	870
Jaarlijkse dividend gemeente (x € 1.000)	Begroting 2021		n.v.t.
Risico's	<p>De vervangingsinvesteringen continueren de komende jaren op hetzelfde niveau terwijl de investeringen als gevolg van de ambities voor de energietransitie (ontwikkelingen zon-energie en "van gas los") de komende jaren eerder toenemen dan afnemen. Hiermee komt de financiële lange termijn doelstelling, die erop neerkomt dat HVC zich ten doel heeft gesteld in 2024 een solvabiliteit te hebben van meer dan 25 procent, die ruimte geeft voor een financieringsstructuur waarbij garantiestelling door aandeelhouders een optie is en geen verplichting, in het gedrang.</p> <p>De verbrandingsbelasting, de prijsprikkel van het rijk, zal naar verwachting vaker ingezet worden om vergroening en CO2-reductie te bevorderen. Betere prestatie op afvalscheiding zorgt hooguit voor minder meerkosten.</p> <p>De huidige DVO met HVC loopt af in 2021. Het tarief van de dienstverlening zal vanaf 2022, bij een continuering met HVC, naar verwachting stijgen.</p>		
Kansen en ontwikkelingen	<p>De missie van HVC is actueler dan ooit: het maximale doen om te zorgen dat zoveel mogelijk afval wordt hergebruikt en een stevige impuls geven om te zorgen dat we van fossiele energie af gaan en naar duurzame energie overstappen.</p> <p>Financiële uitgangspunten zijn onverminderd het terugbrengen van het risico van afvalverbranding door daar robuust op af te schrijven en het blijven inzetten op het weerbaarder maken van HVC door de opbouw van eigen vermogen. Doel is om rendabele investeringen mogelijk te maken in hergebruik, maar vooral in duurzame energie en warmte en dat alle afzonderlijke activiteiten: inzameling, recycling en verwerking van afval en duurzame energie en warmte, zelfstandig bijdragen aan het financiële resultaat van HVC.</p>		

Coöperatie Gastvrije Randmeren		Vestigingsplaats: Harderwijk	
Rechtsvorm	Coöperatie		
Betrokken partijen Zeggenschap	Gemeenten		
	Elk lid heeft het recht tot het uitbrengen van het aantal stemmen in de Algemene Ledenvergadering gelijk aan het aantal volledige eenheden dat zij heeft gestort op de ledenrekening als jaarlijkse bijdrage, met een maximum van drie (3)		
Bestuurlijk belang	Zestien gemeenten zijn lid van de gebiedscoöperatie Gastvrije Randmeren. De gemeente Zeewolde heeft zitting in de Algemene Ledenvergadering, het hoogste orgaan van de coöperatie. Wethouder de Jonge is door de Algemene Vergadering benoemd tot voorzitter van het bestuur van de Coöperatie.		
Doelstelling en openbaar belang	De Coöperatie heeft ten doel het bewerkstelligen van samenwerking tussen de Coöperatie en haar leden op het werkgebied van de Coöperatie en het voorzien in de stoffelijke behoeften van de leden van de Coöperatie door het sluiten van overeenkomsten van opdracht met de leden of derden ter zake van het bedrijf dat door de Coöperatie wordt uitgeoefend ten behoeve van de leden op gebied van beheer en onderhoud van natuur en recreatievoorzieningen binnen de Veluwerandmeren, de Zuidelijke- en Noordelijke randmeren en binnen het IJsselmeergebied		
Relatie met gemeentelijk programma	Programma 5		
Inwerkingtredingsdatum	21 november 2013		
Financiële ratio's (x1.000)		Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019* (*op basis concept, definitieve besluitvorming in september 2020)
	Resultaat	-784	-44
	Eigen vermogen	14.116	13.845
	Vreemd vermogen	138	339
Jaarlijkse bijdrage gemeente (x.1000)	Begroting 2021	29	
Risico's			
Kansen en ontwikkelingen	Er wordt op dit moment uitgegaan van de reguliere indexering m.b.t. de gemeentelijke bijdrage aan coöperatie Gastvrije Randmeren.		

GGD Flevoland		Vestigingsplaats: Lelystad	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)		
Betrokken partijen	De gemeenten Almere, Dronten, Lelystad, Noordoostpolder, Urk, Zeewolde (alle gemeenten in de provincie Flevoland)		
Zeggenschap	Bij reguliere besluiten: 1 van de 6 stemmen = 16,67%		
Bestuurlijk belang	Bij begroting: 1 van de 6 stemmen = 16,67%		
Doelstelling en openbaar belang	Vertegenwoordiging in het bestuur		
	<ul style="list-style-type: none"> • Beleidsadvisering en uitvoering Wet Publieke Gezondheid • Beleidsadvisering en uitvoering Jeugdgezondheidszorg (preventie) en Algemene Gezondheidszorg (preventie): gericht op het verkleinen en voorkomen van gezondheidsachterstanden • Beleidsadvisering en (coördinatie) uitvoering bij rampen en crises • Infectieziekten bestrijding w.o. inzet bij uitbraken en pandemieën zoals COVID-2019 		
Relatie met gemeentelijk programma	Programma 7		
Inwerkingtredingsdatum	1 januari 2008, herziene versie: augustus 2016		
Financiële ratio's (x € 1.000)		Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019
	Resultaat	-203	-203
	Eigen vermogen	5.978	6.973
	Vreemd vermogen	9.859	11.365
Jaarlijkse bijdrage gemeente (x € 1.000)		Begroting 2021	503
Risico's	<p>De jaarbijdrage aan de GGD (voor de openbare gezondheidszorg) wordt bepaald op basis van een vast bedrag per inwoner</p> <p>Hogere bijdrage aan een gemeenschappelijke regeling. Een bijdrage aan een gemeenschappelijke regeling is een zogenoemde verplichte uitgave. Deelnemende gemeenten zijn verplicht hun aandeel in de vastgestelde begroting van de gemeenschappelijke regeling in hun eigen begroting op te nemen.</p> <p>Sinds de begroting voor 2019 neemt de GGD standaard een uitgebreide risicoparagraaf op. Deze transparantie maakt het ook voor de gemeente(n) mogelijk om risico's beter in beeld te houden. Een langjarig risico is dat de begroting van de GGD grotendeels uit markttaken bestaat, die niet door de gemeenten gefinancierd worden. Bij onverhoopte afname van deze markttaken staat de instandhouding van de GGD Flevoland onder druk en is inkrimping noodzakelijk. De reële kans dat dit risico zich voordoet is echter laag. Het eigen vermogen van de GGD Flevoland is voldoende om tegenvallers op te vangen. Voor de gemeente brengt de verplichte deelname aan de GGD Flevoland geen substantiële risico's met zich mee.</p> <p>In 2020 is het transparant maken van de risico's op slag vele malen moeilijker geworden door het uitbreken van de COVID-19 pandemie. De GGD Flevoland voert een grote hoeveelheid extra taken en werkzaamheden uit bij de bestrijding ervan, onder een crisisbewind, zonder dat van te voren is afgesproken wie daarvoor de (meer)kosten draagt.</p> <p>Hiermee is een tweeledig risico verbonden, op twee niveaus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Intern: GGD heeft onvoldoende extra kosten COVID per hoofdonderdeel duidelijk gemaakt, waardoor onvoldoende kosten opgevoerd worden voor de compensatie door het RIJK. 2) Extern: Rijk compenseert niet alle kosten, ondanks wat inzichtelijk is gemaakt. 		
Kansen en ontwikkelingen	De samenwerking tussen de Veiligheidsregio's raakt slechts in zeer beperkte mate de GGD, namelijk alleen het onderdeel GHOR (Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio) voor wat betreft ICT. Het samengaan van GGD-en is niet aan de orde. De risico's hiervan voor de GGD zijn derhalve zeer gering. Voor de bedrijfsvoeringstaak i.r.t. twee ambulancediensten is een Samenwerkingsovereenkomst gesloten.		

Veiligheidsregio Flevoland		Vestigingsplaats: Lelystad	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (Openbaar lichaam)		
Betrokken partijen	De gemeenten Almere, Dronten, Lelystad, Noordoostpolder, Urk, Zeewolde		
Zeggenschap	Bij reguliere besluiten: 1 van de 6 stemmen = 16,67%		
	De leden van het Algemeen bestuur hebben in de vergadering ieder één stem (totaal 6). Het Dagelijks bestuur wordt gevormd door 3 leden en deze hebben geen stemrecht.		
	Bij begroting: 1 van de 20 stemmen = 5 %		
	Voor het nemen van een besluit voor begroting en rekening wordt de volgende stemverdeling (totaal 20) toegepast:		
	Almere; 9 stemmen, Dronten: 2 stemmen, Lelystad: 5 stemmen, Noordoostpolder; 2 stemmen, Urk: 1 stem en Zeewolde; 1 stem		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in het bestuur		
Doelstelling en openbaar belang	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeenschappelijke meldkamer • Rampenbestrijding, crisisbeheersing en bevolkingszorg • Brandweezorg en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen 		
Relatie met gemeentelijk programma	Programma 1		
Inwerkingtredingsdatum	1 januari 2008		
Financiële ratio's (x € 1.000)		Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019
	Resultaat	653	39
	Eigen vermogen	9.338	9.773
	Vreemd vermogen	6.186	10.836
Jaarlijkse bijdrage gemeente (x € 1.000)		Begroting 2021	1.620
Risico's	Hogere bijdrage aan een gemeenschappelijke regeling. Een bijdrage aan een gemeenschappelijke regeling is een zogenoemde verplichte uitgave. Deelnemende gemeenten zijn verplicht hun aandeel in de vastgestelde begroting van de gemeenschappelijke regeling in hun eigen begroting op te nemen.		
Kansen en ontwikkelingen	Het resultaat van 2019 ligt nagenoeg in lijn met de gewijzigde begroting van 2019. De jaarrekening sluit met een positief resultaat van € 39.082. Naar aanleiding van het rapport 'Doorontwikkeling Veiligheidsregio Flevoland' heeft medio 2020 besluitvorming plaatsgevonden over een wijziging van de kostenverdeelsleutel, gebaseerd op de uitkering vanuit het gemeentefonds. Dit betekent voor de gemeente Zeewolde, in stappen van 5 jaar een verhoging van de bijdrage. Na het niet honoreren van de zienswijze is de aanpassing van de verdeelsleutel als geschil voorgelegd aan de geschillencommissie.		

Het Flevolands Archief		Vestigingsplaats: Lelystad	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)		
Betrokken partijen	De gemeenten Dronten, Lelystad, Urk en Zeewolde, het Waterschap Zuiderzeeland, de Provincie Flevoland en het Rijk		
Zeggenschap	Bij reguliere besluiten: 1 van de 7 stemmen = 14,29%		
Bestuurlijk belang	Bij begroting: 1 van de 7 stemmen = 14,29%		
Doelstelling en openbaar belang	Vertegenwoordiging in het bestuur		
Relatie met gemeentelijk programma	<ul style="list-style-type: none"> • Beheer goedgekeurde archiefbewaarplaats • Overgedragen archieven in goede, geordende en toegankelijke staat houden • (Mee)ontwikkelen en onderhouden van een E-Depot 		
Inwerkingtredingsdatum	Programma 0		
	1 februari 2004, archief activiteiten afgesplitst van de voormalige GR Erfgoedcentrum per 23 maart 2017		
Financiële ratio's (x € 1.000)		Jaarrekening 2019	begroting 2021
	Resultaat	485	
	Eigen vermogen	388	460
	Vreemd vermogen	112	100
Jaarlijkse bijdrage gemeente (x € 1.000)			
	Begroting 2021		50
Risico's	Hogere bijdrage aan een gemeenschappelijke regeling. Een bijdrage aan een gemeenschappelijke regeling is een zogenoemde verplichte uitgave. Deelnemende gemeenten zijn verplicht hun aandeel in de vastgestelde begroting van de gemeenschappelijke regeling in hun eigen begroting op te nemen.		
Kansen en ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none"> • In december 2018 is Het Flevolands Archief (HFA) als laatste Regionaal Historisch Centrum aangesloten op het E-depot van het Nationaal Archief. Dat betekent dat ook het e-depot van de gemeente Zeewolde te zijner tijd ondergebracht zal worden in het e-depot van HFA. In 2020 zal de inventarisatie opgestart worden. • In de begroting 2021 zijn de kosten voor aansluiting op het E-depot nog niet opgenomen. Hiervoor zal te zijner tijd separate advisering plaats vinden. 		

Omgevingsdienst Flevoland & Gooi- en Vechtstreek (OFGV)		Vestigingsplaats: Lelystad	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)		
Betrokken partijen	15 deelnemende gemeenten		
Zeggenschap	Bij reguliere besluiten: 1 van de 15 stemmen = 6,67%		
	Bij begroting: 1 van de 15 stemmen = 6,67%		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in het bestuur		
Doelstelling en openbaar belang	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeren van vergunningverlening • Toezicht op milieutaken • Handhaving van milieutaken 		
Relatie met gemeentelijk programma	Programma 7		
Inwerkingtreedingsdatum	26 april 2012		
Financiële ratio's (x € 1.000)		Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019
	Resultaat	335	640
	Eigen vermogen	1.563	1.520
	Vreemd vermogen	4.434	4.954
Jaarlijkse bijdrage gemeente (x € 1.000)			
	Begroting 2021	651	
Risico's	Hogere bijdrage aan een Gemeenschappelijke Regeling. Een bijdrage aan een Gemeenschappelijke Regeling is een zogenoemde verplichte uitgave. Deelnemende gemeenten zijn verplicht hun aandeel in de vastgestelde begroting van de gemeenschappelijke regeling in hun eigen begroting op te nemen.		
Kansen en ontwikkelingen	Specifieke ontwikkeling is een uitbreiding/intensivering van energiebesparingsverplichting voor bedrijven. Logischerwijs zou dit moeten leiden tot een uitbreiding van de taakomvang van de OFGV als toezichhoudende/handhavende instantie van deze nieuwe verplichtingen.		

Meerinzicht		Vestigingsplaats: Ermelo	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (bedrijfsvoeringsorganisatie)		
Betrokken partijen	De gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde		
Zeggenschap	Bij reguliere besluiten: 1 van de 3 stemmen = 33,33%		
	Bij begroting: 1 van de 3 stemmen = 33,33%		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in het bestuur		
Doelstelling en openbaar belang	<p>Meerinzicht is een samenwerkingsverband op het gebied van uitvoeringstaken op het gebied van de bedrijfsvoering en het Sociaal Domein voor de gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde.</p> <p>Het betreft de volgende uitvoeringstaken t.a.v. de bedrijfsvoering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informatisering en automatisering • Personeel en organisatie (HRM) • Facilitaire zaken/documentaire informatievoorziening/ gebouwbeheer/inkoop • Belastingen, daaronder begrepen de heffing en invordering • Financiën • Juridische zaken • Communicatie • Geo-informatie <p>Het betreft de volgende uitvoeringstaken t.a.v. het Sociaal Domein:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Participatiewet • WMO • Jeugdwet • Inkomensondersteuning • Leerlingzaken • Sociale recherche 		
Relatie met gemeentelijk programma	Programma 0		
Inwerkingtredingsdatum	<ul style="list-style-type: none"> • 1 januari 2015 voor fase 1 Bedrijfsvoering • 1 januari 2018 voor fase 2 Bedrijfsvoering en domein Sociaal 		
Financiële ratio's (x € 1.000)		Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019
	Resultaat	-601	-206
	Eigen vermogen	Geen	Geen
	Vreemd vermogen	29.505	20.874
Jaarlijkse bijdrage gemeente (x € 1.000)	Begroting 2021	9.133	
Risico's	<p>De wettelijke regelingen op het gebied van het sociaal domein, die Meerinzicht ten behoeve van Zeewolde uitvoert, zijn zogenoemde open einde regelingen.</p> <p>Hogere bijdrage aan een gemeenschappelijke regeling. Een bijdrage aan een gemeenschappelijke regeling is een zogenoemde verplichte uitgave. Deelnemende gemeenten zijn verplicht hun aandeel in de vastgestelde begroting van de gemeenschappelijke regeling in hun eigen begroting op te nemen.</p>		
Kansen en ontwikkelingen			

Gebiedsontwikkeling Oosterwold		Vestigingsplaats: Almere	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (Centrumgemeenteconstructie: Almere)		
Betrokken partijen	Het Rijksvastgoed Bedrijf (RVB), de provincie Flevoland, het Waterschap Zuiderzeeland en de gemeenten Almere en Zeewolde		
Zeggenschap	1/3 Rijksvastgoed Bedrijf, 1/3 gemeente Almere, 1/3 gemeente Zeewolde		
Bestuurlijk belang	Deelname door de portefeuillehouder aan het intergemeentelijk overleg. Dit is het periodieke overleg tussen de portefeuillehouders ruimtelijke ordening van de gemeenten Almere en Zeewolde		
Doelstelling en openbaar belang	Uitvoering geven aan de gebiedsontwikkeling Oosterwold		
Relatie met gemeentelijk programma	Programma 8		
Inwerkingtredingsdatum	1 januari 2014		
Financiële ratio's		Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019
	Resultaat	n.v.t.	n.v.t.
	Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
Jaarlijkse bijdrage gemeente (x € 1.000)	Begroting 2020		n.v.t.
	Gebiedsontwikkeling Oosterwold stelt geen jaarlijkse begroting en jaarstukken vast		
Risico's	In de Uitvoeringsregeling Oosterwold is afgesproken dat de deelnemende partijen de kosten voor de Gemeenschappelijke Regeling Oosterwold voorfinancieren. De voorfinanciering wordt terugbetaald uit het kostenverhaal Oosterwold en vindt gefaseerd plaats op basis van de inkomsten van het kostenverhaal. Er bestaat een risico dat de voorfinanciering niet gedekt wordt door kostenverhaal		
Kansen en ontwikkelingen	Er is inmiddels een raming opgesteld waarin is opgenomen in welke jaren de voorfinanciering zal worden terugbetaald. Deze bedragen zijn opgenomen binnen de begroting.		

Centrumregeling Sociaal Domein Flevoland		Vestigingsplaats: Almere	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (Centrumgemeenteconstructie: Almere)		
Betrokken partijen	De gemeenten Almere, Dronten, Lelystad, Noordoostpolder, Urk, Zeewolde		
Zeggenschap	Bij reguliere besluiten: 1 van de 6 stemmen = 16,67%		
	Bij begroting: 1 van de 6 stemmen = 16,67%		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in het bestuur		
Doelstelling en openbaar belang	Regionale samenwerking op het gebied van Jeugd en WMO. De samenwerking richt zich op de inkoop of subsidiëring van: <ul style="list-style-type: none"> • residentiële (24-uurs) zorg en crisisopvang • pleegzorg • gesloten jeugdzorg (jeugdzorg plus) • jeugdreclasseringsmaatregelen • jeugdbeschermingsmaatregelen • zeer gespecialiseerde dagbehandeling • jeugd GGZ: specialistische GGZ 		
Relatie met gemeentelijk programma	Programma 6		
Inwerkingtredingsdatum	1 januari 2015		
Financiële ratio's		Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019
	Resultaat	n.v.t.	n.v.t.
	Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
Jaarlijkse bijdrage gemeente			
	Begroting 2021	n.v.t.	
Risico's	De jaarlijkse bijdrage maakt onderdeel uit van de reguliere gemeentelijke begroting. Jaarlijks wordt er financieel afgerekend met de deelnemers. De centrumregeling Sociaal Domein Flevoland geeft voornamelijk uitvoering aan de Jeugdwet (zie hierboven). Het betreft hier ook een open einde regeling (zorg kan in principe niet geweigerd worden om financiële redenen).		
Kansen en ontwikkelingen	Een ontwikkeling voor de komende jaren is de mogelijke decentralisatie van de taak beschermd wonen van de centrumgemeente naar de individuele gemeente.		

Overige deelnemingen

Voorts heeft de gemeente een deelneming in het Appa-fonds van BNG, bedoeld voor de pensioenopbouw van politieke ambtsdragers. Dit betreffen geen aandelen, maar participatiebewijzen, waarbij er geen bestuurlijke invloed (stemrecht) is. Om die reden is deze deelneming niet in het overzicht tabel Financieel overzicht verbonden partijen opgenomen.

3.7 Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

Vanaf het ontstaan van de gemeente in 1984 bezit Zeewolde, door de overdracht vanuit de Rijksdienst voor IJsselmeerpolders, grond voor de ontwikkeling van woningbouwlocaties, werklocaties en voorzieningen. De gemeente nam hierbij als vanzelfsprekend een actieve rol in. Nieuwe gronden werden aangekocht, ontwikkeld en uitgegeven.

Door de economische crisis kwam actief grondbeleid landelijk ter discussie te staan. Sommige gemeenten werden genoodzaakt om de waarde van hun grondpositie af te boeken met alle financiële gevolgen van dien. Andere gemeenten, waaronder Zeewolde, liepen flinke vertraging op in de ontwikkeling van gronden. Dit leidde tot de invoering van nieuwe wetgeving waarin de actieve rol van gemeenten werd afgebakend.

Binnen Zeewolde leidde dit tot heroverweging van haar gemeentelijke rol waarin met name de vanzelfsprekendheid van actief grondbeleid werd herzien. In de nota Grondbeleid 2014 werd dit als volgt verwoord:

- Voor bestaande projecten/ontwikkellocaties en locaties die al in eigendom zijn van de gemeente is/blijft actief grondbeleid het uitgangspunt.
- Voor nieuwe projecten/ontwikkellocaties heeft facilitair grondbeleid de voorkeur, maar zal een besluit genomen worden over de gemeentelijke rol en het te voeren grondbeleid op basis van diverse aspecten.

Grondexploitatieberekeningen (grex)

Een grex geeft een gedetailleerd beeld van de diverse kosten en opbrengsten die zich voordoen bij de ontwikkeling van een locatie. Er wordt aangegeven welke kosten en opbrengsten al zijn gemaakt (boekwaarde) en wat de resterende begrote kosten en opbrengsten zijn, verdeeld over de verdere looptijd van de grex (faseren).

Een grex wordt ieder jaar bijgesteld. Binnen de gemeente Zeewolde wordt hierbij onderscheid gemaakt tussen herzieningen en actualisaties. Een herziening wordt tenminste tweejaarlijks opgesteld en bevat een beoordeling van eenheden, eenheidsprijzen en stedenbouwkundig ontwerp. In het jaar waarin geen herziening staat gepland, vindt een actualisatie plaats. Hierbij worden de actuele vastgestelde grondprijzen ingevoerd waarna de boekwaarde wordt geactualiseerd en de nog te maken kosten en opbrengsten opnieuw over de resterende looptijd worden gefaseerd.

Een herziening wordt ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad. Actualisaties worden vastgesteld door het college en ter informatie voorgelegd aan de raadscommissie.

Rekenparameters

In een grex worden de kosten en opbrengsten nominaal geraamd (vast prijspeil) en vervolgens over de resterende looptijd gefaseerd. Doordat fasering nagenoeg altijd over meerdere jaren gaat, heeft een grex te maken met factoren als rente en inflatie. Rekenparameters geven deze factoren weer.

In de vigerende grexen worden de volgende parameters gehanteerd:

Kostenparameter 2%

Opbrengstenparameter 1%

Renteparameter 0%

Boekwaarde

In onderstaande tabel wordt de begrote boekwaarde per 31 december 2021 weergegeven van de ontwikkellocaties, getotaliseerd op hoofdniveau. Deze tabel is een afgeleide van de vastgestelde grexen 2019, tussentijds genomen winst buiten beschouwing gelaten.

Ontwikkellocaties	Begrote Boekwaarde 31-12-2020	Begrote Kosten 2021	Begrote Opbrengsten 2021	Begrote Boekwaarde 31-12-2021
Woningbouwgebieden	27.788.531	6.068.742	8.456.289	25.400.984
Bedrijventerreinen	-/- 3.509.094	748.988	4.100.751	-/- 6.860.857
Centra	-/- 5.518.570	674.826	0	-/- 4.843.745
Totaal	18.760.866	7.492.556	12.557.041	13.696.382

NB: Boekwaarde -/- betekent per saldo meer gerealiseerde opbrengsten dan kosten.

Er vinden gedurende een jaar diverse herzieningen en actualisaties van de grexen plaats waardoor de begrote kosten en opbrengsten zullen wijzigen. Daarnaast zullen de werkelijke kosten en opbrengsten altijd verschillen van de raming.

Ontwikkeling locaties

De verwachte ontwikkeling van de verschillende locaties in 2021 wordt in onderstaande tabel weergegeven op basis van het aantal m² aan te kopen en te verkopen grond. De gegevens zijn gebaseerd op de vastgestelde grexen 2019 en zijn getotaliseerd op hoofdniveau.

Categorie	Aantal m ²
Aan te kopen grond:	0 m ²
Te verkopen grond:	65.576 m ²
- woningbouw	30.176 m ²
- bedrijventerreinen	35.400 m ²
- centra	0 m ²

Resultaatprognose

Het verwachte financiële eindresultaat van een grex wordt reële waarde genoemd. Hierbij wordt rekening gehouden met de vastgestelde rekenparameters. Doordat iedere gemeente deze parameters afzonderlijk mag bepalen, is er geen goede vergelijking mogelijk tussen verschillende gemeenten. Daarom wordt het verwachte resultaat ook op nominale waarde gepresenteerd. Hierbij worden de rekenparameters op 0% gezet waardoor alleen de nominale kosten en opbrengsten worden meegenomen.

In onderstaande tabel worden de resultaten weergegeven van de grexen.

A) Reële waarde methode

B) Nominale waarde methode

Categorie	(A)	(B)
Woningbouwgebieden	-/- 18.538.155	-/- 19.006.870
Bedrijventerreinen	-/- 27.504.770	-/- 27.350.706
Centra	-/- 4.364.630	-/- 4.474.110
Totaal	-/- 50.407.555	-/- 50.831.686

-/- is voordelig

Een deel van deze voordelige resultaten is reeds als tussentijdse winst opgenomen in het eigen vermogen van de gemeente Zeewolde.

Tussentijdse winstneming

Conform het BBV dienen gemeenten jaarlijks tussentijds winst te nemen. Hierbij wordt de Poc (Percentage of completion) methode toegepast. Afhankelijk van de fase waarin de grondexploitatie verkeert, zowel wat betreft de kosten als de opbrengsten, dient reeds een percentage van het begrote eindresultaat als winst te worden genomen. Door deze richtlijnen wordt een combinatie tussen het voorzichtigheidsbeginsel en realisatiebeginsel doorgevoerd.

Tussentijds genomen winsten worden binnen de gemeente Zeewolde in eerste instantie toegevoegd aan de bekleemde bestemmingsreserve 'BBV-winst grondexploitaties'. Wanneer deze winsten volledig voldoen aan het voorzichtigheidsbeginsel, vindt overheveling plaats aan de reguliere bestemmingsreserve 'Bedrijfsrisico grondbedrijf'.

Risicoreservering

Binnen actief grondbeleid worden de risico's volledig door de gemeente gedragen. De bestemmingsreserve 'Bedrijfsrisico Grondbedrijf' dient binnen de gemeente Zeewolde ter dekking van alle relevante bedrijfsrisico's verbonden aan de grondexploitaties en het opvangen van eventuele nadelige resultaten op complexen.

In de tweejaarlijks te actualiseren nota Meerjaren Prognose Grondexploitatie worden de risico's door middel van 2 analyses gekwantificeerd. De hieruit voortkomende risicoreserveringen dienen als bodem- en plafondbedrag van de bestemmingsreserve 'Bedrijfsrisico Grondbedrijf'.

In maart 2019 heeft de raad de nota MPG 2018 vastgesteld. In deze nota zijn de risico's gekwantificeerd op basis van de vigerende grondexploitatieberekeningen eind 2018. De hieruit voortgekomen risicoreserveringen van € 7.400.000,- en € 6.600.000,- dienen als plafond- en bodembedrag van de bestemmingsreserve 'Bedrijfsrisico Grondbedrijf'. Herziening van de nota MPG staat eind 2020 gepland.

Tussen de bestemmingsreserve 'Bedrijfsrisico Grondbedrijf' en de Algemene reserve vindt een wisselwerking plaats indien eerstgenoemde lager dan het bodembedrag of hoger dan het plafondbedrag blijkt te zijn. Veiligheidshalve is besloten het plafondbedrag als richtinggevend aan te houden.

3.8 Uitgaande subsidies

Algemeen

Deze paragraaf geeft inzicht in de uitgaande subsidies en gesubsidieerde instellingen. In de Programmabegroting wordt het begrote bedrag voor subsidies weergegeven per beleidsregel/beleidsnota. In de Jaarstukken wordt in beeld gebracht aan welke instellingen subsidies zijn verleend ¹.

¹⁾ *Verantwoording van jaarlijkse subsidies vindt altijd plaats na vaststelling van de Jaarstukken.*

Indexering

De subsidiebudgetten 2021 zullen als volgt geïndexeerd worden:

1. Voor organisaties met personeel en waarvoor cao's leidend zijn bij de salariering passen wij een combinatie-index toe met een vaste loon-prijsverhouding van 75% verwachte Prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers en 25% verwachte Prijs overheidsconsumptie, netto materieel (imoc) zoals opgenomen in de 'Meicirculaire betreffende jaar -2' van het Ministerie van Binnenlandse Zaken c.a. De budgetten worden geïndexeerd met 1,8%. Dit is de som van 75% verwachte index beloning werknemers (1,9%) en 25% verwachte index netto materieel (1,5%);
2. Voor vrijwilligersorganisaties zonder personeel passen wij de indexering toe gebaseerd op de verwachte Prijs overheidsconsumptie, netto materieel (imoc) zoals opgenomen in de 'Meicirculaire betreffende jaar -2' van het Ministerie van Binnenlandse Zaken c.a. De budgetten worden geïndexeerd met 1,5%.

Voor de wijze van indexeren wordt, net als in voorgaande jaren, aangesloten bij de Meicirculaire. Bij de subsidievaststelling vindt geen verrekening plaats tussen de bij de subsidieverlening berekende prijsindex met de werkelijke prijsindex van het jaar waarop de subsidievaststelling plaatsvindt.

Beleidsregel/Beleidsnota

Voor het toetsen van subsidieaanvragen wordt gebruik gemaakt van beleidsregels. In een enkel geval wordt een subsidieaanvraag direct getoetst aan een beleidsnota. In onderstaand overzicht staat het begrote bedrag voor subsidies per programma.

Programma	Onderwerp/Beleidsnota	Begroot subsidiebedrag
1. Veilig Zeewolde	Jeugdbeleid: "een sterke basis voor de jeugd"	13.200,-
3. Zeewolde economisch veerkrachtig	Ontspannend Zeewolde, Beleidsnota en actiepuntenprogramma recreatie & toerisme	155.800,-
4. Naar school in Zeewolde	Jeugdbeleid Zeewolde: "een sterke basis voor de jeugd"	113.500,-
	Harmonisatie Peuterspeelzalen en Voor- en Vroegschoolse Educatie	134.400,-
5. Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde	Kunst en cultuur (bibliotheek)	581.300,-
	Amateurkunstbeoefening	26.900,-
	Monumenten/Carillon	18.800,-
	Muziekonderwijs	62.100,-

	Kunst en cultuur	6.100,-
	Sport	121.800,-
	Natuurvoorlichting en- educatie	5.100,-
	“Het bruist in Zeewolde! Beleidsnota en uitvoeringsprogramma evenementen. Ontspannend Zeewolde, Beleidsnota en actiepuntenprogramma recreatie & toerisme	78.200,-
6. Zeewolde zorgzaam en solidair	Financiële problemen en schulddienstverlening	283.000,-
	Bijstandsverlening, onderdeel cliëntenparticipatie	3.600,-
	Maatschappelijke dienstverlening	274.900,-
	Bijstandsverlening, onderdeel integratiebeleid nieuwkomers	26.500,-
	Samenlevingsopbouwwerk	214.500,-
	Jeugdbeleid: “een sterke basis voor de jeugd”	152.700,-
	Jeugdgezondheidszorg	79.400,-
8. Ruimte en wonen in Zeewolde	Volkshuisvesting	4.800,-
Totaal begroot subsidiebedrag		2.356.600,-

4. Financiële begroting

4.1 Geraamde resultaat op hoofdlijnen

Algemeen

Onderstaande tabel geeft het geraamde resultaat 2021 per programma weer, en het geraamde totaal saldo van baten en lasten. Voorgenomen onttrekkingen en toevoegingen aan reserves zijn apart zichtbaar gemaakt.

Overzicht Baten en lasten voor bestemming van reserves 2021											
Programma	Rekening 2019	Begroting 2020 (na wijzigingen)			Begroting 2021			Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	
	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	
PROG0	Zeewolde bestuurt	-24.245	14.596	-38.004	-23.418	15.533	-38.215	-22.682	-22.121	-22.504	-22.852
PROG1	Veilig Zeewolde	1.688	1.978	-30	1.948	2.153	-30	2.123	2.229	2.336	2.442
PROG2	Zeewolde schoon, heel en bereikbaar	3.412	8.566	-279	8.287	5.967	-290	5.677	5.749	5.753	5.757
PROG3	Zeewolde economisch veerkrachtig	-2.771	879	-3.072	-2.193	736	-3.122	-2.386	-2.410	-2.440	-2.447
PROG4	Naar school in Zeewolde	1.347	2.079	-370	1.709	1.617	-254	1.364	1.391	1.582	1.575
PROG5	Cultureel, sportief en recreatief	3.857	3.651	-510	3.142	3.811	-515	3.296	3.339	3.887	3.895
PROG6	Zeewolde zorgzaam en solidair	16.143	18.534	-5.308	13.226	18.096	-5.474	12.623	12.369	12.379	12.396
PROG7	Duurzaam en gezond Zeewolde	1.450	5.418	-3.999	1.420	5.497	-3.937	1.560	1.539	1.413	1.416
PROG8	Ruimte en wonen in Zeewolde	-2.894	1.169	-5.221	-4.052	1.028	-1.107	-79	-153	-261	-261
Totaal Baten en lasten voor bestemming van reserves		-2.033	56.861	-56.792	69	54.440	-52.943	1.497	1.932	2.144	1.921
Overzicht Werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves 2021											
Programma	Rekening 2019	Begroting 2020 (na wijzigingen)			Begroting 2021			Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	
	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	
PROG0	Zeewolde bestuurt	-4.179	9.738	-10.752	-1.014	522	-604	-82	-48	-6	-6
PROG2	Zeewolde schoon, heel en bereikbaar	1.746	1.021	-3.600	-2.578	475	-413	62	462	562	562
PROG3	Zeewolde economisch veerkrachtig	-25	0	-125	-125	0	0	0	0	0	0
PROG5	Cultuur, sportief en recreatief	3.571	663	0	663	0	-70	-70	-194	-425	-406
PROG6	Zeewolde zorgzaam en solidair	-2.178	0	-1.005	-1.005	0	-262	-262	0	0	0
PROG7	Duurzaam en gezond Zeewolde	2.120	0	-202	-202	0	-190	-190	-190	0	0
PROG8	Ruimte en wonen in Zeewolde	2.971	80	-613	-533	0	-672	-672	-482	-373	-444
Totaal Werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves		4.024	11.502	-16.236	-4.794	997	-2.211	-1.215	-451	-241	-294
Geraamd resultaat		1.991			-4.725			282	1.481	1.903	1.627
<i>(Bedragen x € 1.000,-)</i>											
<i>-/- = voordeel</i>											
<i>* exclusief product 0.10 en 0.11</i>											

Meerjarenperspectief 2021- 2024

De budgettaire uitkomsten over de jaren 2021-2024 zijn in onderstaand overzicht opgenomen. Deze zijn gebaseerd op de gegevens tot en met juni 2020. Structurele effecten uit de Voorjaarsnota 2020 en de Meicirculaire 2020 zijn hierin ook opgenomen.

		Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Programma	Baten	-52.943	-52.948	-53.199	-53.765
	Lasten	54.440	54.880	55.344	55.686
Resultaat Programma		1.497	1.932	2.144	1.921
Reserves	Onttrekking	-2.211	-1.374	-1.346	-1.295
	Toevoeging	997	922	1.105	1.002
Resultaat Reserves		-1.215	-451	-241	-294
Resultaat		282	1.481	1.903	1.627
<i>(Bedragen x € 1.000,-)</i>					
<i>-/- = voordeel</i>					

4.2 Toelichting op overzicht van baten en lasten in de begroting 2021-2024

Toelichtingen per programma

Conform de, bij de Nota van uitgangspunten, vastgestelde rapportagegrenzen, worden bij de toelichtingen op programmaniveau, de afwijkingen groter dan of gelijk aan € 50.000, - op hoofdlijnen toegelicht. Zoals gebruikelijk bij de aanbidding van de begroting worden de verschillen tussen 2020 en 2021 nader toegelicht.

Programma 0 – Zeewolde Bestuurt

Wat mag het kosten?

	Rekening 2019	Begroting 2020 (na wijzigingen)			Begroting 2021			
		Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG0 Zeewolde bestuurt								
01	Bestuur	1.986	1.311	0	1.311	1.324	0	1.324
02	Burgerzaken	392	558	-339	219	709	-285	424
03	Beheer overige gebouwen en gronden	785	22	-113	-91	18	-122	-104
04	Overhead	8.468	10.387	-5	10.382	10.508	-5	10.503
05	Treasury	-361	6	-201	-195	3	-130	-128
061	OZB woningen	-2.639	183	-3.242	-3.059	190	-3.218	-3.028
062	OZB niet-woningen	-2.854	0	-2.811	-2.811	0	-2.839	-2.839
064	Belastingen overig	-951	0	-951	-951	0	-951	-951
07	Alg.uitkeringen,ov.uitkeringen gem.fonds	-29.068	0	-30.317	-30.317	0	-30.510	-30.510
08	Overige baten en lasten	0	2.011	-25	1.986	2.560	-155	2.405
09	Vennootschapsbelasting (VpB)	-4	108	0	108	223	0	223
010	Mutaties reserves	4.024	11.502	-16.296	-4.794	997	-2.211	-1.215
011	Resultaat van de rek. van baten & lasten	-1.991	5.443	-718	4.725	0	0	0
PROG0 Zeewolde bestuurt - Totaal		-22.213	31.531	-55.018	-23.487	16.530	-40.427	-23.896
<i>(Bedragen x € 1.000,-)</i>								
<i>-/- = voordeel</i>								

Analyse begroting 2020 t/m 12e wijziging – begroting 2021

Dit programma heeft een voordelig saldo van € 409.000. Exclusief het resultaat begroting 2020 is sprake van een nadelig saldo van € 4.316.000. De belangrijkste afwijkingen hiervan zijn hieronder toegelicht.

Gemeentelijke Basisadministratie (€ 149.000 nadelig)

De geldigheid van paspoorten is vanaf 2014 verlengd van 5 naar 10 jaar. Dit heeft voor het eerst effect in 2019 voor de omvang van de aanvragen. Hierdoor zullen in de jaren 2019 tot en met 2023 naar verwachting minder paspoorten aangevraagd worden. De begroting is hier eerder op aangepast. Echter na afloop van 2019 kan de balans beter worden opgemaakt en is een betere schatting te maken voor het verloop van de kosten/leges tot en met 2023. De legesopbrengsten zijn naar verwachting € 60.000 lager en de afdracht rijksleges wordt met € 40.000 hoger bijgeraamd. Dit verklaart een nadeel van in totaal € 100.000 ten opzichte van 2020. Vanaf 2024 zullen deze bedragen weer terug gaan naar het niveau van voor de aanpassing.

Daarnaast wordt het nadeel voor ongeveer € 49.000 op dit deeltaakveld veroorzaakt door hogere intern doorbelaste apparaatslasten. In 2021 worden in vergelijking met 2020 meer uren aan dit deeltaakveld besteed. Tegenover dit nadelige saldo staat een voordeel op taakveld "Overhead". Waardoor dit een budgettair neutraal effect heeft op het begrotingsaldo.

Gemeentelijke organisatie (€ 52.000 nadelig)

Op dit taakveld worden de afdelingsbudgetten geraamd. Het nadeel wordt veroorzaakt door diverse bij- en aframingen.

Voorlichting (€ 56.000 nadelig)

Het nadeel op dit deeltaakveld wordt veroorzaakt door hogere intern doorbelaste apparaatslasten. In 2021 worden in vergelijking met 2020 meer uren aan dit deeltaakveld besteed. Tegenover dit nadelige saldo staat een voordeel op taakveld "Overhead". Waardoor dit een budgettair neutraal effect heeft op het begrotingssaldo.

Nutsvoorzieningen (€ 67.000 nadelig)

Dit wordt veroorzaakt doordat op basis van de huidige inschatting de verwachting is dat van de deelneming Vitens de komende jaren geen dividend meer wordt ontvangen. Daarnaast zal van de deelneming Alliander jaarlijks naar verwachting ongeveer € 75.000 aan dividend zal worden ontvangen.

Algemene uitkering / integratie-uitkeringen (€ 193.000 voordelig)

De effecten van de meicirculaire 2020 zorgen voor de afwijkingen ten opzichte van de begroting 2020 (gebaseerd op de septembercirculaire 2019). In de juni raad van 2020 is een memo verstrekt over de effecten van de meicirculaire 2020 en de meerjarige gevolgen hiervan.

Onvoorziene uitgaven/inkomsten (€ 140.000 nadelig)

Het niet ingezette deel van de stelpost onvoorzien structureel 2020 (stand van voorjaar 2020) wordt in 2021 ook begroot. Uiterlijk bij de 3^e kwartaalrapportage wordt deze beoordeeld in hoeverre deze kan vrijvallen.

Stelposten (€ 280.000 nadelig)

De effecten uit de herijking van stelposten bij de begroting 2021 leidt ten opzichte van de begroting 2020 tot een nadeel. In de begroting 2021 zijn de stelposten op het niveau van de voorjaarsnota 2020 gebracht. Daarnaast is de stelpost in relatie tot de algemene uitkering gebaseerd op de uitkomsten van de meicirculaire 2020. Deze stelpost is beschikbaar voor loon- en prijsontwikkelingen en taakstellingen.

Vennootschapsbelasting (€ 115.000 nadelig)

Alleen activiteiten binnen de grondexploitaties zijn vennootschapsbelastingplichtig. Kenmerk van deze exploitaties is dat deze geen structureel gelijk karakter hebben. Hierdoor zijn er eveneens jaarlijks fluctuaties zichtbaar rondom de verschuldigde vennootschapsbelasting. Door de koppeling met de bestemmingsreserve "Bedrijfsrisico Grondbedrijf" via taakveld "Mutaties reserves" heeft dit een budgettair neutraal effect.

Mutaties reserves (€ 3.579.000 nadelig)

Op dit taakveld wordt de inzet van reserves verantwoord. Het gaat hier om bedragen die gedoteerd worden aan de reserves (lasten voor de exploitatie) en bedragen die onttrokken worden aan de reserves (baten voor de exploitatie). Jaarlijks vindt er een actualisatie plaats van deze posten. Om die reden wordt vergelijkbaarheid met oude jaren bemoeilijkt.

De mutaties hebben voornamelijk betrekking op reserves die ingezet worden op onderwerpen zoals integraal wijkbeheer, organisatieontwikkeling, bijdrage afschrijvingslasten investeringen, transformatie sociaal domein, omgevingswet en

energie uitvoeringsprogramma en bedrijfsrisico Grondbedrijf. Een overzicht van deze reserves is opgenomen in de bijlage "Staat van Reserves en Voorzieningen" bij deze begroting.

Meerjarenraming 2021 tot en met 2024

	Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG0 Zeewolde bestuurt												
01 Bestuur	1.324	0	1.324	1.344	0	1.344	1.324	0	1.324	1.324	0	1.324
02 Burgerzaken	709	-285	424	714	-291	423	722	-297	425	728	-387	341
03 Beheer overige gebouwen en gronden	18	-122	-104	18	-122	-104	18	-122	-104	18	-122	-104
04 Overhead	10.508	-5	10.503	10.738	-5	10.733	10.588	-5	10.583	10.577	-5	10.572
05 Treasury	3	-130	-128	6	-130	-124	3	-130	-128	6	-130	-124
061 OZB woningen	190	-3.218	-3.028	190	-3.265	-3.076	190	-3.303	-3.114	189	-3.341	-3.152
062 OZB niet-woningen	0	-2.839	-2.839	0	-2.848	-2.848	0	-2.856	-2.856	0	-2.865	-2.865
064 Belastingen overig	0	-951	-951	0	0	0	0	0	0	0	0	0
07 Alg. uitkeringen ov. uitkeringen gem. fonds	0	-30.510	-30.510	0	-30.662	-30.662	0	-30.808	-30.808	0	-31.054	-31.054
08 Overige baten en lasten	2.560	-155	2.405	2.739	-653	2.086	2.851	-784	2.067	2.946	-914	2.033
09 Vennootschapsbelasting (VpB)	223	0	223	107	0	107	106	0	106	177	0	177
010 Mutaties reserves	997	-2.211	-1.215	922	-1.374	-451	1.105	-1.346	-241	1.002	-1.295	-294
PROG0 Zeewolde bestuurt - Totaal	16.530	-40.427	-23.896	16.778	-39.350	-22.572	16.906	-39.651	-22.746	16.968	-40.113	-23.145

(Bedragen x € 1.000,-)
-/- = voordeel

Programma 1 – Veilig Zeewolde

Wat mag het kosten?

		Rekening	Begroting 2020 (na wijzigingen)			Begroting 2021		
		2019	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
		Saldo						
PROG1 Veilig Zeewolde								
11	Crisisbeheersing en brandweer	1.393	1.620	0	1.620	1.711	0	1.711
12	Openbare orde en veiligheid	275	359	-30	329	442	-30	412
PROG1 Veilig Zeewolde - Totaal		1.668	1.978	-30	1.948	2.153	-30	2.123
<i>(Bedragen x € 1.000,-)</i>								
<i>-/- = voordeel</i>								

Analyse begroting 2020 t/m 12e wijziging – begroting 2021

Dit programma heeft een nadelig saldo van € 175.000. De belangrijkste afwijkingen hiervan zijn hieronder toegelicht.

Crisisbeheersing en brandweer (€ 91.000 nadelig)

Het nadelige saldo wordt voor € 77.000 voornamelijk veroorzaakt door de hogere bijdrage aan de Veiligheidsregio Flevoland. De begroting 2021 is aangepast naar aanleiding van de programmabegroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024 van de Veiligheidsregio Flevoland. Deze is gebaseerd op de nieuwe verdeelsleutel van de gemeentelijke bijdragen met een ingroeimodel van vijf jaar met ingang van 2021.

Daarnaast wordt voor € 14.000 het nadeel op dit deeltaakveld veroorzaakt door hogere intern doorbelaste apparaatslasten. In 2021 worden in vergelijking met 2020 meer uren aan dit deeltaakveld besteed. Tegenover dit nadelige saldo staat een voordeel op taakveld "Overhead". Waardoor dit een budgettair neutraal effect heeft op het begrotingsaldo.

Uitvoering APV (€ 68.000 nadelig)

Het nadeel op dit deeltaakveld wordt met name veroorzaakt door hogere intern doorbelaste apparaatslasten. In 2021 worden in vergelijking met 2020 meer uren aan dit deeltaakveld besteed. Tegenover dit nadelige saldo staat een voordeel op taakveld "Overhead". Waardoor dit een budgettair neutraal effect heeft op het begrotingsaldo.

Meerjarenraming 2021 tot en met 2024

		Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG1 Veilig Zeewolde													
11	Crisisbeheersing en brandweer	1.711	0	1.711	1.817	0	1.817	1.924	0	1.924	2.030	0	2.030
12	Openbare orde en veiligheid	442	-30	412	442	-30	412	442	-30	412	442	-30	412
PROG1 Veilig Zeewolde - Totaal		2.153	-30	2.123	2.259	-30	2.229	2.366	-30	2.336	2.472	-30	2.442
<i>(Bedragen x € 1.000,-)</i>													
<i>-/- = voordeel</i>													

Programma 2 – Zeewolde is schoon, heel en bereikbaar

Wat mag het kosten?

		Rekening 2019	Begroting 2020 (na wijzigingen)			Begroting 2021		
		Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG2 Zeewolde schoon, heel en bereikbaar								
21	Verkeer en vervoer	3.346	8.447	-252	8.195	5.843	-256	5.587
22	Parkeren	48	52	0	52	58	0	58
23	Recreatieve havens	51	52	-2	50	52	-2	50
25	Openbaar vervoer	-34	14	-25	-10	14	-31	-17
PROG2 Zeewolde schoon, heel en bereikbaar - Totaal		3.412	8.566	-279	8.287	5.967	-290	5.677
<i>(Bedragen x € 1.000,-)</i>								
-/- = voordeel								

Analyse begroting 2020 t/m 12e wijziging – begroting 2021

Dit programma heeft een voordelig saldo van € 2.610.000. De belangrijkste afwijkingen hiervan zijn hieronder toegelicht.

Wegen binnen de bebouwde kom (€ 495.000 nadelig)

In loop van 2020 is er een krediet aangevraagd van € 640.000 voor de vervanging van wegen (vrijval vanuit voorziening in 2020). Hier tegenover staat in 2020 een toevoeging aan de bestemmingsreserve “Bijdrage exploitatielasten investeringen” via taakveld “Mutatie reserves”. Waardoor dit een budgettair neutraal effect heeft op het begrotingssaldo. In dit taakveld uit zich dat als een negatieve last. Begin 2021 zal voor 2021 ook een krediet aangevraagd worden voor de vervanging wegen.

Het overige saldo wordt veroorzaakt door areaalberekeningen van de kunstwerken en doordat € 70.000 incidenteel aangevraagd is in 2020 voor de bediening van de sluisen en bruggen. Aanvullende advisering voor de jaren hierna volgt.

Integraal Wijkbeheer (€ 3.139.000 voordelig)

Het voordelige resultaat op dit taakveld wordt veroorzaakt door de afrondende fase van het uitvoeren van integraal onderhoud aan de openbare ruimte in Zeewolde Waterbuurt (Noord Fase II) en Trekkersveld I en II.

De uitvoering van het complete project Zeewolde Waterbuurt is verdeeld over verschillende jaren. In 2020 is € 700.000 geraamd en in 2021 is € 300.000 geraamd. Dit leidt dat tot een voordeel van € 400.000. Hier tegenover staat echter via taakveld “Mutatie reserves” ook een lagere onttrekking uit de bestemmingsreserve “Integraal wijkbeheer”. Waardoor dit een budgettair neutraal effect heeft op het begrotingssaldo.

In 2020 stond voor Trekkersveld I en II nog € 2,8 miljoen geraamd, in 2021 zijn hier geen kosten meer voor geraamd.

Meerjarenraming 2021 tot en met 2024

		Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG2 Zeewolde schoon, heel en bereikbaar													
21	Verkeer en vervoer	5.843	-256	5.587	5.924	-266	5.658	5.929	-267	5.662	5.934	-267	5.666
22	Parkeren	58	0	58	58	0	58	58	0	58	58	0	58
23	Recreatieve havens	52	-2	50	52	-2	50	52	-2	50	52	-2	50
25	Openbaar vervoer	14	-31	-17	14	-31	-17	14	-31	-17	14	-31	-17
PROG2 Zeewolde schoon, heel en bereikbaar - Totaal		5.967	-290	5.677	6.048	-299	5.749	6.063	-300	5.763	6.058	-301	5.757
<i>(Bedragen x € 1.000,-)</i>													
-/- = voordeel													

Programma 3 – Zeewolde economisch veerkrachtig

Wat mag het kosten?

		Rekening 2019	Begroting 2020 (na wijzigingen)			Begroting 2021		
		Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG3 Zeewolde economisch veerkrachtig								
31	Economische ontwikkeling	51	27	0	27	49	0	49
32	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-576	0	0	0	0	0	0
33	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	163	199	-83	116	179	-83	96
34	Economische promotie	-2.409	652	-2.989	-2.337	508	-3.039	-2.531
PROG3 Zeewolde economisch veerkrachtig - Totaal		-2.771	879	-3.072	-2.193	736	-3.122	-2.386
<i>(Bedragen x € 1.000,-)</i>								
-/- = voordeel								

Analyse begroting 2020 t/m 12e wijziging – begroting 2021

Dit programma heeft een voordelig saldo van € 193.000. De belangrijkste afwijkingen zijn hieronder toegelicht.

Bevordering toerisme, recreatie (€ 144.000 voordelig)

In 2020 wordt een eenmalige bijdrage van € 125.000 verstrekt voor het Avonturenhuis op het scoutinglandgoed in Zeewolde wat het verschil met 2021 verklaart.

Daarnaast wordt het voordeel voor € 19.000 op dit deeltaakveld veroorzaakt door lagere intern doorbelaste apparaatslasten. In 2021 worden in vergelijking met 2020 minder uren aan dit deeltaakveld besteed. Tegenover dit voordelige saldo staat een nadeel op taakveld "Overhead". Waardoor dit een budgettair neutraal effect heeft op het begrotingsaldo.

Baten toeristenbelasting (€ 50.000 voordelig)

In 2018 is via de vaststelling van het dekkingsplan 2019 -2023 uit de oplegnotitie bij de begroting 2019 besloten om jaarlijks de verwachte opbrengsten toeristenbelasting te laten stijgen in 2021 met € 50.000 door hogere verwachte overnachtingen.

Meerjarenraming 2021 tot en met 2024

		Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG3 Zeewolde economisch veerkrachtig													
31	Economische ontwikkeling	49	0	49	49	0	49	49	0	49	49	0	49
33	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	179	-83	96	179	-83	96	179	-83	96	179	-83	96
34	Economische promotie	508	-3.039	-2.531	509	-3.064	-2.555	504	-3.089	-2.585	497	-3.089	-2.591
PROG3 Zeewolde economisch veerkrachtig - Totaal		736	-3.122	-2.386	737	-3.147	-2.410	732	-3.172	-2.440	725	-3.172	-2.447
<i>(Bedragen x € 1.000,-)</i>													
-/- = voordeel													

Programma 4 – Naar school in Zeewolde

Wat mag het kosten?

		Rekening	Begroting 2020 (na wijzigingen)			Begroting 2021		
		2019	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG4 Naar school in Zeewolde								
42	Onderwijshuisvesting	666	905	-156	749	627	-79	548
43	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	681	1.174	-214	961	990	-175	816
PROG4 Naar school in Zeewolde - Totaal		1.347	2.079	-370	1.709	1.617	-254	1.364
<i>(Bedragen x € 1.000,-)</i>								
-/- = voordeel								

Analyse begroting 2020 t/m 12e wijziging – begroting 2021

Dit programma heeft een voordelig saldo van € 345.000. De belangrijkste afwijkingen zijn hieronder toegelicht.

Basisonderwijs onderwijshuisvesting (€ 169.000 voordelig)

Het voordeel op dit deeltaakveld wordt voornamelijk veroorzaakt door de afronding van de uitbreiding van het schoolgebouw van de Panta Rhei in 2020. Hierdoor hoeven de incidentele kosten voor tijdelijke huisvesting niet meer gemaakt te worden in 2021.

Peuterspeelzalen (€ 146.000 voordelig)

Het voordeel wordt veroorzaakt door een uitgevoerde herijking van de geraamde subsidies. Deze zijn in lijn gebracht met de beschikkingen 2020 inclusief indexatie.

Meerjarenraming 2021 tot en met 2024

		Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG4 Naar school in Zeewolde													
42	Onderwijshuisvesting	627	-79	548	654	-79	575	688	-79	609	681	-79	602
43	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	990	-175	816	991	-175	817	993	-21	973	993	-21	973
PROG4 Naar school in Zeewolde - Totaal		1.617	-254	1.364	1.645	-254	1.391	1.682	-100	1.582	1.674	-100	1.575
<i>(Bedragen x € 1.000,-)</i>													
-/- = voordeel													

Programma 5 – Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde

Wat mag het kosten?

	Rekening 2019	Begroting 2020 (na wijzigingen)			Begroting 2021		
	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG5 Cultureel, sportief en recreatief							
51 Sportbeleid en activering	122	171	0	171	154	0	154
52 Sportaccommodaties	1.423	1.041	-505	535	1.160	-511	650
53 Cultuurpresentatie,-prod.,-participatie	163	130	0	130	161	0	161
54 Musea	50	50	0	50	51	0	51
55 Cultureel erfgoed	28	30	0	30	30	0	30
56 Media	568	603	0	603	595	0	595
57 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.502	1.628	-4	1.623	1.660	-4	1.656
PROG5 Cultureel, sportief en recreatief - Totaal	3.857	3.651	-510	3.142	3.811	-515	3.296
(Bedragen x € 1.000,-)							
-/- = voordeel							

Analyse begroting 2020 t/m 12e wijziging – begroting 2021

Dit programma heeft een nadelig saldo van € 345.000. De belangrijkste afwijkingen zijn hieronder toegelicht.

Binnensportaccommodaties (€ 43.000 nadelig)

Het nadeel wordt met name veroorzaakt door hogere intern doorbelaste apparaatslasten. In 2021 worden in vergelijking met 2020 meer uren aan dit deeltaakveld besteed. Tegenover dit nadelige saldo staat een voordeel op taakveld "Overhead". Waardoor dit een budgettair neutraal effect heeft op het begrotingssaldo.

Buitensportaccommodaties (€ 71.000 nadelig)

Het nadeel ontstaat omdat in 2021 gestart wordt met het jaarlijks afschrijven op de investering ten behoeve van de atletiekbaan. Doordat dekking van deze afschrijvingslasten afkomstig is uit de bestemmingsreserve "Bijdrage exploitatielasten investeringen" levert dit op taakveld "Mutatie reserves" een overeenkomstig voordeel op zodat het per saldo een neutraal effect heeft op het begrotingssaldo.

Meerjarenraming 2021 tot en met 2024

	Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG5 Cultureel, sportief en recreatief												
51 Sportbeleid en activering	154	0	154	154	0	154	154	0	154	154	0	154
52 Sportaccommodaties	1.160	-511	650	1.180	-540	641	1.718	-539	1.179	1.718	-539	1.179
53 Cultuurpresentatie,-prod.,-participatie	161	0	161	161	0	161	161	0	161	161	0	161
54 Musea	51	0	51	51	0	51	51	0	51	51	0	51
55 Cultureel erfgoed	30	0	30	30	0	30	30	0	30	30	0	30
56 Media	595	0	595	595	0	595	595	0	595	595	0	595
57 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.660	-4	1.656	1.712	-4	1.707	1.721	-4	1.717	1.730	-4	1.725
PROG5 Cultureel, sportief en recreatief - Totaal	3.811	-515	3.296	3.883	-544	3.339	4.430	-544	3.887	4.438	-544	3.895
(Bedragen x € 1.000,-)												
-/- = voordeel												

Programma 6 – Zeewolde, zorgzaam en solidair

Wat mag het kosten?

	Rekening 2019	Begroting 2020 (na wijzigingen)			Begroting 2021			
		Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG6 Zeewolde zorgzaam en solidair								
61	Samenkracht en burgerparticipatie	1.592	1.708	-42	1.666	1.811	-42	1.769
62	Wijkteams	2.423	2.637	0	2.637	2.636	0	2.636
63	Inkomensregelingen	1.129	6.127	-5.092	1.035	5.826	-5.257	569
64	Begeleide participatie	560	382	0	382	382	0	382
65	Arbeidsparticipatie	412	366	0	366	526	0	526
66	Maatwerkvoorziening (WMO)	205	741	-175	566	701	-175	526
671	Maatwerkdienstverlening 18+	3.310	2.657	0	2.657	2.502	0	2.502
672	Maatwerkdienstverlening 18-	5.927	3.357	0	3.357	3.155	0	3.155
682	Geëscaleerde zorg 18-	585	559	0	559	559	0	559
PROG6 Zeewolde zorgzaam en solidair - Totaal		16.143	18.534	-5.308	13.226	18.096	-5.474	12.623
<i>(Bedragen x € 1.000,-)</i>								
-/- = voordeel								

Analyse begroting 2020 t/m 12e wijziging – begroting 2021

Dit programma heeft een voordelig saldo van € 603.000. De belangrijkste afwijkingen zijn hieronder toegelicht.

Cliëntenondersteuning WMO (€ 51.000 nadelig)

Het nadeel wordt veroorzaakt door een uitgevoerde herijking van de geraamde subsidies. Deze zijn in lijn gebracht met de beschikkingen 2020 inclusief indexatie.

Bijstandsverlening (€ 467.000 voordelig)

Voor de lasten van de begroting is aangesloten op de gerealiseerde jaarcijfers 2019 van Meerinzicht, welke lager uitvallen dan de ramingen in 2020. Daarnaast is bij de baten de rijksbijdrage BUIG met € 165.000 toegenomen ten opzichte van 2020.

WMO Huishoudelijke Hulp (€ 51.000 voordelig)

Het voordelig resultaat wordt veroorzaakt door een aframing die verwacht wordt vanuit de resultaten van de transformatieopgave.

Maatwerkdienstverlening 18- (€ 202.000 voordelig)

De begroting voor 2021 geeft een voordelig resultaat. Dit komt voort uit de het verwachte effect van de ingezette transformatie op de kosten in de jeugdzorg.

Meerjarenraming 2021 tot en met 2024

	Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024			
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
PROG6 Zeewolde zorgzaam en solidair													
61	Samenkracht en burgerparticipatie	1.811	-42	1.769	1.811	-42	1.769	1.811	-42	1.769	1.811	-42	1.769
62	Wijkteams	2.636	0	2.636	2.646	0	2.646	2.656	0	2.656	2.656	0	2.656
63	Inkomensregelingen	5.826	-5.257	569	5.828	-5.374	454	5.830	-5.374	456	5.847	-5.374	473
64	Begeleide participatie	382	0	382	382	0	382	382	0	382	382	0	382
65	Arbeidsparticipatie	526	0	526	512	0	512	512	0	512	512	0	512
66	Maatwerkvoorziening (WMO)	701	-175	526	687	-175	512	687	-175	512	687	-175	512
671	Maatwerkdienstverlening 18+	2.502	0	2.502	2.462	0	2.462	2.462	0	2.462	2.462	0	2.462
672	Maatwerkdienstverlening 18-	3.155	0	3.155	3.074	0	3.074	3.072	0	3.072	3.072	0	3.072
682	Geëscaleerde zorg 18-	559	0	559	559	0	559	559	0	559	559	0	559
PROG6 Zeewolde zorgzaam en solidair - Totaal		18.096	-5.474	12.623	17.959	-5.591	12.369	17.969	-5.591	12.379	17.986	-5.591	12.396
<i>(Bedragen x € 1.000,-)</i>													
-/- = voordeel													

Programma 7 – Duurzaam en gezond Zeewolde

Wat mag het kosten?

		Rekening 2019	Begroting 2020 (na wijzigingen)			Begroting 2021		
		Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG7 Duurzaam en gezond Zeewolde								
71	Volksgezondheid	983	879	0	879	1.143	0	1.143
72	Riolering	-153	1.099	-1.226	-127	1.100	-1.228	-128
73	Afval	-422	2.057	-2.506	-448	2.125	-2.575	-450
74	Milieubeheer	1.061	1.297	-182	1.116	1.039	-49	990
75	Begraafplaatsen en crematoria	-19	86	-85	1	91	-86	5
PROG7 Duurzaam en gezond Zeewolde - Totaal		1.450	5.418	-3.999	1.420	5.497	-3.937	1.560
<i>(Bedragen x € 1.000,-)</i>								
-/- = voordeel								

Analyse begroting 2020 t/m 12e wijziging – begroting 2021

Dit programma heeft een nadelig saldo van € 140.000. De belangrijkste afwijkingen zijn hieronder toegelicht.

Overige gezondheidszorg (€ 264.000 nadelig)

De begroting is aangepast naar aanleiding van de vastgestelde begroting van de GGD waarin een hogere bijdrage voor de GGD is voorzien. Deze verhoging komt voort uit een hogere bijdrage naar inwoner aantallen, een formatie-uitbreiding in verband met nieuwe taken en indexatie van de bijdrage.

Milieubeleid (€ 71.000 voordelig)

Het voordelige saldo wordt met name veroorzaakt doordat er in de periode 2018 tot en met 2020 jaarlijks € 100.000 extra budget beschikbaar was gesteld ten behoeve van het uitvoeringsplan duurzaamheid. Dit extra budget vervalt vanaf 2021. Aangezien dekking van dit extra budget was gekoppeld aan de "Algemene reserve" levert dit op taakveld "Mutatie reserves" een overeenkomstig nadeel op zodat het per saldo een neutraal effect heeft op het begrotingsaldo.

Verder is de jaarlijkse bijdrage van Nedvang voor gemeentelijke activiteiten in relatie tot zwerfval structureel afgeeraamd. Deze is de afgelopen jaren niet meer ontvangen waardoor de opbrengstenraming is bijgesteld. Dit levert een nadeel op van € 25.000.

Milieubeheer (€ 55.000 voordelig)

Op dit taakveld wordt de bijdrage verantwoord aan de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV). De raming is gerelateerd aan de begroting 2021 van de OFGV. Herberekening van de verdeelsleutels van de deelnemende partijen binnen de OFGV leidt voor de gemeente Zeewolde tot een structureel voordeel.

Meerjarenraming 2021 tot en met 2024

		Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG7 Duurzaam en gezond Zeewolde													
71	Volksgezondheid	1.143	0	1.143	1.151	0	1.151	1.160	0	1.160	1.169	0	1.169
72	Riolering	1.100	-1.228	-128	1.100	-1.230	-131	1.100	-1.233	-133	1.100	-1.235	-136
73	Afval	2.125	-2.575	-450	2.176	-2.633	-457	2.219	-2.682	-463	2.262	-2.731	-469
74	Milieubeheer	1.039	-49	990	1.021	-49	972	895	-49	846	909	-49	860
75	Begraafplaatsen en crematoria	91	-86	5	91	-87	4	91	-88	3	80	-89	-9
PROG7 Duurzaam en gezond Zeewolde - Totaal		5.497	-3.937	1.560	5.538	-3.999	1.539	5.464	-4.051	1.413	5.520	-4.104	1.416
<i>(Bedragen x € 1.000,-)</i>													
-/- = voordeel													

Programma 8 – Ruimte en wonen in Zeewolde

Wat mag het kosten?

	Rekening	Begroting 2020 (na wijzigingen)			Begroting 2021		
	2019	Laasten	Baten	Saldo	Laasten	Baten	Saldo
PROG8 Ruimte en wonen in Zeewolde	Saldo						
81 Ruimtelijke ordening	290	549	-119	430	441	-100	341
82 Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	-2.388	6	0	6	5	0	5
83 Wonen en bouwen	-796	613	-5.102	-4.489	582	-1.007	-425
PROG8 Ruimte en wonen in Zeewolde - Totaal	-2.894	1.169	-5.221	-4.052	1.028	-1.107	-79

(Bedragen x € 1.000,-)
-/- = voordeel

Analyse begroting 2020 t/m 12e wijziging – begroting 2021

Dit programma heeft een voordelig saldo van € 3.973.000. De belangrijkste afwijkingen zijn hieronder toegelicht.

Structuur- en bestemmingsplannen (€ 89.000 voordelig)

Het voordeel wordt voornamelijk veroorzaakt doordat in 2020 een incidenteel budget is verstrekt van € 101.000 voor de Omgevingsvisie.

Omgevingsvergunningen (€ 4.095.000 nadelig)

Het forse incidentele nadeel binnen deeltaakveld 8.3 (baten 2021 € 1.007.000 ten opzichte van baten 2020 € 5.102.000) wordt veroorzaakt door de verwachte legesopbrengst van € 4.095.000 van het nieuw te realiseren windpark conform de hiervoor opgestelde overeenkomst.

Meerjarenraming 2021 tot en met 2024

	Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024		
	Laasten	Baten	Saldo	Laasten	Baten	Saldo	Laasten	Baten	Saldo	Laasten	Baten	Saldo
PROG8 Ruimte en wonen in Zeewolde												
81 Ruimtelijke ordening	441	-100	341	366	-100	266	288	-100	188	288	-100	188
82 Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	5	0	5	5	0	5	5	0	5	5	0	5
83 Wonen en bouwen	582	-1.007	-425	582	-1.007	-425	552	-1.007	-455	552	-1.007	-455
PROG8 Ruimte en wonen in Zeewolde - Totaal	1.028	-1.107	-79	954	-1.107	-153	846	-1.107	-261	846	-1.107	-261

(Bedragen x € 1.000,-)
-/- = voordeel

4.3 Overzicht van algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Conform de begrotingsvoorschriften geeft dit hoofdstuk een toelichting op de lasten en baten, die niet direct aan een programma zijn toe te rekenen maar wel van belang zijn voor de uitvoering van het in de raadsprogramma's geformuleerde beleid.

Het gemeentelijke voorzieningenniveau wordt voor een groot deel bekostigd uit algemene dekkingsmiddelen. Het gaat dan om de algemene uitkering uit het Gemeentefonds, onroerende zaakbelastingen, dividenden en het budget voor onvoorziene uitgaven.

Specifieke gemeentelijke heffingen met een vastgesteld bestedingsdoel, zoals de afvalstoffenheffing en de rioolrechten, worden verantwoord onder de baten van het desbetreffende programma. Hetzelfde geldt voor alle specifieke uitkeringen van het Rijk, zoals voor onderwijs en bijstand.

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

In onderstaande tabel wordt een totaaloverzicht gegeven van de geraamde middelen voor 2021-2024.

		Rekening	Begroting 2020 (na wijzigingen)			Begroting 2021			Begroting	Begroting	Begroting
		2019	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	2022	2023	2024
Algemene dekkingsmiddelen	Algemene uitkering	-27.353	0	-28.981	-28.981	0	-29.135	-29.135	-29.243	-29.375	-29.613
	Dividend	-314	4	-145	-142	0	-75	-75	-72	-75	-72
	Forensenbelasting	-376	0	-369	-369	0	-369	-369	-369	-369	-369
	Onroerende zaakbelasting	-5.493	183	-6.054	-5.870	190	-6.057	-5.868	-5.923	-5.970	-6.017
	Precario	-951	0	-951	-951	0	-951	-951	0	0	0
	Toeristenbelasting	-2.373	0	-2.465	-2.465	0	-2.515	-2.515	-2.540	-2.565	-2.565
Totaal Algemene dekkingsmiddelen		-36.860	187	-38.964	-38.777	190	-39.102	-38.912	-38.147	-38.354	-38.638
Onvoorzien	Onvoorzien incidenteel	0	33	0	33	104	0	104	106	107	108
	Onvoorzien structureel	0	63	0	63	132	0	132	200	268	336
Totaal Onvoorzien		0	96	0	96	236	0	236	306	375	444
Totaal		-36.860	283	-38.964	-38.681	426	-39.102	-38.676	-37.841	-37.979	-38.191

(Bedragen x € 1.000,-)
-/- = voordeel

4.4 Totaal overzicht van het geraamde resultaat

Onderstaand overzicht geeft een presentatie per begrotingsprogramma op totalen; elk programma is daarbij onderverdeeld naar lasten en baten. In lijn met de begrotingsvoorschriften (BBV) worden de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves afzonderlijk in beeld gebracht. Op deze wijze ontstaat een door de raad geautoriseerd geraamd totaal saldo van baten en lasten en een geraamd resultaat. Voor de goede orde merken wij op dat dotaties aan voorzieningen deel uitmaken van de programma's.

Overzicht Baten en lasten voor bestemming van reserves 2021												
		Rekening 2019	Begroting 2020 (na wijzigingen)				Begroting 2021			Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Programma		Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	
PROG0 *	Zeewolde bestuurt	1.402	3.807	-1.869	1.938	4.378	-1.992	2.385	1.971	1.851	1.656	
PROG1	Veilig Zeewolde	1.668	1.978	-30	1.948	2.153	-30	2.123	2.229	2.336	2.442	
PROG2	Zeewolde schoon, heel en bereikbaar	3.412	8.566	-279	8.287	5.967	-290	5.677	5.749	5.753	5.757	
PROG3	Zeewolde economisch veerkrachtig	-22	879	-238	641	736	-238	498	499	494	487	
PROG4	Naar school in Zeewolde	1.347	2.079	-370	1.709	1.617	-254	1.364	1.391	1.582	1.575	
PROG5	Cultureel, sportief en recreatief	3.857	3.651	-510	3.142	3.811	-515	3.296	3.339	3.887	3.895	
PROG6	Zeewolde zorgzaam en solidair	16.143	18.534	-5.308	13.226	18.096	-5.474	12.623	12.369	12.379	12.396	
PROG7	Duurzaam en gezond Zeewolde	1.450	5.418	-3.999	1.420	5.497	-3.937	1.560	1.539	1.413	1.416	
PROG8	Ruimte en wonen in Zeewolde	-2.894	1.169	-5.221	-4.052	1.028	-1.107	-79	-153	-261	-261	
Afg.dekkingsmid.	Algemene dekkingsmiddelen	-36.860	187	-38.964	-38.777	190	-39.102	-38.912	-38.147	-38.354	-38.635	
Onvoorzien	Onvoorzien	0	96	0	96	236	0	236	306	375	444	
Overhead	Overhead	8.468	10.387	-5	10.382	10.508	-5	10.503	10.733	10.583	10.572	
VPB	Vennootschapsbelasting	-4	108	0	108	223	0	223	107	106	177	
Totaal Baten en lasten voor bestemming van reserves		-2.033	56.861	-56.792	69	54.440	-52.943	1.497	1.932	2.144	1.921	
Overzicht Werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves 2021												
		Rekening 2019	Begroting 2020 (na wijzigingen)				Begroting 2021			Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Programma		Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	
PROG0	Zeewolde bestuurt	0	0	-663	-663	0	0	0	0	0	0	
Afg.res.	Toev. en ontr. aan de algemenereserves	-2.426	5.243	-9.243	-4.000	0	0	0	0	0	0	
Best.res.	Toev. en ontr. aan de bestemmingsreserves	6.450	6.258	-6.389	-131	997	-2.211	-1.215	-451	-241	-294	
Totaal Werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves		4.024	11.502	-16.236	-4.794	997	-2.211	-1.215	-451	-241	-294	
Geraamd resultaat		1.991			-4.725			282	1.481	1.903	1.627	

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordeel

* exclusief product 0.10 en 0.11

4.5 Structureel evenwicht

Onder begrotingsresultaat en in de aanbieding is het resultaat weergegeven van alle lasten en baten in deze begroting. De begroting bevat structurele lasten en baten, incidentele lasten en baten en lasten en baten die worden gedekt ten laste van reserves. Het BBV schrijft voor dat inzichtelijk moet worden gemaakt of er sprake is van een structureel evenwicht. De incidentele baten en lasten beïnvloeden het structureel begrotingssaldo. Indien de incidentele baten en lasten buiten beschouwing worden gelaten is het structureel evenwicht voor deze begroting als volgt:

(bedragen x € 1.000,-)				
Structureel evenwicht	Begroting 2021 primitief	Begroting 2022 primitief	Begroting 2023 primitief	Begroting 2024 primitief
Saldo van baten en lasten	1.497	1.932	2.144	1.921
Toevoegingen en onttrekkingen	-1.215	-451	-241	-294
Begrotingssaldo	282	1.481	1.903	1.627
Waarvan incidentele baten en lasten	-90	173	128	130
Structureel begrotingssaldo	372	1.308	1.775	1.497

Zie voor een uiteenzetting van de incidentele baten en lasten paragraaf 4.6. Zie daarnaast bijlage 4 voor een gedetailleerd overzicht van het structurele evenwicht.

4.6 Incidentele baten en lasten

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken en om projecten of subsidies als deze eveneens het karakter van tijdelijkheid c.q. een eindig doel hebben.

In onderstaande tabellen wordt inzicht gegeven in de incidentele baten en lasten per programma. De incidentele baten en lasten die gedekt worden door onttrekkingen of toevoegingen aan reserves wordt hier buiten beschouwing gelaten.

(bedragen x € 1.000,-)					
Incidentele baten en lasten	Programma	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Incidentele lasten:					
1. Salarislasten boventallig personeel	Zeewolde Bestuurt	68	68	21	21
2. Stelpost onvoorzien (incidenteel)	Zeewolde Bestuurt	104	106	107	108
Subtotaal incidentele lasten		172	173	128	130
Incidentele baten:					
3. Dekking tekort sociaal domein (onttrekking reserve)	Zeewolde Bestuurt	-262	-	-	-
Subtotaal incidentele baten		-262	-	-	-
Totaal incidentele baten en lasten		-90	173	128	130

Teneinde een totaalbeeld te geven van de incidentele baten en lasten binnen de gemeentelijke begroting wordt vervolgens in paragraaf 4.7 inzicht gegeven in de zich binnen de gemeentelijke begroting voordoende reserve mutaties (zowel incidenteel als structureel van aard).

4.7 Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Bij de onttrekkingen aan reserves zijn er ook mutaties die betrekking hebben op dekkingsreserves. Dit zijn reserves die de dekking zijn voor kapitaallasten van een investering. In Zeewolde zijn deze reserves op niveau, wat inhoudt dat de omvang gelijk is aan de gehele afschrijvingstermijn van deze activa. Voor de jaren 2021-2024 worden de onderstaande incidentele en structurele baten en lasten verrekend met een reserve.

(bedragen x € 1.000,-)					
Toevoegingen en onttrekkingen reserves	Programma	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Incidentele toevoegingen en onttrekkingen reserves:					
1. Dekking archiefwerkzaamheden MIZ	Zeewolde Bestuurt	-40	-40	-40	-40
2. Dekking programmamanager diensverlening	Zeewolde Bestuurt	-42	-42	-	-
3. Dekking afschrijvingslasten mid-office MIZ	Zeewolde Bestuurt	-35	-	-	-
4. Onttrekking t.b.v. kapitaallasten investeringen beheerplan gebouwen	Zeewolde Bestuurt	-333	-158	-241	-137
5. Dotatie dekking kapitaallasten investeringen beheerplan gebouwen	Zeewolde Bestuurt	333	158	241	137
6. Dekking kosten integraal wijkbeheer	Zeewolde is schoon, heel en bereikbaar	-333	-33	-33	-33
7. Dekking tekort Sociaal Domein	Zeewolde zorgzaam en solidair	-262	-	-	-
8. Dekking kosten Energie uitvoeringsprogramma	Duurzaam en gezond Zeewolde	-190	-190	-	-
9. Dekking VPB grondexploitatie	Ruimte en Wonen in Zeewolde	-222	-107	-106	-177
10. Dekking voorbereidingskosten Omgevingswet	Ruimte en Wonen in Zeewolde	-170	-94	-17	-17
11. Dekking activiteiten projectbureau Wind	Ruimte en Wonen in Zeewolde	-30	-30	-	-
Subtotaal incidentele toevoegingen en onttrekkingen		-1.324	-536	-196	-267
Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves:					
1. Dekking kapitaallasten investeringen	Zeewolde Bestuurt	-305	-305	-542	-531
2. Dotatie reserve dekking kapitaallasten gebouwen	Zeewolde Bestuurt	189	189	189	189
3. Dotatie t.b.v. groot onderhoud integraal wijkbeheer	Zeewolde is schoon, heel en bereikbaar	450	550	650	650
4. Dotatie jaarlijkse bijdrage exploitant Veer Zeewolde	Zeewolde is schoon, heel en bereikbaar	25	25	25	25
5. Dekking groot onderhoud Het Bakken	Cultureel,sport en recreatief Zeewolde	-	-124	-117	-110
6. Dekking onvoorziene kosten grondexploitatie	Ruimte en Wonen in Zeewolde	-250	-250	-250	-250
Subtotaal structurele toevoegingen en onttrekkingen		109	85	-45	-27
Totaal toevoegingen en onttrekkingen reserves		-1.215	-451	-241	-294

+ = toevoeging reserve en - = onttrekking reserve

Ten aanzien van de voorzieningen in bijlage 2 bij deze Programmabegroting wordt het volgende opgemerkt. De (jaarschijf)bestedingen uit de door uw raad vastgestelde onderhoudsplannen zijn niet opgenomen in de voorliggende exploitatiebegroting. Het Besluit Begroting en Verantwoording schrijft voor dat deze middelen direct op de betreffende voorzieningen (balanspost) moeten worden verantwoord. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen wordt hier dieper op ingegaan.

Zodra werken uitgevoerd (moeten) gaan worden met gebruikmaking van reserves, dan zult u door middel van een Raadsvoorstel met daaraan toegevoegd een begrotingswijziging, voorgesteld worden om hiervoor de financiële middelen beschikbaar te stellen.

4.8 Geprognosticeerde balans en EMU saldo

Geprognosticeerde balans 2021-2024

De meerjarenbalans biedt inzicht in de hoofdlijnen van de effecten van de verwachte financiële ontwikkeling van de gemeente in de komende jaren op de balans.

Uitgangspunten

Voor de onderdelen activa en reserves en voorzieningen geldt dat het verloop hiervan overeenkomt met de verwachte mutaties zoals die in de begroting zijn verwerkt. Voor de overige delen van de balans is een inschatting gemaakt op basis van o.a. ervaringscijfers uit de Jaarstukken.

(bedragen x € 1.000,-)						
Activa	Ultimo 2019	Ultimo 2020	Ultimo 2021	Ultimo 2022	Ultimo 2023	Ultimo 2024
Vaste activa						
<i>Immateriële vaste activa</i>	2.525	2.517	2.422	2.326	2.231	2.135
<i>Materiële vaste activa</i>	27.974	35.078	39.747	44.482	42.846	41.244
<i>Financiële vaste activa</i>	4.979	4.901	4.901	4.901	4.901	4.901
Totaal vaste activa	35.478	42.495	47.069	51.709	49.977	48.280
Vlottende activa						
<i>Voorraden</i>	47.966	40.876	35.810	28.669	22.057	14.934
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	19.208	18.580	18.418	19.998	27.167	35.020
<i>Liquide middelen</i>	542	542	542	542	542	542
<i>Overlopende activa</i>	5.596	5.596	5.596	5.596	5.596	5.596
Totaal vlottende activa	73.312	65.594	60.366	54.805	55.362	56.092
Totaal activa	108.790	108.090	107.435	106.514	105.339	104.372
Passiva						
Vaste passiva						
<i>Eigen vermogen</i>	75.025	74.957	73.460	71.527	69.383	67.462
<i>Voorzieningen</i>	25.458	25.277	26.120	27.132	28.101	29.054
<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</i>	346	346	346	346	346	346
Totaal vaste passiva	100.829	100.580	99.925	99.005	97.830	96.863
Vlottende passiva						
<i>Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	4.581	4.129	4.129	4.129	4.129	4.129
<i>Overlopende passiva</i>	3.380	3.380	3.380	3.380	3.380	3.380
Totaal vlottende passiva	7.961	7.509	7.509	7.509	7.509	7.509
Totaal passiva	108.790	108.090	107.435	106.514	105.339	104.372

* De saldi van de Algemene Reserve is inclusief het verwachte resultaat van het jaar daarvoor (taakveld 0.11).

EMU-saldo

Volgens de regels van de EMU, mag het vorderingentekort niet hoger zijn dan 3% van het bruto binnenlands product (het Verdrag van Maastricht). Hiermee wil men de economische sterkte van de eurolanden behouden. Het EMU-saldo of vorderingensaldo is het financieringsaldo minus deelname aan bedrijven en inkomsten uit kredietverstrekking, uitgedrukt in geld, van een overheid die lid is van de Europese Monetaire Unie (EMU).

De begroting van gemeenten wordt opgesteld conform een (gemodificeerd) stelsel van baten en lasten. Het EMU-saldo wordt echter niet berekend op basis van baten en lasten, maar op basis van ontvangsten en uitgaven. Anders dan in het stelsel van baten en lasten drukken investeringsuitgaven en aan- en verkopen in het jaar waarin de transactie wordt gedaan volledig op het EMU-saldo. Er wordt geen rekening gehouden met afschrijvingen, noch met toevoegingen aan reserves en voorzieningen. De afwijkende berekening van het EMU-saldo kan ertoe leiden dat een gemeente bij een sluitende begroting een EMU-tekort realiseert of andersom. In de periode 2021-2024 lijkt onze gemeente een fors EMU-overschot

te gaan realiseren. Dit wordt met name veroorzaakt doordat naar verwachting de grondexploitatie meer opbrengsten realiseert dan dat er aan lasten zijn.

Berekening EMU-saldo (bedragen x € 1.000)	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Omschrijving					
1. <i>Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)</i>	69-	1.497-	1.932-	2.144-	1.921-
2. <i>Mutatie (im)materiële vaste activa</i>	7.017	4.574	4.640	1.732-	1.697-
3. <i>Mutatie voorzieningen</i>	181-	842	1.012	969	953
4. <i>Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)</i>	7.090-	5.066-	7.140-	6.613-	7.122-
5. <i>Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa</i>	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	177-	163-	1.580	7.170	7.851

5. Bijlagen

5.1 Overzicht reserves en voorzieningen

Toelichting reserves en voorzieningen

Reserves	Doel	Voeding
Algemene reserve	Het doel van deze reserve dient om risico's in algemene zin op te vangen (buffer functie) en is zonder een directe bestemming.	Bestemming rekeningresultaat.
BR Archiefwerkzaamheden MIZ	Bekostiging van uitgaven voor het uitvoeren van archiefwerkzaamheden door Meerinzicht.	Enmalige voeding vanuit de Algemene reserve.
BR Afrekening gevolgen Coronacrisis	Het doel van deze bestemmingsreserve is om de gevolgen van de Coronacrisis financieel op te kunnen vangen. Door het instellen van de bestemmingsreserve wordt de reguliere bedrijfsvoering niet beïnvloed en kunnen ombuigingsmaatregelen die alleen een gevolg zijn van de Coronacrisis achterwege blijven.	Enmalige voeding van € 4.000.000 vanuit de Algemene reserve. Raadsbesluit Voorjaarsnota 2020.
BR Organisatie ontwikkeling & (E)dienstverlening	Het doel van deze bestemmingsreserve is bekostiging van werkzaamheden op het gebied van e- dienstverlening, ICT en organisatieontwikkeling.	Algemene Reserve e/o bestemming rekeningresultaat.
BR Gemeentelijke gebouwen	Het doel van deze reserve is om kapitaallasten van toekomstige vervangingsinvesteringen in gemeentelijke gebouwen te kunnen dekken.	De reserve heeft een jaarlijkse dotatie, zoals besloten in het MJOP gemeentelijke gebouwen.
BR Integraal wijkbeheer	Het doel van deze reserve is bekostiging van uitgaven in het kader van het Integraal wijkbeheer.	Enmalige voeding van € 5.000.000,- in 2007 (t.l.v. Algemene reserve) en € 5.000.000,- in 2016 (t.l.v. BR Nuon).
BR Verlichting	Beschikbaar houden om het in 2011 nieuw te maken beheersplan Verlichting mogelijk te maken.	Enmalig bij de bestemming van het rekeningresultaat 2010.
BR Baggeren	Het doel van deze reserve is het beschikbaar houden van budget om in 2016 te inventariseren of baggerwerkzaamheden nodig zijn en hier voldoende middelen voor te hebben om het dan uit te voeren. Tevens voldoende middelen om te inventariseren of er een baggerplan moet komen en hier voldoende middelen voor hebben om het uit te voeren.	Enmalige voeding vanuit exploitatie baggeren bij de jaarrekening 2011. Daarna vanuit diezelfde exploitatie het resterende budget in de jaren 2012, 2013 en 2014 doteren (totaal € 91.000,-), zoals beschreven in het advies Baggeren.
BR Veer Zeewolde	Het is stand houden van het fiets-/voetveer en de kade aan de zijden van Zeewolde en Horst.	Enmalige overdracht van Recreatieschap Veluwe en jaarlijkse dotatie van de exploitant.
BR Actiewijzer Centrum Zeewolde	Het met eenmalige middelen medemogelijk maken van acties uit de Actiewijzer Centrum Zeewolde.	Enmalig bij raadsbesluit van 30 maart 2017.
BR Bijdrage Investering met economisch nut	Deze bestemmingsreserve dient ten doel om de eenmalige kapitaallasten van de investeringen met economisch nut te dekken.	De komende jaren wordt hieruit jaarlijks een bedrag gehaald als bijdrage voor de kapitaallasten. Indien een investering gedekt wordt door eenmalig geld wordt de dotatie aan deze bestemmingsreserve toegevoegd om de jaarlijkse kapitaallasten te dekken voor de gehele looptijd van de investering.
BR Kunst en cultuurnota	Uitvoering kunst & cultuur nota.	Bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2008.
BR Sportnota	Uitvoering nota sportnota (actiepuntenprogramma).	Bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2008.
BR Atletiekbaan	Ontwikkeling / realisatie atletiekbaan.	Enmalige dotatie bestemming rekeningresultaat 2011.

Reserves	Doel	Voeding
BR Promotie en acquisitie toerisme	Het doel is om met concrete maatregelen een extra impuls te geven aan het toerisme. Toeristische marketing en promotie, w.o. Puur Zeewolde.	Bij instelling eenmalige uit de bestemming van het rekening resultaat 2011. Jaarlijks ten laste van het rekeningresultaat een aanvulling tot het plafond.
BR Baken	Deze reserve dient ter dekking van de hogere onderhoudslasten die ontstaan door de nieuwbouw/renovatie van het Baken. De reserve is zo opgebouwd dat de hogere onderhoudslasten na 20 jaar structureel zijn opgenomen in de begroting. Tevens dient een deel van deze reserve (€ 663.000) om kosten op te vangen van tijdelijke vervangende accommodaties tijdens de verbouw van het Baken.	Eenmalige voeding vanuit de Algemene reserve.
BR Jeugd	Het doel van deze bestemmingsreserve is het dekken van de uitvoeringsrisico's van de nota Jong@Zeewolde.	Eenmalig bij vaststelling nieuwe nota.
BR Schuldhulpverlening	Extra inzet schuldhulpverlening door toename cliënten ten gevolge van de economische recessie.	Eenmalige dotatie.
BR Transformatie Sociaal Domein	Door de instelling van een bestemmingsreserve worden middelen gereserveerd als dekking voor maatwerkvoorzieningen en de transformatieopgave in het Sociaal Domein. Inwoners krijgen de ondersteuning conform vastgesteld beleid.	Bij raadsbesluit van 27 september 2018 is eenmalig € 5.500.000 toegevoegd vanuit de Algemene reserve voor de uitvoeringsjaren 2018-2022.
BR Jeugdsport- en Cultuurfonds	Het mee laten doen van alle kinderen in de samenleving door wekelijkse activiteit ter ontspanning op sportieve of culturele wijze. Kinderen op sociaal, fysiek en mentaal vlak ontwikkelen.	Eenmalig vanuit de Algemene reserve voor een periode van 3 jaar (2017-2019).
BR Energiebesparende maatregelen	Het doel van de bestemmingsreserve is om het ontwikkelen van plannen mogelijk te maken voor energiebesparende maatregelen in gemeentelijke huisvesting. De reserve is ingesteld bij de bestemming van het rekeningresultaat 2009 op 24 juni 2010.	Eenmalig bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2009.
BR Energie uitvoeringsprogramma	Het doel van de bestemmingsreserve is het uitvoeren van het Energie Uitvoeringsprogramma 2019-2022.	Eenmalig vanuit de algemene reserve.
BR Het goede voorbeeld	Het doel van de bestemmingsreserve is het uitvoeren van het Energie Uitvoeringsprogramma 2019-2022 (het goede voorbeeld geven mede door energiebesparing en dakgebonden zon).	Eenmalig vanuit de algemene reserve.
BR Verbetering digitale uitwisseling met de OFGV	Doel van deze bestemmingsreserve is om de digitale beschikbaarheid voor de OFGV van dossiers en archief te vergroten.	Eenmalig bij de 17 ^e begrotingswijziging van 2015.
BR Bedrijfsrisico Grondbedrijf	Bestemmingsreserve dient ter dekking van alle relevante bedrijfsrisico's verbonden aan de grondexploitatie en het opvangen van nadelige bedrijfsresultaten op complexen.	Voeding is gebaseerd op de gerealiseerde positieve bedrijfsresultaten van afgesloten grondexploitaties en jaarlijkse rentebijdragen.
BR BBV-winst grondexploitaties	In de BBV-notitie wordt aanbevolen het realisatiebeginsel toe te passen bij tussentijdse winstname. Op basis van dit beginsel moeten winsten worden toegerekend aan de periode waarin deze zijn gerealiseerd. Concreet betekent dit dat in ieder jaar waarin een grondexploitatie opbrengsten genereert, er een stukje tussentijdse winst genomen moet worden. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de POC (Percentage of completion)-methode.	Bij raadsbesluit van 31 mei 2018 is het bedrag aan BBV-winst dat in 2017 is gedoteerd aan de Algemene reserve overgeheveld naar de bestemmingsreserve "BBV-winst Grondexploitaties". De jaarlijkse tussentijdse winsten worden tevens aan de bestemmingsreserve toegevoegd.

Reserves	Doel	Voeding
BR Bevorderen bereikbaarheid woningvoorraad	Het doel van de reserve is het afdekken van het risico van niet terugbetalen van de bij het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting uitstaande middelen die door het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (het SVN) worden verstrekt in de vorm van startersleningen.	Eenmalige gelden uit de liquidatie van het Openbaar Lichaam Bouwsubsidiering Regio Flevoland en de opbrengsten in enig jaar vanuit antispeculatiebedingen (raadsbesluit december 2008). Daarbij aanvullend vanuit de algemene reserve wanneer de raad daartoe besluit.
BR Bouw-Vergunningen	Het doel van deze reserve is het opvangen van tegenvallers in de legesopbrengsten.	De voeding heeft eenmalig plaats gevonden door een eenmalige dotatie vanuit de legesopbrengsten van de van de windmolens uit de Zuidlob. Een werkelijk overschot in enig jaar kan ook worden toegevoegd.
BR Omgevingswet	Deze reserve dient ter dekking van de te maken kosten gedurende het voorbereidingstraject van de Omgevingswet.	Eenmalige voeding vanuit de Algemene reserve.
BR Nota Handhaving	Werkbudget voor de uitvoering van de nota handhaving	Algemene reserve (raadsbesluit 30 mei 2013).
BR Projectbureau Wind	Doel van deze bestemmingsreserve is om de activiteiten van het projectbureau mogelijk te maken.	Eenmalig bij de 18 ^e begrotingswijziging van 2015, voor de periode van 2015 tot en met 2020.
BR Onderhanden werken	Opvangen van overlopende werkzaamheden c.q. activiteiten, waarvan bij afsluiting van het boekjaar de verplichting wel is aangegaan maar de prestatie nog niet is geleverd.	Op basis van resultaatbestemming bij de jaarrekening.

Voorzieningen	Doel	Voeding
VZ Onderhoud openbare gebouwen	Het doel van deze voorziening is het bekostigen van groot onderhoud van alle gemeentelijke gebouwen.	De voeding van deze voorziening vindt plaats door een jaarlijkse dotatie vanuit de exploitatie.
VZ Pensioenen zittend en/of gewezen wethouders	Het doel is om het pensioen van bestuurders te kunnen bekostigen.	Eenmalig vanuit de algemene reserve, periodiek naar aanleiding van overzichten pensioen verzekeraar.
VZ Onderhoud wegen	Het doel van deze voorziening is het opvangen van de kosten van groot onderhoud en renovatie van wegen voor wegen buiten en binnen de bebouwde kom.	De voeding vindt plaats door een jaarlijkse dotatie vanuit de exploitatie. De dotatie is vastgesteld in het beheersplan wegen.
VZ Kunstwerken	Het doel van deze voorziening is het opvangen van kosten van renovatie van bruggen en duikers.	De voeding van deze voorziening vindt plaats door een jaarlijkse dotatie vanuit de exploitatie.
VZ Dubieuze debiteuren sociale zaken	Het doel is opvangen van de risico's als gevolg van oninbaarheid van vorderingen op bijstandcliënten.	De voeding vindt plaats op basis van resultaatbestemming.
VZ Onderhoud riool	Het doel van deze voorziening is het bekostigen van de (toekomstige) lasten voor groot onderhoud c.q. renovaties van het rioleringsstelsel, zoals beschreven in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP).	De voeding vindt plaats door storting ten laste van de exploitatie op basis van het GRP.
VZ Duurzaamheidsprogramma	De voorziening dient gebruikt te worden in de gemeente Zeewolde voor: <ul style="list-style-type: none"> • duurzame energieprojecten; • projecten op het gebied van energiebesparing; • projecten op het gebied van natuurontwikkeling; • projecten op het gebied van niet-commerciële 	Bijdrage Windpark Prinses Alexia.

Voorzieningen	Doel	Voeding
	recreatie.	
VZ Vaarroute	Het doel is om de lasten voor de realisatie van de Vaarroute te bekostigen.	Enmalig omgezet van bouwgronden in exploitatie naar voorzieningen in verband met verslaggevingsvereisten.
VZ Openbare verlichting	Het doel van deze voorziening is het bekostigen van de kosten van vervanging openbare verlichting.	Jaarlijkse dotatie vanuit de exploitatie vanaf 2020
VZ Dubieuze debiteuren algemeen	Het doel is het opvangen van de risico's als gevolg van oninbaarheid van vorderingen.	Jaarlijkse dotatie vanuit de exploitatie.
VZ Verliesgevende grondexploitaties	Het opvangen van tekorten uit verliesgevende grondexploitaties	Indien een grondexploitatie verliesgevend wordt, vindt er een dotatie plaats vanuit de bestemmingsreserve 'Bedrijfsrisico Grondbedrijf' aan deze voorziening.
VZ Egalisatie afvalstoffen heffing	Het doel van deze voorziening is het opvangen van grote schommelingen in de kosten van inzameling, afvoer en verwerking van huishoudelijke afvalstoffen in relatie tot de heffingen.	De dotatie of onttrekking van deze voorziening vindt jaarlijks plaats door het op jaarrekeningbasis afkomen van het batig saldo op het product afvalverwijdering en -verwerking ten gunste van deze voorziening.
VZ Egalisatie rioolheffing	Het doel van deze voorziening is het opvangen van grote schommelingen in het tarief.	De dotatie of onttrekking van deze voorziening vindt jaarlijks plaats door het op jaarrekeningbasis afkomen van het batig saldo op het product rioolrechten ten gunste van deze voorziening.

5.2 Staat van reserves en voorzieningen

Begroting 2021 - Overzicht van reserves en voorzieningen

Rekening-nummer	Omschrijving	Saldo per 31 december 2019	Stand per 1 januari 2021	Saldo per 31 december 2021	Mutaties 2022	Mutaties 2023	Mutaties 2024	Stand ultimo 2024
70004	Vz. onderh.gemeentelijke gebouw	682.700	522.700	538.700	109.400	172.800	161.200	982.200
70006	Vz. Wachtgeld ex-wethouders	0	0	0	0	0	0	0
70008	Vz. Wethouderspansioen	2.329.800	2.303.600	2.280.100	-23.500	-23.500	-23.500	2.209.600
72002	Vz. onderhoud wegen	10.662.100	11.055.800	12.089.500	1.033.700	1.033.700	1.033.700	15.190.400
72004	Vz. Kunstwerken	1.597.800	1.395.400	1.670.200	459.800	459.800	459.800	3.049.600
72005	Vz. Openbare verlichting	23.600	23.600	23.600	0	0	0	23.600
76006	Vz. SOZA dubieuze deb.	710.200	710.200	710.200	0	0	0	710.200
77002	Vz. onderhoud riolering	5.547.700	5.273.000	4.895.900	-479.400	-581.700	-581.700	3.253.000
77004	Egalisatie voorziening Rioolheffing	1.158.000	1.092.000	1.030.000	-50.000	-37.800	-25.700	916.500
77006	Egalisatie voorziening Afvalstoffen	306.200	431.800	382.000	-67.800	-83.900	-100.400	129.800
77230	Vz. Duurzaamheidsprogramma	70.200	100.200	130.200	30.000	30.000	30.000	220.200
78002	Vz. Vaarroute	3.079.400	3.079.400	3.079.400	0	0	0	3.079.400
79002	Vz. dubieuze debiteuren alg.	686.600	686.600	686.600	0	0	0	686.600
79004	Vz. verliesgevende grondexpl.	322.900	329.300	329.300	0	0	0	329.300
Totaal voorzieningen		27.177.200	27.003.600	27.845.700	1.012.200	969.400	953.400	30.780.400
80004	BR Archiefwerkzaamheden MIZ	338.000	298.000	258.000	-40.000	-40.000	-40.000	138.000
80005	BR Afrek. gevolgen Coronacrisis	0	4.000.000	4.000.000	0	0	0	4.000.000
80006	BR Organ.ontw en Edienstverlen	685.100	608.700	532.300	-41.800	0	0	490.500
80300	BR Gemeentelijke gebouwen	1.375.700	1.260.500	1.117.200	31.100	-51.200	51.900	1.149.100
82102	BR Integraal Wijkbeheer	4.612.000	1.429.000	1.546.000	517.000	617.000	617.000	3.297.000
82106	BR Verlichting	0	0	0	0	0	0	0
82210	BR Baggeren	298.100	298.100	298.100	0	0	0	298.100
82230	BR Veer Zeewolde	304.800	336.200	360.900	24.700	24.700	24.700	435.000
83301	BR Actiewijzer Centrum Zeewolde	24.800	24.800	24.800	0	0	0	24.800
85008	BR Bijdr.expl.inv.ec.nut	8.912.700	9.678.200	9.705.700	-146.800	-302.000	-392.600	8.864.200
85014	BR Kunst & Cultuurnota	11.400	11.400	11.400	0	0	0	11.400
85016	BR Sportnota	192.100	192.100	192.100	0	0	0	192.100
85022	BR Atletiekbaan	275.700	275.700	275.700	0	0	0	275.700
85024	BR Promotie & acquisitie toer.	-700	-700	-700	0	0	0	-700
85026	BR Baken	1.235.000	1.898.000	1.898.000	-123.500	-117.000	-110.500	1.547.000
86004	BR Jeugd	14.400	14.400	14.400	0	0	0	14.400
86008	BR Schuldhulpverlening	545.200	378.600	378.600	0	0	0	378.600
86013	BR Transformatie Sociaal Domein	1.516.000	678.000	416.000	0	0	0	416.000
86014	BR Jeugdsport- en Cultuurfonds	50.000	50.000	50.000	0	0	0	50.000
87010	BR energiebesparende maatreg.	429.900	0	0	0	0	0	0
87012	BR Verb.digitale-uitwissel. OFGV	29.900	29.900	29.900	0	0	0	29.900
87020	BR Energie uitvoeringsprogramma	1.619.700	1.417.700	1.227.700	-190.000	0	0	1.037.700
87021	BR Het goede voorbeeld	500.000	579.900	579.900	0	0	0	579.900
88002	BR Bedrijfsrisico Grondbedrijf	8.950.200	8.585.300	8.112.800	-356.800	-356.000	-427.100	6.972.900
88003	BR BBV-winst en grondexploitaties	16.993.100	16.993.100	16.993.100	0	0	0	16.993.100
88004	BR Bevord. bereikbhd. woningvrrd.	317.300	317.300	317.300	0	0	0	317.300
88100	BR Omgevingswet	436.600	298.600	129.000	-95.000	-17.000	-17.000	0
88200	BR Bouwvergunningen	1.389.500	1.389.500	1.389.500	0	0	0	1.389.500
88202	BR Nota Handhaving	81.200	81.200	81.200	0	0	0	81.200
88204	BR Projectbureau Wind	160.200	130.200	100.200	-30.000	0	0	70.200
89006	Reserve onderhanden werk	35.200	8.400	8.400	0	0	0	8.400
Totaal bestemmingsreserves		51.333.100	51.262.100	50.047.500	-451.100	-241.500	-293.600	49.061.300
90002	Algemene Reserve *	23.693.000	23.695.300	23.412.900	-1.481.300	-1.902.900	-1.627.100	18.401.600
Totaal algemene reserve		23.693.000	23.695.300	23.412.900	-1.481.300	-1.902.900	-1.627.100	18.401.600
Totaal reserves en voorzieningen		102.203.300	101.961.000	101.306.100	-920.200	-1.175.000	-967.300	98.243.300

(*) De saldi van de Algemene Reserve is incl. het verwachte resultaat van dat jaar (taakveld 0.11).

5.3 Uitgebreide prognosticeerde balans

(bedragen x € 1.000,-)	Jaarrekening		Geprognosticeerde balans			
	Ultimo 2019	Ultimo 2020	Ultimo 2021	Ultimo 2022	Ultimo 2023	Ultimo 2024
Activa						
Vaste activa						
<i>Immateriële vaste activa</i>	2.525	2.517	2.422	2.326	2.231	2.135
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden						
<i>Materiële vaste activa</i>	27.974	35.078	39.747	44.482	42.846	41.244
- Investerings met een economisch nut:						
- gronden uitgegeven in erfpacht	240	240	240	240	240	240
- overige investeringen met een economisch nut	23.596	30.031	34.902	39.840	38.406	37.006
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing geheven kan worden	412	370	329	287	246	204
- Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	3.726	4.437	4.276	4.116	3.955	3.794
<i>Financiële vaste activa</i>	4.979	4.901	4.901	4.901	4.901	4.901
- Kapitaalverstrekkingen aan:						
- deelnemingen	568	568	568	568	568	568
- Overige langlopende leningen u/g	4.411	4.332	4.332	4.332	4.332	4.332
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	0	0	0	0	0	0
Totaal vaste activa	35.478	42.495	47.069	51.709	49.977	48.280
Vlottende activa						
<i>Voorraden</i>	47.966	40.876	35.810	28.669	22.057	14.934
- Grond- en hulpstoffen:						
- niet in exploitatie opgenomen bouwgronden	0	0	0	0	0	0
- Gereed product en handelsgoederen	2	2	2	2	2	2
- Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	47.964	40.874	35.808	28.667	22.055	14.932
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	19.208	18.580	18.418	19.998	27.167	35.020
- Vorderingen op openbare lichamen	8.476	8.476	8.476	8.476	8.476	8.476
- Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	6.793	6.165	6.003	7.583	14.752	22.605
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar						
- Overige vorderingen	3.939	3.939	3.939	3.939	3.939	3.939
- Overige uitzettingen	0	0	0	0	0	0
<i>Liquide middelen</i>	542	542	542	542	542	542
- Kas/saldi	3	3	3	3	3	3
- Bank- en giro/saldi	539	539	539	539	539	539
<i>Overlopende activa</i>	5.596	5.596	5.596	5.596	5.596	5.596
Totaal vlottende activa	73.312	65.594	60.366	54.805	55.362	56.092
Totaal activa	108.790	108.090	107.435	106.514	105.339	104.372
Passiva						
Vaste passiva						
<i>Eigen vermogen</i>	75.025	74.957	73.460	71.527	69.383	67.462
- Algemene reserve*	23.878	18.970	23.695	23.413	21.931	20.028
- Bestemmingsreserves:						
- voor egalisatie van tarieven	1.389	1.389	1.389	1.389	1.389	1.389
- overige bestemmingsreserves	51.749	49.872	48.658	48.207	47.965	47.672
- Nog te bestemmen resultaat	-1.991	4.725	-282	-1.481	-1.903	-1.627
<i>Voorzieningen</i>	25.458	25.277	26.120	27.132	28.101	29.054
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	2.330	2.304	2.280	2.257	2.233	2.210
- Onderhouds-egalisatievoorzieningen	16.046	16.177	17.532	19.164	20.861	22.545
- Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	7.082	6.797	6.308	5.711	5.007	4.299
<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</i>	346	346	346	346	346	346
- Waarborgsommen						
Totaal vaste passiva	100.829	100.580	99.925	99.005	97.830	96.863
Vlottende passiva						
<i>Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	4.581	4.129	4.129	4.129	4.129	4.129
- Overige schulden						
<i>Overlopende passiva</i>	3.380	3.380	3.380	3.380	3.380	3.380
- Nog te betalen bedragen	3.148	3.148	3.148	3.148	3.148	3.148
- Van Europese of Nederlandse overheidslichamen ontvangen, nog te besteden specifieke uitkeringen	144	144	144	144	144	144
- Overige vooruitontvangen bedragen	88	88	88	88	88	88
Totaal vlottende passiva	7.961	7.509	7.509	7.509	7.509	7.509
Totaal passiva	108.790	108.090	107.435	106.514	105.339	104.372

* De saldi van de Algemene Reserve is inclusief het verwachte resultaat van het jaar daarvoor (taakveld 0.11).

5.4 Uitgebreid overzicht structureel evenwicht

(bedragen x € 1.000,-)						
Structureel evenwicht	Realisatie 2019	Begroting 2020 primitief	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
TOTAAL						
totaal baten (voor mutaties reserves)	-52.820	-52.143	-52.944	-52.948	-53.200	-53.765
totaal lasten (voor mutaties reserves)	50.787	56.198	54.440	54.880	55.344	55.686
resultaat exploitatie (voor mutatie reserves)	-2.033	4.055	1.496	1.932	2.144	1.921
onttrekking reserves (baten)	-21.389	-5.354	-2.211	-1.374	-1.346	-1.295
dotatie reserves (lasten)	25.413	381	997	922	1.105	1.002
resultaat reserves	4.024	-4.973	-1.214	-452	-241	-293
totaal baten (na bestemming reserves)	-74.209	-57.497	-55.155	-54.322	-54.546	-55.060
totaal lasten (na bestemming reserves)	76.200	56.579	55.437	55.802	56.449	56.688
totaal resultaat (na mutatie reserves)	1.991	-918	282	1.480	1.903	1.628
INCIDENTEEL						
totaal baten (voor mutaties reserves)	-7.414	-	-	-	-	-
totaal lasten (voor mutaties reserves)	4.498	3.966	1.233	709	324	397
incidenteel resultaat exploitatie (voor mutatie reserves)	-2.916	3.966	1.233	709	324	397
onttrekking uit incidenteel reserves (baten)	-21.288	-5.182	-1.657	-694	-437	-404
dotatie aan incidenteel reserves (lasten)	25.413	381	333	158	241	137
incidenteel resultaat reserves	4.125	-4.801	-1.324	-536	-196	-267
totaal baten (na bestemming reserves)	-28.702	-5.182	-1.657	-694	-437	-404
totaal lasten (na bestemming reserves)	29.911	4.347	1.566	867	565	534
totaal incidenteel resultaat (na mutatie reserves)	1.209	-835	-91	173	128	130
STRUCTUEEL						
totaal baten (voor mutaties reserves)	-45.406	-52.143	-52.944	-52.948	-53.200	-53.765
totaal lasten (voor mutaties reserves)	46.289	52.232	53.207	54.171	55.020	55.289
structureel resultaat exploitatie (voor mutatie reserves)	883	89	263	1.223	1.820	1.524
onttrekking reserves (baten)	-101	-172	-555	-679	-909	-891
dotatie reserves (lasten)	-	-	664	764	864	864
structureel resultaat reserves	-101	-172	109	85	-45	-27
totaal baten (na bestemming reserves)	-45.507	-52.315	-53.499	-53.627	-54.109	-54.656
totaal lasten (na bestemming reserves)	46.289	52.232	53.871	54.935	55.884	56.153
totaal structureel resultaat (na mutatie reserves)	782	-83	372	1.308	1.775	1.497
Structurele exploitatie ruimte (BBV)	-1%	0%	-1%	-2%	-3%	-3%

5.5 Overzicht van geraamde lasten en baten per taakveld

	Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG0 Zeewolde bestuurt												
01 Bestuur	1.324	0	1.324	1.344	0	1.344	1.324	0	1.324	1.324	0	1.324
02 Burgerzaken	709	-285	424	714	-291	423	722	-297	425	728	-387	341
03 Beheer overige gebouwen en gronden	18	-122	-104	18	-122	-104	18	-122	-104	18	-122	-104
04 Overhead	10.508	-5	10.503	10.738	-5	10.733	10.588	-5	10.583	10.577	-5	10.572
05 Treasury	3	-130	-128	6	-130	-124	3	-130	-128	6	-130	-124
061 OZB woningen	190	-3.218	-3.028	190	-3.265	-3.076	190	-3.303	-3.114	189	-3.341	-3.152
062 OZB niet-woningen	0	-2.839	-2.839	0	-2.848	-2.848	0	-2.856	-2.856	0	-2.865	-2.865
064 Belastingen overig	0	-951	-951	0	0	0	0	0	0	0	0	0
07 Alg. uitkeringen, overuitkeringen gem. fonds	0	-30.510	-30.510	0	-30.662	-30.662	0	-30.808	-30.808	0	-31.054	-31.054
08 Overige baten en lasten	2.560	-155	2.405	2.739	-653	2.086	2.851	-784	2.067	2.946	-914	2.033
09 Vennootschapsbelasting (VpB)	223	0	223	107	0	107	106	0	106	177	0	177
10 Mutaties reserves	997	-2.211	-1.215	922	-1.374	-451	1.105	-1.346	-241	1.002	-1.295	-294
PROG0 Zeewolde bestuurt - Totaal	16.530	-40.427	-23.896	16.778	-39.350	-22.572	16.906	-39.651	-22.746	16.968	-40.113	-23.145
PROG1 Veilig Zeewolde												
11 Crisisbeheersing en brandweer	1.711	0	1.711	1.817	0	1.817	1.924	0	1.924	2.030	0	2.030
12 Openbare orde en veiligheid	442	-30	412	442	-30	412	442	-30	412	442	-30	412
PROG1 Veilig Zeewolde - Totaal	2.153	-30	2.123	2.259	-30	2.229	2.366	-30	2.336	2.472	-30	2.442
PROG2 Zeewolde schoon, heel en bereikbaar												
21 Verkeer en vervoer	5.843	-256	5.587	5.924	-266	5.658	5.929	-267	5.662	5.934	-267	5.666
22 Parkeren	58	0	58	58	0	58	58	0	58	58	0	58
23 Recreatieve havens	52	-2	50	52	-2	50	52	-2	50	52	-2	50
25 Openbaar vervoer	14	-31	-17	14	-31	-17	14	-31	-17	14	-31	-17
PROG2 Zeewolde schoon, heel en bereikbaar - Totaal	5.967	-290	5.677	6.048	-299	5.749	6.053	-300	5.753	6.058	-301	5.757
PROG3 Zeewolde economisch veerkrachtig												
31 Economische ontwikkeling	49	0	49	49	0	49	49	0	49	49	0	49
33 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	179	-83	96	179	-83	96	179	-83	96	179	-83	96
34 Economische promotie	508	-3.039	-2.531	509	-3.064	-2.555	504	-3.089	-2.585	497	-3.089	-2.591
PROG3 Zeewolde economisch veerkrachtig - Totaal	736	-3.122	-2.386	737	-3.147	-2.410	732	-3.172	-2.440	725	-3.172	-2.447
PROG4 Naar school in Zeewolde												
42 Onderwijsinvesting	627	-79	548	654	-79	575	688	-79	609	681	-79	602
43 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	990	-175	816	991	-175	817	993	-21	973	993	-21	973
PROG4 Naar school in Zeewolde - Totaal	1.617	-254	1.364	1.645	-254	1.391	1.682	-100	1.582	1.674	-100	1.575
PROG5 Cultureel, sportief en recreatief												
51 Sportbeleid en activering	154	0	154	154	0	154	154	0	154	154	0	154
52 Sportaccommodaties	1.160	-511	650	1.180	-540	641	1.178	-539	1.179	1.178	-539	1.179
53 Cultuurpresentatie, prod., participatie	161	0	161	161	0	161	161	0	161	161	0	161
54 Musea	51	0	51	51	0	51	51	0	51	51	0	51
55 Cultureel erfgoed	30	0	30	30	0	30	30	0	30	30	0	30
56 Media	595	0	595	595	0	595	595	0	595	595	0	595
57 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.660	-4	1.656	1.712	-4	1.707	1.721	-4	1.717	1.730	-4	1.725
PROG5 Cultureel, sportief en recreatief - Totaal	3.811	-515	3.296	3.883	-544	3.339	4.430	-544	3.887	4.438	-544	3.895
PROG6 Zeewolde zorgzaam en solidair												
61 Samenkracht en burgerparticipatie	1.811	-42	1.769	1.811	-42	1.769	1.811	-42	1.769	1.811	-42	1.769
62 Wijkteams	2.636	0	2.636	2.646	0	2.646	2.656	0	2.656	2.656	0	2.656
63 Inkomensregelingen	5.826	-5.257	569	5.828	-5.374	454	5.830	-5.374	456	5.847	-5.374	473
64 Begeleide participatie	382	0	382	382	0	382	382	0	382	382	0	382
65 Arbeidsparticipatie	526	0	526	512	0	512	512	0	512	512	0	512
66 Maatwerkvoorziening (WMO)	701	-175	526	687	-175	512	687	-175	512	687	-175	512
671 Maatwerkdiensverlening 18+	2.502	0	2.502	2.462	0	2.462	2.462	0	2.462	2.462	0	2.462
672 Maatwerkdiensverlening 18-	3.155	0	3.155	3.074	0	3.074	3.072	0	3.072	3.072	0	3.072
682 Geëscaleerde zorg 18-	559	0	559	559	0	559	559	0	559	559	0	559
PROG6 Zeewolde zorgzaam en solidair - Totaal	18.096	-5.474	12.623	17.959	-5.591	12.369	17.969	-5.591	12.379	17.986	-5.591	12.396
PROG7 Duurzaam en gezond Zeewolde												
71 Volksgezondheid	1.143	0	1.143	1.151	0	1.151	1.160	0	1.160	1.169	0	1.169
72 Riolering	1.100	-1.228	-128	1.100	-1.230	-131	1.100	-1.233	-133	1.100	-1.235	-136
73 Afval	2.125	-2.575	-450	2.176	-2.633	-457	2.219	-2.682	-463	2.262	-2.731	-469
74 Milieubeheer	1.039	-49	990	1.021	-49	972	895	-49	846	909	-49	860
75 Begraafplaatsen en crematoria	91	-86	5	91	-87	4	91	-88	3	80	-89	-9
PROG7 Duurzaam en gezond Zeewolde - Totaal	5.497	-3.937	1.560	5.538	-3.999	1.539	5.464	-4.051	1.413	5.520	-4.104	1.416
PROG8 Ruimte en wonen in Zeewolde												
81 Ruimtelijke ordening	441	-100	341	366	-100	266	288	-100	188	288	-100	188
82 Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	5	0	5	5	0	5	5	0	5	5	0	5
83 Wonen en bouwen	582	-1.007	-425	582	-1.007	-425	552	-1.007	-455	552	-1.007	-455
PROG8 Ruimte en wonen in Zeewolde - Totaal	1.028	-1.107	-79	954	-1.107	-163	846	-1.107	-261	846	-1.107	-261
Totaal Begroting	55.437	-55.155	282	55.802	-54.321	1.481	56.448	-54.546	1.903	56.688	-55.060	1.627

(Bedragen x € 1.000,-)
-/- = voordeel

